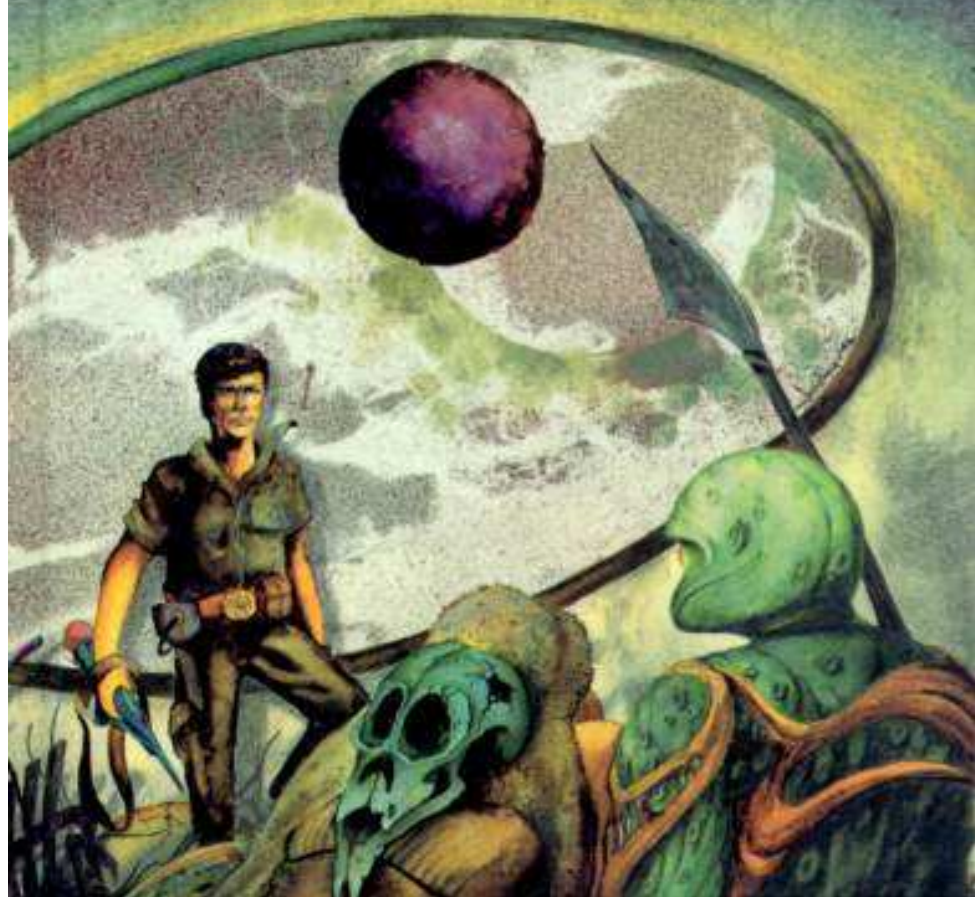

ROBERT A. HEINLEIN

SIROTCI DELOHY

NAKLADATELSTVÍ

návrat

ROBERT A. HEINLEIN (1907—1988)

Sirotci oblohy, novela, která se poprvé objevila na stránkách ASF v roce 1941, se stala jednou z nemnoha stálic a ovlivnila řadu dalších autorů, věnujících se tomuto žánru.

Sirotci totiž přinesli do žánru téma generační lodě jako prostředí, v němž posádka za střídajících se generací zapomene, že je na lodi a její poslání i ona sama degeneruje.

Je zde však někdo, kdo potvrdí výjimku.

Cena 48 Kč

ISBN 80-85432-75-7

Robert A. Heinlein

SIROTCI

OBLOHY

NAKLADATELSTVÍ NÁVRAT • BRNO 1993

© 1963 by Robert A. Heinlein, All rights reserved

© Translation by Jindřich Smékal - 1991

© Cover by Karel Soukup - 1992

© Graphic design by Karel Novotný - Steiner - 1993

© Czech edition by NÁVRAT – 1992

ČÁST PRVNÍ

VESMÍR

Expedice Proxima Centauri z roku. 2119, financovaná Jordánovou nadací, byla prvním doloženým pokusem dostat se k nejbližším hvězdám naší galaxie. Necht' byl osud expedice jakkoli neblahý, můžeme se pouze domýšlet...

Citováno z Romance moderní astrografie od Franklina Bucka, vydané Lux Transcriptions Ltd., cena 3,50 kr.

„Je tam muťák! Bacha!“

Při tom varovném výkřiku se Hugh Hoyland skrčil skutečně v poslední chvíli. Železná střela velikosti vajíčka zařinčela o přepážku těsně nad jeho hlavou silou, která by určitě roztříštila lebku. To, jak rychle se skrčil, mělo za následek, že se odlepil nohama od podlahových panelů. Dříve než ho slabá gravitace stáhla k palubě, opřel se nohama o přepážku za sebou a odrazil se. Plul vzduchem chodbou dlouhým, rovným letem, s nožem taseným a připraveným.

V ohbí chodby, odkud na něho muťák zaútočil, se za letu otočil, zachytil se nohama o protilehlou přepážku a snesl se zvolna na nohy. V chodbě za ohbím nikdo nebyl. Nemotorným, šouravým pohybem po podlahových panelech k němu dorazili oba společníci.

„Je pryč?“ zeptal se dychtivě Alan Mahoney.

„Jo,“ přikývl Hoyland. „Jen jsem zahlédl, jak se tam z toho průvlaku někdo vyklání. Zřejmě muťáčka. Vypadala, jako by měla čtyři

nohy.“

„Dvě nebo čtyři, teď ji už nechytíme,“ poznamenal třetí mladík.

„Kdo, u Mutta, by něco takového chtěl chytat?“ zeptal se Mahoney.

„Třeba já, aspoň jeden exemplář,“ řekl Hoyland. „U Jordana, kdyby mířila o pár centimetrů přesněji, byl bych teď ve stavu pro konvertor.“

„Nemůžete vy dva říct tři slova, aniž byste nekleli?“ ozval se vyčítavě poslední z trojice. „Co kdyby vás slyšel kapitán?“ Dotkl se uctivě čela, když vyslovil slovo kapitán.

„Pro Jordanovy rány,“ neudržel se Hoyland, „nebud' takový suchopár, Morte Tylere. Ještě z tebe není vědec. Nejsem možná o nic horší věřící než ty - a není žádný velký hřích, když si člověk občas uleví. Dělalí to dokonce vědci, slyšel jsem je.“

Tyler otevřel ústa, jako by se chtěl ohradit, ale pak si to rozmyslel.

„Hele, Hughu,“ řekl prosebně Mahoney a dloubl Hoylanda do ramene, „vypadněme odtud. Tak vysoko jsme ještě nebyli. Jsem z toho tak trochu nervózní - chci zpátky dolů, kde člověk v nohách cítí, že něco váží.“

Hoyland zaletěl toužebným pohledem k průvlak, v němž zmizel útočník - rukou se dosud dotýkal rukojeti nože. Pak se obrátil k Mahoneyovi. „Tak jo, bráško,“ souhlasil. „Stejně nás čeká dlouhý sestup.“

Otočil se a šouravým krokem zamířil k průvlak, kterým se dostali na tuto palubu, a jeho společníci se vydali za ním. Nepoužil žebříkové schůdky, po nichž sem vystoupili, skočil rovnou do otvoru - a snesl se zvolna na palubu o tři metry níž. Tyler a Mahoney vzápětí za ním. Dalším průvlakem, přesazeným asi metr od prvního, se dostali na další nižší palubu. Dolů, stále dolů se snášeli desítkami palub, z nichž každá byla tichá, tlumeně osvětlená a tajemná. Pokaždé se snesli o něco málo rychlejším volným pádem a pokaždé o něco tvrději dopadli na podlahu. Až se ozval Mahoney.

„Dál bych šel, Hughu, raději po žebříku. Při posledním seskoku jsem si narazil nohu.“

„Jo, můžeme. Bude to ale déle trvat. Jak to máme ještě daleko? Počítal jste někdo?“

„Čeká nás takových sedmdesát palub, než se dostaneme do farmářského kraje,“ odpověděl Tyler.

„Jak to víš?“ zeptal se Mahoney, důrazně a podezřívavě.

„Počítal jsem patra, blbečku. A když jsme sestupovali, odečetl jsem vždy jedno za každou palubu.“

„To jsi nedělal. Nikdo kromě vědců neumí tak počítat. Jen proto, že se učíš číst a psát, si myslíš, že umíš všechno.“

Hoyland zasáhl dřív, než mohla propuknout hádka. „Drž hubu, Alane. On třeba umí počítat - na takové věci je dobrý. Ale na těch sedmdesát palub to vypadá - cítím se už dost těžký.“

„Třeba by mi rád spočítal zářezy na noži.“

„Drž hubu, povídám. Jinde než ve vesnici jsou souboje zakázány. Tak zní Směrnice.“

Pokračovali beze slova, svižně sbíhali po schůdcích, dokud je rostoucí tíže na každém následujícím patře nedonutila zpomalit tempo téměř na chůzi. Konečně se dostali do patra, zcela jasně osvětleného a vysokého více než dvojnásobek vzdálenosti mezi palubami a horní částí. Vzduch zde byl vlhký a teplý, v rozhledu překážela vegetace.

„Konečně jsme dole,“ vydechl Hugh. „Tuhle farmu ale nepoznávat - museli jsme sestoupit jinou cestou, než kterou jsme lezli nahoru.“

„Tamhle je nějaký farmář,“ upozornil Tyler. Přiložil svoje drobné prsty ke rtům a hvízdal, pak zvolal. „Hej! Příteli! Kde to jsme?“

Vesničan si je rozvážně prohlédl, pak jim po váhavých slabikách řekl, kudy se dostanou k hlavní chodbě vedoucí zpět do jejich vesnice.

Svižně se vydali širokým, dva a půl kilometru dlouhým tunelem s poměrně čilým provozem - cestující, nosiči, občanský dopravce s ručním vozíkem, vznešený vědec kolébající se na nosítkách nesených čtyřmi svalnatými sluhy, jemuž razil cestu mezi prostými členy posádky jeho strážní důstojník - dva a půl kilometru toho všeho je přivedlo do katastru jejich vesnice, rozměrného oddělení tři paluby vysokého a snad desetinásobek výšky širokého.

Rozdělili se, každý šel svou cestou - Hugh zamířil k ubikacím v kasárnách pro kadety, mladé svobodné muže, kteří nebydleli se svými rodiči. Opláchl se a pak se odebral do kabin svého strýce, u něhož

pracoval za stravu. Teta krátce vzhlédla, když vstoupil, ale - jak se sluší na ženu - nic neřekla.

„Ahoj, Hughu,“ přivítal ho strýc. „Zase jsi byl na průzkumu?“

„Dobré jídlo, strýčku. Ano.“

Strýc, apatický, ale rozumný člověk, se zatvářil shovívavě. „Kam ses vydal a co jsi tam našel?“

Teta, která před chvílí tiše vyklouzla z kabiny, se nyní vrátila s porcí večerního jídla a postavila ho před Hughu. A ten se ihned do jídla pustil - nenapadlo ho, aby jí poděkoval. Rozžvýkal sousto, než odpověděl.

„Nahoře. Vylezli jsme skoro do pater beztíže. Jeden muťák se mi pokusil rozbít hlavu.“

„Chlapče,“ usmál se strýc, ale bezbarvě, „ty tam jednou doopravdy přijdeš o hlavu. Kdybys raději věnoval víc pozornosti mé živnosti, protože přijde den, kdy umřu a odklidím se ti z cesty.“

Hugh se zamračil. „Copak v tobě není ani trocha zvědavosti, strýčku?“

„Ve mně? Já jsem se dost naslídil, když jsem byl mladý. Prošel jsem celou hlavní chodbu dokola a zpátky do vesnice. Bral jsem to rovnou přes Temný sektor, a muťáci se mi lepili na paty. Vidíš tu jizvu?“

Hugh se na jizvu podíval, ale jen letmo. Viděl ji už tolikrát a ten příběh slyšel opakovaně do omrzení. Jen jedenkrát kolem Lodě - ostuda! On chtěl prolézt každý kout, všechno vidět a zjistit, proč je to tak, jak to je. Třeba ta horní patra - jestliže tam člověk neměl chodit, proč je Jordan stvořil?

Tyto úvahy si však nechal pro sebe a pokračoval v jídle.

Strýc začal o něčem jiném. „Budu muset navštívit svědka. John Black tvrdí, že mu dlužím tři prasata. Nechceš jít se mnou?“

„No... ne, asi ne... počkej... vlastně půjdu.“

„Tak si pospěš.“

Cestou se zastavili v kadetských kasárnách. Hugh si tam vyžádal vycházku.

Svědka bydlel v malé, zapáchající kabině na opačné straně návsi, než byly kasárna, aby se k němu dostal bez problémů každý, kdo potřeboval využít jeho schopností. Zastihli ho, jak sedí ve dveřích a

nehtem si čistí zuby. Jeho učedník, adolescent s upřeným, krátkozrakým pohledem, dřepěl za ním.

„Dobré jídlo,“ pozdravil Hughův strýc.

„Dobré jídlo tobě, Edarde Hoylande. Jdeš kvůli službám, nebo jsi přišel potěšit starého člověka společností?“

„Kvůli obojímu,“ odpověděl Hughův strýc diplomaticky. Pak vysvětlil, proč přišel.

„No a co?“ podivil se svědek. „Smlouva je přece docela jasná:

Black John měl deset bušlů ovsa dát,

za ně měl získat párek podsvinčat.

Hoyland Ed prasníci dá k chovu svou,

splatí vše, až prasátka vyrostou.

Jak velká jsou prasátka teď, Edarde Hoylande?“

„Dost velká,“ uznal Hughův strýc, „ale Black si dělá nárok na tři místo na dvě.“

„Řekni mu, ať sejde vycpat. *Tak pravil svědek.*“ A zasmál se tenkým, kejhavým hlasem.

Ještě chvíli spolu klábosili, Edard Hoyland rozváděl svoje poslední zážitky, aby uspokojil neuhasitelnou žízeň starého svědka po detailech. Hugh - jak se slušelo - mlčel, když hovořili starší. Avšak když se strýc chystal k odchodu, ozval se: „Strýčku, já ještě chvílku zůstanu.“

„Ano? Tak zůstaň. Dobré jídlo, svědku.“

„Dobré jídlo, Edarde Hoylande.“

„Přinesl jsem vám dárek, svědku,“ začal Hugh, když byl jeho strýc z doslechu.

„Ukaž mi ho.“

Hugh vytáhl balíček tabáku, který vzal ze své zásuvky na ubikaci, když se stavoval pro propustku. Svědek uchopil balíček, a aniž pronesl jediné slovo poděkování, hodil ho svému učedníkovi, aby se o něj postaral.

„Pojď dovnitř,“ řekl svědek, pak se obrátil na učedníka se slovy: „Hej, ty, dones kadetovi židli. - A teď chlapče,“ dodal, když se posadili, „pověz mi, co jsi všechno dělal.“

Hugh vyprávěl a na požádání musel podrobně opakovat všechno to, co se mu při nedávných průzkumných výpravách přihodilo, a

svědek mu občas vyčítal, že si přesně nezapamatoval všechno, co viděl.

„Vy mladí nemáte žádnou paměť,“ povzdechl si. „Vůbec žádnou. Ani to budižkničemu,“ a trhl hlavou směrem k učedníkovi, „za nic nestojí, i když je desetkrát lepší než ty. Věřil bys tomu, že za celý den nedokáže dostat do hlavy ani tisíc řádků, ale přesto si myslí, že se posadí na moje místo, až odejdu? To když já jsem se učil, těch tisíc řádků jsem si prozpěvoval jen tak před usnutím. Děravé nádoby - to je to, co jste.“

Bez jediné námitky Hugh čekal, až stařec bude pokračovat, a ten pokračoval, až sám uznal za vhodné.

„Nechceš se mě na něco zeptat, mládenče?“

„Jednu otázku bych měl, svědku.“

„No tak ven s ní! Nenechávej si ji na jazyku.“

„Vystoupil jste někdy až k beztlíží?“

„Já? Samozřejmě že ne. Já jsem se připravoval na svoje poslání svědka. Musel jsem se naučit řádky všech svědků, co byli přede mnou, a neměl jsem čas na klukovské zábavy.“

„Doufal jsem, že mi řeknete, co všechno tam je.“

„Tak to je něco jiného. Nikdy jsem tam sice nevystoupil, ale znám vzpomínky více lidí, kteří tam vystoupili, než kolik jich kdy poznáš. Jsem už starý. Znal jsem tvého otce a jeho předka před ním. A na co se chceš zeptat?“

„No...“ Co se vlastně chtěl dozvědět? Jak se mohl na něco zeptat, když jeho otázka nebyla než palčivou bolestí v prsou? Přesto však... „Na co, svědku, všechno kolem nás je? Na co jsou nad námi všechna ta patra?“

„Cože? Jak na co? Pro Jordanovo jméno, synu - já jsem svědek, nikoli vědec.“

„Víte, říkal jsem si, že to budete vědět. Promiňte.“

„Já to ale vím. To, co potřebuješ znát, jsou řádky z Počátku.“

„Slyšel jsem je.“

„Poslechni si je znovu. V nich je odpověď na všechny otázky, jsi-li natolik moudrý, abys ji pochopil. Pozorné mi naslouchej. - Oka-mžik... to je vlastně příležitost pro mého učedníka, aby předvedl, co se naučil. Poslyš, ty! Řádky z Počátku - a dávej pozor na rytmus!“

Učedník si zvlhčil jazykem rty a začal:

„Na počátku byl jen Jordan, jen on sám se svými myšlenkami, na Počátku bylo temno a tvor jako člověk byl neznámý. Ze samoty vzešla touha, z touhy vzešla vize až k zalknutí, ze snění pak vzešel Plán a z Plánu poté vzešlo rozhodnutí... Jordanova pozvedla se ruka - a Lod' zrozena byla v chvíli, míle k míli kabin malých, zásobníků řada na obilí, chodba, dveře a vše pro ty, co dosud se nezrodili. Pohlédl na svoje dílo, svět pro rasu novou k obývání. Myšlenkou svou vzniknout nechal člověka - a strnul v zahloubání. Člověk divý hanbou byl by, člověk volný Plán by zmařil jeho, proto Jordan zákon stvořil, směrnic, řádů soubor pro každého.

Všem nějaký úkol, činnost směřující k cíli nad chápání, jedněm slovo, jiným podle slova jednat - tak zněl řád konání.

Posádka pro stanoviště, vědci moudří k Plánu provádění, všem nadřadil kapitána, soudce všech věcí k posouzení.

Tak ve Zlatém věku žili!

Jen Jordan je dokonalý, ostatní se více či méně mýlí, závist, pýcha - a chamtivost ducha mnoho lidí poskvřily. Objevil se prokletý Mutt, první z hříšných lidí, co se provinili, ten zasadil pochybnosti, jeho rady vzpouru podnítily. Mučedníků krev kanula na podlahu, Cestu potřísnila, temno polklo...“

Stařec prudce udeřil hřbetem ruky chlapce přes ústa. „Zkus to znovu!“

„Od začátku?“

„Ne! Od místa, kde ses spletl.“ Chlapec zaváhal, pak pokračoval správně:

„Pohltila temnota ctnost, hříchem zlým Lod' celou prosytila...“

Chlapec drmolil řádek po řádku, rozvlekle, ale bez citu pro detaily přednášel starý, prastarý příběh o hříchu, vzpouře a době temna. O tom, jak konečně zvítězila moudrost a těla vůdců vzpoury skončila v konvertoru. O tom, jak někteří ze vzbouřenců uprchli a během Cesty, která pokračovala, zplodili muťáky. O tom, jak po modlitbách a oběti vybrali nového kapitána.

Hugh se neklidně vrtěl, šoural nohama. Odpovědi na jeho otázky zde nepochybně byly, protože tyto řádky byly posvátné, ale on neměl tolik důvtipu, aby je pochopil. Proč? O čem to všechno bylo? Copak

život skutečně není víc než do konce dlouhé Cesty jen jíst a spát? Chtěl Jordan, aby mu nerozuměl? Proč tedy ta touha v hrudi? Ten hlad, který navzdory dobrému jídlu přetrvával?

Právě se probрал z krátkého spánku, když před dveřmi kabiny jeho strýce se objevil sluha. „Vědec si přeje, aby se Hugh Hoyland k němu dostavil,“ odříkal bez zadrhnutí.

Hugh věděl, že tím vědcem je míněn poručík Nelson, náčelník pro duchovní a tělesné blaho v sektoru Lodě, do něhož spadala Hughova rodná vesnice. Zhltl zbytek snídaně a spěchal za poslem.

„Kadet Hoyland!“ ohlásil se.

Nelson vzhlédl od jídla a řekl: „Ach ano. Pojd' dál, chlapče. Posad' se. Už jsi jedl?“

Hugh přikývl na znamení, že jedl, ale očima se žádostivě zahleděl na prvotřídní ovoce, které měl jeho nadřízený před sebou. Nelsonovi jeho pohled neušel. „Nabídni si pár fíků. Jsou to nové mutace - nechal jsem si je přinést až z druhé strany. Jen si vezmi - v tvém věku se do člověka vždycky vejde několik soust navíc.“

Hugh přijal nabídku se zadostiučiněním - ještě nikdy v přítomnosti vědce nejedl. Když Nelson dojedl, udělal si pohodlí, otřel si prsty do košile, upravil si vous a spustil: „V poslední době jsem tě, hochu, neviděl. Pověz mi, co jsi dělal.“ Ale než stačil Hugh odpovědět, pokračoval: „Ne, nemusíš nic říkat... já ti to povím sám. Tak předně, prováděls průzkumy, vystupovals do horních pater, aniž sis dělal příliš těžkou hlavu, že je to zakázáno. Není tomu tak?“ Nedovolil, aby Hugh, nervózně hledající odpověď, uhnul očima.

A znovu promluvil sám. „To nic. Já to vím a ty víš, že to vím. Mně je to celkem jedno, ale důrazně mě upozornili, že je čas, aby ses rozhodl, jak se svým životem naložíš. Máš nějaké představy?“

„No... nic určitého.“

„A co ta dívka Edris Baxterová? Máš v úmyslu se s ní oženit?“

„No... totiž... to nevím. Asi mám, a její otec snad není proti. Jenže...“

„Jenže co?“

„No... on chce, abych dělal učedníka na jeho farmě. Řekl bych, že to není špatný nápad. Jeho farma spolu s živností mého strýce by znamenala pěkný majetek.“

„Nejsi však rozhodnut.“

„No... nevím.“

„Správně. Ty na něco takového nejsi. Mám s tebou jiné záměry. Pověz mi, ptal ses někdy sám sebe, proč jsem tě naučil číst a psát? Určitě, že ses ptal. A sám sis odpověděl. To je správné.

A teď mě dobře poslouchej. Sleduji tě už od doby, kdy jsi byl malý kluk. Máš větší představivost než průměrný člověk, víc zvědavosti a energie. A jsi rozený vůdce. Bývals jiný už jako děčko. Taký v tom, že jsi měl příliš velkou hlavu, a to se tehdy vyskytlo několik komisarů, kteří při kontrole tvého zrození se vyslovili pro to, abychom tě ihned dali do konvertoru. Já jsem je však zadržel. Chtěl jsem zjistit, co z tebe vyrostе. Farmářský život pro tebe není, z tebe musí být vědec.“

Odmlčel se a upřeně se zahleděl Hughovi, zmatenému a neschopnému slova, do tváře. Pak pokračoval: „Ano, je to tak. S člověkem tvého založení se dá dělat pouze dvojí. Buď z něho udělat opatrovníka, nebo ho poslat do konvertoru.“

„Chcete říct, pane, že já k tomu nemám právo se vyjádřit?“

„Jestli to chceš slyšet bez obalu, tedy nemáš. Ponechat osvětlené mezi řadovou posádkou znamená dopustit se kacírství. To nemůžeme dovolit. Již jednou se něco podobného stalo a málem jsme zlikvidovali lidskou rasu. Sám ses odlišil svými výjimečnými schopnostmi - teď tě musím vyškolit ve správném myšlení, podnítit k zájmu o nepoznané, aby ses stal spíše konzervační silou než zdrojem infekce a problémů.“

Znovu se objevil sluha, tentokrát obtěžkán nákladem, který složil na podlahu. Hugh pohlédl na to, co sluha přinesl, jen letmo, ale ihned vzplanul: „Vždyť to jsou moje věci!“

„Jistě,“ přikývl Nelson. „Poslal jsem pro ně. Od této chvíle budeš spát tady. Uvidíme se později, a začnu tě školit - máš snad ještě něco na srdci, co bys chtěl dodat?“

„No... to ne. Asi ne. Musím se přiznat, že jsem poněkud vyveden z míry. Mám dojem... řekl bych, že to znamená, že nechcete, abych se oženil.“

„Tak o to ti jde?“ povzdechl si Nelson. „Vezmi si ji, jestli chceš - teď její otec už nebude nic namítat. Avšak dovol mi, abych tě upo-

zornil, že tě přestane bavit.“

Hugh se zcela ponořil do starodávných knih, které mu jeho učitel umožnil číst, a po mnoho, mnoho spánků si na průzkumné výpravy ani nevzpomněl - ani ho nenapadlo, aby se z Nelsonovy kabiny vzdálil. Zmocňoval se ho pocit, že je na stopě tajemství, tajemství dosud nezformulovaného ani jako problém, ale pokaždé nakonec zjistil, že má v hlavě větší zmatek než dřív. Dospět k moudrosti vědce bude zřejmě obtížnější, než si myslel.

Když se jednou trápil nad podivuhodně proradnými postavami předků a pokoušel se pochopit jejich zvláštní způsob vyjadřování a neznámé výrazy, do kajuty, vyčleněné jen pro něho, vstoupil Nelson, otcovsky mu položil ruku na rameno a zeptal se: „Tak jak ti to jde?“

„Řekl bych, pane, že docela dobře,“ odpověděl Hugh a odložil knihu. „Jsou věci, které mi nejsou zcela jasné - vlastně, abych se přiznal, ani trochu jasné.“

„To se dalo předpokládat,“ uznal Nelson. Vůbec ho to nepřekvapilo. „Zpočátku jsem tě nechal bojovat samotného, abys mohl případně pochopit nástrahy, do nichž se osamocený přirozený rozum chytí. Mnohé z těch věcí, nelze však bez vysvětlení pochopit. Co to čteš?“ Vzal do ruky jednu z knih a zběžně na ni pohlédl. Kniha měla titul *Základy moderní fyziky*. „Ale. Tohle je jeden z nejcennějších posvátných textů. Avšak nezasvěcený by z něho asi nic nepochopil, kdyby mu někdo nepomohl. Ze všeho nejdřív si musíš uvědomit, že naši předkové, přes veškerou svou duchovní dokonalost, pohlíželi na okolní svět jinak než my.“

Byli to nenapravitelní romantikové, ne takoví racionalisté, jako jsme my, a pravdy, které nám odkázali, balili často do alegorií. Tak například, dostal ses ke gravitačnímu zákonu?“

„Četl jsem o něm.“

„Pochopils ho? Ne, určitě jsi ho nepochopil.“

„Tedy,“ bránil se Hugh, „zdá se, že nedává žádný smysl. Omlouvám se, pane, ale podle mého je to blbost.“

„Což jen potvrzuje to, co jsem před chvílí řekl. Ty jsi ten zákon interpretoval podle slov, kterými je formulován, jako zákony, jimiž se řídí elektrická zařízení, uvedená v téže knize na jiném místě. Dvě

tělesa se přitahují silou, která je přímo úměrná součinu jejich hmotnosti a nepřímo úměrná čtverci jejich vzdálenosti. To zní jako pravidlo pro jednoduchá fyzikální fakta, že? Avšak o nic takového nejde - jde o poetický způsob jakým naši předkové vyjadřovali vztah blízkosti, kterými se řídí emoce lásky. Tělesa, o nichž se hovoří, jsou lidská těla, hmotnost je lidská schopnost milovat. Mladí lidé mají tuto schopnost větší než starší - když se dostanou dohromady, zamilují se, ale když se rozejdou, brzy je emoce přejde. *Sejde z očí, sejde z mysli.* Tak je ten zákon jednoduchý. Jenže ty jsi v něm hledal nějaký hlubší smysl.“

Hugh se zazubil. „Vůbec mě nenapadlo, abych o něm takto uvažoval. Vidím, že budu potřebovat hodně pomoci.“

„Je zde ještě něco, co tě momentálně trápí?“

„To ano, spousta věcí, i když si asi na ně rovnou nevzpomenu. Jedno mi však vadí - řekněte mi, pane, je možné považovat muťáky za lidi?“

„Vidím, že jsi naslouchal jalovými řečem. Odpověď zní ano i ne. Je pravda, že muťáci původně vznikli z lidí, ale nejsou již členy posádky, a proto nemohou být považováni za příslušníky lidské rasy, neboť se vysmívali Jordanovu zákonu.“

Se zaujetím pokračoval: „Ten problém je širokospektrální. Dokonce není jednoznačné, jaký byl původní význam slova muťák. Jistě jsou mezi nimi potomci těch, co pod vedením Mutta rebelovali a unikli smrti. Mají však také ve své krvi krev z těch mnoha mutantů, kteří se zrodili během velké Doby temna. Nemusím ti snad vysvětlovat, že v té době neplatilo dnešní moudré nařízení, aby každé novorozeně bylo podrobeno kontrole, zda nenese známky hříchu, a aby každé, u něhož se zjistí mutace, se zlikvidovalo.“

Muťáci jsou podivní a hrůzní tvorové, co se plíží v tajemných chodbách a číhají v opuštěných patrech.“

Hugh chvíli přemýšlel, pak se zeptal: „Proč se mezi námi mutace dosud projevují?“

„To je prosté. Dosud máme v sobě semena hříchu. Čas od času se dosud projevují, ožívují. Ničením těch zrůd napomáháme vyčištění rodu a tím se přibližujeme k vyvrcholení Jordanova Plánu, konci Cesty v našem rajském domově, dalekém Centauru.“

Hugh nakrabil obočí. „To je další věc, které nerozumím. Mnohé z těchto starodávných textů hovoří o Cestě, jako by to měl být skutečný pohyb, cesta někam - jako by samotná Loď nebyla ničím víc než dopravním prostředkem. Je to možné?“

Nelson se krátce zasmál. „Skutečně, je to možné? Jak se může pohybovat to, co je základem, vůči kterému se pohybuje všechno ostatní? Odpověď je samozřejmě jednoduchá. Opět tě zmýlil alegorický opis běžných výrazů každodenního vyjadřování našich předků. Loď je skutečně pevná, nehybná ve fyzikálním smyslu. Jak se může celý vesmír pohybovat? Ten se však v duchovním smyslu opravdu pohybuje. Každým správným činem se posunujeme blíž ke vznešenému cíli Jordanova Plánu.“

„Myslím, že chápu,“ přikývl Hugh.

„Je ovšem možné, že Jordan vymodeloval svět jinak než Loď, pokud to sloužilo jeho účelu. Když bylo lidstvo mladší a poetičtější, světci se předháněli ve vymýšlení podivuhodných světů, které Jordan údajně stvořil. Jedna škola vymyslela celou mytologii o strašně neuspořádaném světě z nekonečných dálav prostoru, prázdného, až na několik světelných teček a nehmotných mytologických monster. Říkali mu nebeský svět nebo nebe, jako by jej chtěli odlišit od pevné reality Lodě. Asi je nikdy neunavovalo o něm hloubat, vymýšlet o něm podrobnosti a ztvárňovat svoje představy kresbami. Předpokládáme, že to dělali proto, aby zvětšili Jordanovu slávu, a kdo se odváží říct, že Jordan považoval jejich sny za nesprávné? Jenže v naší moderní době máme důležitější věci na práci.“

Hugh se o astronomii nezajímal, ale i jeho neškolený mozek, schopný výstředních představ, dokázal pochopit, že je to věda absurdní. Obrátili pozornost na bezprostřednější problémy.

„Jelikož jsou muťáci semeny hříchu, proč se je nepokusíme vyhladit? Nebyl by to čin, který by Plán urychlil?“

Starý vědec chvíli uvažoval, než odpověděl: „To je velice správná otázka a zaslouží si upřímnou odpověď. Jelikož se staneš vědcem, budeš muset tu odpověď znát. Podívej se na to z následujícího hlediska. Existuje určitý konečný počet členů posádky, které může Loď uživit. Jestliže naše počty porostou bez omezení, jednoho dne nebude pro všechny dost jídla. Není tedy lepší, když někteří zahynou při šar-

vátkách s muťáky, než když nás přibude tolik, že se kvůli jídlu začneme vraždit? Jordanovy cesty jsou nevyzpytatelné. I muťáci hrají v jeho Plánu určitou roli.“

To znělo rozumně, ale pro Hugha ne tak zcela přesvědčivě. Avšak když ho později převedli k aktivní činnosti jako vědeckého asistenta do operační sekce řízení Lodě, zjistil, že existují i jiné názory.

Jak bylo zvykem, strávil určitou dobu při obsluze konvertoru. Práce to nebyla těžká, v podstatě musel kontrolovat odpadní materiály, které přinášeli nosiči z vesnic, vést záznamy o dodávkách a zjišťovat, aby se do vstupní násypky nedostal žádný regenerovatelný kov. Při ní se však dostal do styku s Billem Ertzem, zástupcem hlavního inženýra, který nebyl o mnoho starší.

Hovořil s ním o všem, co se dozvěděl od Nelsona a Ertzův postoj ho ohromil.

„Dobře si to zapiš za uši, kamaráde,“ řekl mu Ertz. „Tohle je praktická záležitost pro praktické lidi. Na celý ten romantický nesmysl zapomeň. Jordanův Plán! Ty řeči jsou dobré jen k tomu, aby udržely venkovany v klidu a tam, kde jsou, ale ty sám na ně nenalet'. Žádný Plán neexistuje - leda naše vlastní plány, jak se o sebe postarat. Loď musí mít světlo a teplo a energii na vaření a zavlažování. Bez toho všeho se posádka neobejde, a to nám dává nad ní vládu.“

Pokud jde o tu slabomyslnou toleranci k muťákům, uvidíš, jak se situace změní! Drž zobák a přidej se k nám.“

Na Hugha učinilo dojem, že dostal nabídku stát se loajálním příslušníkem jedné skupiny, sestávající z mladších vědců, praktických a zásadových, kteří usilují o to, aby se - podle jejich hledisek - zlepšily podmínky na celé Lodi, a tvoří dobře provázanou organizaci. Jejich organizace fungovala dobře, a ten, kdo se přidal a nedokázal vidět jejich očima, dlouho nevydržel. Buď se nedokázal přizpůsobit a brzy skončil v řadách venkovanů, nebo - což bylo pravděpodobnější - ho potkalo něco nepříjemného a skončil v konvertoru.

A Hugh začal chápat, že mají pravdu.

Uvažovali realisticky. Loď je Loď, představuje skutečnost, kterou nebylo třeba vysvětlovat. Pokud jde o Jordana - kdo ho kdy viděl, kdo s ním kdy mluvil? Co je vlastně ten jeho mlhavý Plán?

Smyslem života je žít. Člověk se narodí, a až prožije svůj život,

skončí v konvertoru. Takhle je to jednoduché, není v tom žádná záhada, žádná vznešená Cesta a žádný Centaurus. Ty romantické příběhy jsou prostě neblahým pozůstatkem z dětských let rasy, kdy člověk ještě rozumově nedospěl a neměl odvahu pohlížet na skutečnosti v pravém světle.

Přestal se trápit astronomií a záhadnou fyzikou i celou spoustou dalších mytologických záhad, které mu vtloukali do hlavy. Řádky z Počátku ho dosud svým způsobem zajímaly, stejné jako všechny ty staré příběhy o Zemi - co to, u Mutta, Země vlastně byla? - ale nyní si uvědomoval, že něco takového mohou brát vážně jenom děti a hlupáci.

Kromě toho měl co na práci. Mladší vědci, i když dosud zdánlivě uznávali autoritu starších, měli svoje vlastní plány, a prvním z nich byla systematická likvidace muťáků. O tom, co bude následovat, neměli dosud zcela jasno, ale v úvahách se zaměřovali na to, aby se využilo vše, co nabízí Lod', včetně horních pater. Mohli podle svých plánů postupovat, aniž vyvolávali zjevnou roztržku se staršími vědci, kteří se stejně denním zaměstnáním příliš nezabývali. Současný kapitán tak ztloustl, že jen zřídka kdy vycházel ze své kabiny - záležitosti za něho vyřizoval jeho pobočník, jeden z příslušníků skupiny reformních mladších vědců.

Hugh hlavního inženýra nikdy neviděl - vlastně jen jednou. To se hlavní inženýr objevil kvůli čistě náboženskému ceremoniálu, ručně řízenému přistávacímu manévru.

Plán na vyhlazení muťáků předpokládal, že systematicky prozkoumají horní patra. Právě při provádění tohoto průzkumu se stalo, že Hugh znovu napadl muťák.

Tentokrát měl muťák se svým prakem přesnější mušku. Hughovi přátelé, donuceni početnou převahou k ústupu, ho zanechali neblahému osudu.

Joe-Jim Gregory hrál se sebou šachy. Kdysi hrával karty, ale Joe, hlava na pravé straně, podezíral Jima, hlavu na levé straně, že podvádí. Pohádali se kvůli tomu, pak se usmířili, protože ve svém společném údělu brzy zjistili, že dvě hlavy na stejném páru ramenou musí nutně najít způsob, jak spolu vycházet.

Šachy byly lepší. Oba na šachovnici viděli, takže si nemohli odporovat. Ze hry je vyrušilo hlasité zaklepání na kovové dveře kajuty. Joe-Jim vytáhl z pochvy vrhací nůž a pohrával si s ním, připraven jej okamžitě použít. „Dále!“ zahřměl Jim.

Dveře se otevřely a příchozí do pokoje vcouval - a všichni věděli, že to je jediný způsob, jak k Joe-Jimovi bezpečně vstoupit. Návštěvníkem byl zavalitý, silný muťák, který vypadal divoce, ale měřil sotva metr dvacet. Přes rameno mu viselo vláčné tělo muže, které přidržoval jednou rukou.

Joe-Jim zasunul nůž zpátky do pochvy. „Polož ho, Bobo,“ nařídil Jim.

„A zavři dveře,“ dodal Joe. „Co se to sem vlastně dostalo?“

Muž, kterého Bobo přinesl, byl mladý a nejevil známky života, i když na něm nebylo vidět žádné viditelné zranění. Bobo si pohladil stehno. „Sníst ho?“

„Uvidíme,“ získával čas Jim. „Zabils ho?“

Bobo zavrtěl hlavou, na něho příliš malou.

„Hodný Bobo,“ pochválil ho Joe. „Kam jsi ho trefil?“

„Bobo ho trefil sem.“ Na postavě ležící na zádech ukázal širokým palcem na oblast mezi pupkem a prsní kostí.

„Dobrá trefa,“ uznal Joe. „S nožem bychom to nesvedli líp.“

„Bobo dobře trefil,“ souhlasil polichocený trpaslík. „Chcete vidět?“ Rozhoupal vyzývavě prak.

„Dej pokoj,“ utrl se v odpověď Joe. „Ne, nechceme vidět, ale chceme, aby promluvil.“

„Bobo zařídí,“ nabídl se trpaslík a s primitivní brutalitou začal provádět to, co považoval za oživovací pokus.

Joe-Jim ho nešetrně odstrčil a zkusil to jinak, sice bolestivě, ale zdaleka ne tak drasticky jako Bobo. Muž na zemi sebou škubl a otevřel oči.

„Sníst ho?“ opakoval Bobo.

„Ne,“ odpověděl Joe. „Kdy jsi jedl naposledy?“ zajímal se Jim.

Bobo potřásl hlavou, třel si rukama žaludek a názornými posunky naznačoval, že to bylo dávno, hodně dávno. Joe-Jim přistoupil ke skřínce, otevřel ji a vytáhl kýtu masa. Pozvedl ji - Jim k ní přivoněl a Joe s nakrčeným nosem zhnuseně odtáhl hlavu - a hodil ji Bobovi, a

ten ji s blaženým výrazem chytil ve vzduchu. „A teď vypadni,“ nařídil Jim.

Když Bobo za sebou zavřel dveře, Joe-Jim se obrátil na zajatce a šťouchl do něho nohou. „Tak mluv,“ začal Jim, „kdo jsi?“

Mladý muž se zachvěl, sáhl si rukou na hlavu, a pak si zřejmě uvědomil, kde se nachází, protože se potácivě postavil na nohy - při velice nízké gravitaci na tomto patře se pohyboval nemotorně - a sáhl po noži.

Nůž v opasku neměl.

Joe-Jim držel svůj nůž v ruce a zamával jím. „Bud' hodný a nic se ti nestane. Jak ti říkají?“

Místo odpovědi si mladík zvlhčil rty a očima těkal po místnosti.

„Tak spust',“ vybídl ho Joe.

„Proč se s ním mazlit?“ zeptal se důrazně Jim. „Řekl bych, že je dobrý tak leda na jídlo. Raději zavoláme Boba zpátky.“

„To může počkat,“ usoudil Joe. „Chci si s ním promluvit. Jak se jmenuješ?“

Zajatec znovu sklouzl pohledem na nůž a neochotně odpověděl: „Hugh Hoyland.“

„To nám moc neříká,“ zamračil se Jim. „Co děláš? Z které vesnice pocházíš? A co jsi dělal na území muťáků?“

Tentokrát se však zamračil Hugh. A když ucítil, že mu tlačí na žebra nůž, stiskl pouze rty. „To nemá cenu,“ zabručel Joe, „je to jenom pitomý venkovan. Nechme toho.“

„Dorazíme ho?“

„Ne. Ještě ne. Zavřeme ho.“

Joe-Jim otevřel dveře od nevelkého přístěnku a nožem donutil Hugh, aby do něho vstoupil. Pak zavřel a zajistil dveře a vrátil se ke hře. „Jsi na tahu, Jime.“

V přístěnku, do něhož ho zavřeli, byla úplná tma, a jak zanedlouho zjistil, na hladkých ocelových stěnách nebylo možno nahmátnout nic než pevné, bezpečně zajištěné dveře, nakonec si lehl na podlahu a oddal se neplodnému přemítání.

Času měl dost na úvahy i na spánek, a najednou se probudil. A s ubíhajícími minutami se dostavoval silný pocit hladu a ještě silnější pocit žízně.

Když Joe-Jim konečně projevil o svého vězně znovu zájem a otevřel dveře cely, Hugh na první pohled neuviděl. Ten si sice zpočátku živě představoval, co všechno udělá, až se dveře otevřou a nastane příhodný okamžik, ale když ten okamžik nastal, byl příliš zesláblý a v polospánku. Joe-Jim ho vytáhl ven.

Cloumání ho probralo natolik, že dokázal částečně vnímat. Posadil se a civěl kolem sebe.

„Teď už budeš mluvit?“ zeptal se Jim.

Hugh otevřel ústa, ale nevydal ani hlásku.

„Nevidíš, že nemá v ústech ani slinu? A že proto nemůže mluvit?“ sdělil Joe svému dvojčeti. Pak se obrátil na Hugh: „Budeš mluvit, když ti dáme trochu vody?“

Po nechápavém výrazu následovalo dychtivé přikývnutí.

Joe-Jim se v mžiku se vrátil s konvičkou vody. Hugh pil hltavě, pak přestal a zdálo se, že není daleko mdlobám.

„To zatím stačí,“ usoudil Joe a vytrhl mu konvičku z ruky. „Teď nám řekni něco o sobě.“

Hugh řekl, a podrobně, i když se občas nechal pobízet.

Ve skutečnosti to bylo postavení otroka, do něhož se Hugh dostal a s nímž se bez vážnějších námitek a psychických zábran smířil. Výraz sice neznal, ale postavení odpovídající otroku se promítalo do všech vztahů v jeho společnosti. Na jedné straně vždycky stáli ti, co poroučeli, a na druhé ti, co poslouchali - nedokázal si představit žádný jiný vztah, žádný jiný typ společenské organizace. Pro něho to byla přirozená skutečnost.

Samozřejmě že uvažoval o útěku, ale dál než k myšlence na něj se nedostal. Joe-Jim správně usoudil, že Hugh myslí na útěk, a Joe mu rovnou řekl: „Jen ať tě nenapadne nějaká pitomost, mládenče. Bez nože by ses v této části Lodě nedostal ani o tři patra níž. I kdyby se ti podařilo ukrást mi nůž, stejně se nedostaneš do pater s velkou tíží. Kromě toho je tady Bobo.“

Jak velela etika, Hugh chvíli čekal, než se zeptal: „Bobo?“

Jim se zazubil a odpověděl: „Řekli jsme Bobovi, že tě může zamordovat, kdykoli bude chtít, jestli jen vystrčíš hlavu z naší kabiny bez nás. Teď před našimi dveřmi spává a vůbec tam tráví spoustu svého času.“

„Tak je to spravedlivé,“ dodal Joe. „Boba zarmoutilo, když jsme se rozhodli, že si tě ponecháme.“

„Hele,“ navrhl Jim a obrátil svou hlavu k bratrově, „co se takhle pobavit?“ Obrátil se opět k Hughovi. „Umíš vrhat nožem?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Hugh.

„Tak si tě vyzkoušíme. Na.“ Joe-Jim napřáhl ruku s nožem a Hugh jej vzal a potězkáváním v ruce zjišťoval, jak je vyvážený. „Zkus můj terč.“

Plastový terč visel na opačném konci místnosti, než stálo Joe-Jimovo oblíbené křeslo, a Joe-Jim ho používal, když trénoval vrhání nožem. Hugh přeměřil vzdálenost k terči očima a rychlým, nepostřehnutelným pohybem ruky nůž vrhl. Zvolil úsporný způsob vrhu se svěšenou rukou, s palcem na čepeli a ostatními prsty spojenými.

Nůž zadrnčel v terči ve středu vyrýpané oblasti, která představovala nejlepší Joe-Jimovy zásahy.

„To je šikulka!“ uznal Joe. „Na co myslíš, Jime?“

„Dejme mu nůž a uvidíme, jak daleko se dostane.“

„Ne,“ namítl Joe. „Nesouhlasím.“

„Proč ne?“

„Jestliže zvítězí Bobo, přijdeme o jednoho služebníka. Jestliže zvítězí Hugh, ztratíme Boba i jeho. Přišli bychom zkrátka.“

„Tak jo - když jinak nedáš.“

„Nedám. Hughu, přines nůž.“

Hugh nůž přinesl, a ani ho nenapadlo, aby ho použil proti Joe-Jimovi. Pán je pán - a napadnout pána není pro služebníka jenom představa odporující dobrému vychování, ale také představa tak hrozivá, že šiji Hugh ani nepřipustil.

Hugh si myslel, že udělá na Joe-Jima dojem, když mu řekne, že patří mezi vědce. Nic takového se nestalo. Joe-Jim, a zejména Jim, rád oponoval. Velice rychle Hughu uzemnil a - obrazně řečeno - smetl mezi odpadky. Hugh to pocíťoval jako ponížení. Copak nebyl vědcem? Copak neuměl číst a psát?

„Nevytahuj se,“ řekl mu Jim. „Na čtení nic není, to jsem uměl dřív, než se narodil tvůj otec. Myslíš, že jsi první vědec, který mi slouží? Vědci - prosím tě! Stádo ignorantů!“

Ve snaze dodat si opět zdání intelektuála vyložil Hugh teorie

mladších vědců, přísně věcný, tvrdý realismus, který neuznával žádnou náboženskou interpretaci a bral Lod', jaká je. Předpokládal, že Joe-Jim bude s takovým názorem určitě souhlasit, protože odpovídal jeho založení.

Joe-Jim se mu však vysmál do tváře.

„Pověz upřímně,“ zeptal se důrazně Jim, když se přestal posměšně smát, „jste vy mladí troubové všichni tak pitomí? Vždyť vy jste ještě horší než vaši senioři.“

„Ale právě jste tvrdili,“ namítl Hugh dotčeně, „že všechny, náboženské představy, které uznáváme, jsou jenom humbuk. Totéž si myslí i moji přátelé. Chtějí celý ten starý nesmysl zlikvidovat.“

Joe se chystal něco pronést, ale Jim ho předešel. „Proč se s ním otravovat, Joe? Je to beznadějný případ.“

„Ne, není. Mně se líbí. Je první, s kým mluvím po ani nevím jak dlouhé době a kdo má vůbec nějakou naději, aby pochopil pravdu. Bud'me... chci se přesvědčit, jestli to, co má na ramenou, je hlava, nebo jenom předmět, na kterém jsou uši.“

„Tak jo,“ souhlasil Jim, „ale nedělej rámus. Já si zatím zdřímnu.“ Hlava na levé straně zavřela oči, brzy začala chrápat. Joe a Hugh pokračovali v rozhovoru šepem.

„Problém s vámi mladými je v tom,“ začal Joe, „že pokud nedovedete něco pochopit hned, myslíte si, že to nemůže být pravda. Problém s vašimi seniory je v tom, že něco, co nechápou, si vysvětlí jinak, a pak si myslí, že tomu rozumí. Nikdo z vás se nenamáhal uvěřit jednoznačně míněným slovům tak, jak byla napsána, a na tom základě se pak snažit je pochopit. Ne, ne, na to jste všichni až moc vychytralí - jestliže něco nepochopíte rovnou, není tomu tak a musí to znamenat něco jiného.“

„Co máš na mysli?“ zeptal se Hugh podezíravě.

„Tak vezměme například Cestu. Co pro tebe znamená?“

„No... podle mého názoru neznamená nic. Je to jenom trocha nesmyslu, která má učinit dojem na venkovany.“

„A jaký je uznávaný výklad?“

„No... je to místo, kam odejdeš, až zemřeš - nebo spíš to, co uděláš. Vydáš se na Cestu na Centaurus.“

„A co je to Centaurus?“

„Je to - promiň, uvedu ortodoxní výklad, kterému ve skutečnosti nevěřím - je to místo, kam dorazíš, když vykonáš Cestu, místo, kde jsou všichni šťastni a kde je vždy dobré jídlo.“

Joe posměšně odfrkl. Jim změnil rytmus chrápání, otevřel jedno oko a se zachroptěním se zase uložil do spací polohy. „Přesně to jsem si myslel,“ pokračoval Joe ještě tlumenějším hlasem. „Nepoužíváte mozek na myšlení. Nenapadlo vás někdy, že Cesta může znamenat to, co staré texty říkají, že znamená, že Lod' a celá posádka skutečně někam cestují, že se pohybují?“

„Snad po mně nechceš,“ uvažoval Hugh, „abych tě bral vážně. Z fyzikálního hlediska to není možné. Lod' nemůže nikam cestovat, ta je již všude. V Lodi cestovat můžeme, ale Cesta - ta musí mít duchovní význam, pokud nějaký význam vůbec má.“

„Ted' mě pozorně poslouchej,“ pokračoval Joe, „a nechej si to projít tou svou zabeďněnou hlavou. Představ si prostor, který je mnohem větší než Lod', mnohem větší, a v něm Lod' - *pohybující se* Lod'. Dovedeš si to představit?“

Hugh se snažil. Velice usilovně se snažil. Pak potřásl hlavou. „Nedává to smysl,“ povzdechl si. „Nic většího než Lod' nemůže existovat. Pro existenci něčeho takového není dost místa.“

„Ach, pro Muttovy rány! Poslouchej - *vně* Lodě, rozumíš? Rovnou za palubami v každém směru. Prázdný prostor. Chápeš, co míním?“

„Jenže pod nejnižším patrem nic není. Proto je nejnižší.“

„Koukej, kdybys vzal nůž a začal v nejnižším patře dloubat do podlahy díru, kam by ses dostal?“

„To ale nejde. Ta podlaha je příliš tvrdá.“

„Připusťme však, že by to šlo a že bys díru vyhloubil. Kam by vedla? Představ si to.“

Hugh zavřel oči a snažil si představit, jak hloubí v nejnižším patře díru, jak vrtá do podlahy, která je měkká - měkká jako sýr.

Jen mlhavě začal tu možnost chápat, možnost, která zneklidňovala a nahlodávala duševní vyrovnanost. Rychle otevřel oči. „To je příšerné,“ vyrazil ze sebe. „Nemůžu tomu uvěřit.“

Joe-Jim povstal. „Donutím tě, abys uvěřil,“ slíbil zarputilým tónem, „i kdybych ti měl urazit hlavu, donutím tě.“

Zamířil ráznými kroky ke dveřím do chodby a otevřel je. „Bobo!“ zvolal. „Bobo!“

Jimova hlava se rázem vztyčila. „Co se děje! Co je?“

„Vezmeme Hugha do beztlíže.“

„Proč?“

„Abychom mu nacpali trochu rozumu do té jeho pitomé palice.“

„Až někdy jindy.“

„Ne, chci teď.“

„Jo, tak jo. Nemusíš se hned rozčilovat. Už jsem se stejně probudil.“

Joe-Jim měl téměř tak výjimečné duševní schopnosti, jak výjimečně vypadal. Za jiných okolností by se stal velkou osobností - mezi muťáky získal neomezenou autoritu, poroučel muťákům a žil z jejich služeb. Kdyby toužil po moci, určitě by dokázal muťáky zorganizovat, aby bojovali proti posádce a na hlavu ji porazili.

Taková ctížádost mu však byla cizí. Založením byl intelektuál, divák, pozorovatel. Zajímalo ho *jak a proč*, ale k naplňování touhy po činnosti mu stačilo pohodlí a to, co k němu měl.

Kdyby se narodil jako normální dvojčata mezi posádkou, je pravděpodobné, že by tíhl k vědecké dráze jako k nejsnadnějšímu a nejspokojivějšímu naplnění smyslu existence, a jako vědec by se docela dobře bavil konverzacemi a řízením. V prostředí, v němž žil, mu chyběl společník na odpovídající duševní úrovni, a proto si po tři generace krátil čas tím, že nejednou přečetl knihy, které pro něho ukradli jeho poskokové.

Ve své zdvojené osobnosti se Joe-Jim se sebou dohadoval a diskutoval o tom, co četl, a téměř zákonitě dospěl k přiměřeně vysvětlující teorii o historii a reálném světě - s jedinou výjimkou: neznal pojem fikce a měl za to, že beletrie sloužila Jordanově expedici stejným způsobem jako učebnice a příručky.

A proto se názorově rozcházel. Jim považoval za největšího člověka všech dob Allana Quartermaina, zatímco Joe Johna Henryho.

V poezii našel až přehnané zalíbení - Kiplinga dokázal recitovat slovo od slova a Rhyslinga, slepého pěvce kosmických cest, měl téměř stejně rád.

Do kajuty vcouval Bobo. Joe-Jim ukázal palcem na Hugha. „Po-

slouchej,“ řekl Joe, „on vyjde ven!“

„Ted?“ zeptal se Bobo ve slastném očekávání a zašklebil se - z úst mu přitom stékaly sliny.

„Ty a ten tvůj žaludek!“ povzdechl si Joe a kotníky ruky poklepal Boba po hlavě. „Ne, nebudeš ho jíst. Ty a on - pokrevní bratři. Rozumíš?“

„Nejíst ho?“

„Ne. Bojovat za něho. On bude bojovat za tebe.“

„Jo.“ Trpaslík pokrčil rameny na znamení, že to chápe jako nevyhnutelnost. „Pokrevní bratři. Bobo rozumí.“

„Dobrá. Ted' vystoupíme do místa, kde se všichni vznášejí. Půjdeš jako první a budeš dávat pozor.“

Vystupovali za sebou. Bobo uháněl v čele a zajišťoval průzkum v terénu. Hugh za ním a Joe-Jim jako poslední, přičemž se Joe díval dopředu a Jmi měl hlavu otočenou přes rameno dozadu.

Vystupovali výš a výš, s každou následující palubou tíže nepatrně ubývalo. Konečně se dostali do patra, odkud se už nedalo vystoupit výš - nad nimi už nebyl žádný průlez. Paluba se mírně stáčela a naznačovala, že celé těleso je vlastně obrovský válec, ale kovový strop, vyznačující se podobným zakřivením, omezoval výhled a bránil člověku dohlédnout, zda se paluba skutečně sbíhá po křivce k sobě.

Na nejvyšší palubě nebyly běžné panely - jak postupovali, kolem nich houstl les impozantních vzpěr, tak obrovských a silných, že vzbuzovaly dojem nadměrné, zbytečné pevnosti. Vzpěry rovnoměrně oddělovaly od sebe palubu a strop.

Nevážili téměř nic. Kdyby se člověk nehýbal a zůstal na jednom místě, neměřitelná zbytková přitažlivost by ho něžně snesla k podlaže, ale významy nahoru a dolů zde do značné míry pozbývaly smysl. Hughovi, který nedobrovolně polykal naprázdno, se to nelíbilo, ale Bobo, který byl na beztlži zvyklý, se tvářil potěšeně. Pohyboval se vzduchem jako neforemná ryba, odrážel se od vzpěr, podlahových panelů a stropů, jak se mu hodilo.

Joe-Jim se vydal průchodem, rovnoběžným se společnou osou vnitřního a vnějšího válce, který tvořily rovnoměrně od sebe vzdálené vzpěry. Podél průchodu se táhla zábradlí, z nichž jednoho se přidržoval a pohyboval se po něm jako pavouk. Vyvinul pozoruhodnou

rychlost, a Hugh mu stačil jen usilovným zmítáním. Časem si osvojil zručnost, jak se snadno a bez námahy posunovat nadhmatem, jak udělat dlouhý skluz, při němž klade odpor jenom vzduch, a jak občas švihnout špičkami nohou nebo rukou o podlahu. Musel se však na svoje pohyby natolik soustředit, že nevěděl, když se zastavil, jak velkou vzdálenost urazil. Jen odhadoval, že to musely být kilometry, ale nebyl si jist.

A zastavili se proto, že průchod končil. V další cestě jim bránila pevná příčka sahající doleva i doprava. Joe-Jim se posunul podél ní, něco hledal.

Pak nahnátl, co hledal: dveře velikosti dospělého člověka, zavřené, ale zjistitelné jen podle nepatrné škvíry, rýsující jejich tvar, a podle plynulého geometrického vzoru na jejich povrchu. Pozorně si je prohlížel a škrábal se na hlavě na pravé straně. Obě hlavy si šeptem povídaly. Joe-Jim pozvedl nemotorně ruku.

„Ne, ne!“ zvolal Jim. Joe-Jim se zarazil. „Jak to?“ zeptal se Joe. Znovu si něco šeptali, Joe přikývl a Joe-Jim znovu pozvedl ruku.

Sledoval obrys na dveřích, aniž se jich dotkl, přejížděl jen ukazovákem ve vzduchu asi deset centimetrů od povrchu dveří. Pořadí pohybů, které jeho prst opisoval podle čar vzoru, vypadalo jednoduše, ale rozhodně ne srozumitelně.

Když skončil, odstrčil se dlaní od přilehlé přepážky, odplul od dveří a čekal.

O chvíli později se ozvalo tiché, téměř neslyšitelné syknutí vsávaného vzduchu - dveře se zachvěly a pootevřely ven asi o patnáct centimetrů, pak se přestaly otevírat. Joe-Jima to překvapilo. Opatrně zasunul ruce do štěrbin a zatáhl. A když se dveře ani nepohnuly, zvolal: „Bobo, pusť se do toho!“

Vzniklou situaci zvažoval Bobo se zamračeným výrazem, při němž se mu zkrabatilo čelo až téměř k temeni hlavy. Pak se opřel nohama o panel stěny a jednou rukou se přidržoval dveří, aby zachoval rovnováhu. Pak oběma rukama uchopil okraj dveří, pevně se zapřel nohama, prohnul tělo a zatáhl.

Zadržel dech, hrudník se mu ani nepohnul a z námahy mu začaly stékat kapky potu po čele. Na krku mu vystupovaly silně vyvinuté provazce svalů - jeho hlava připomínala znetvořenou pyramidu.

Hugh slyšel, jako by praskaly klouby. Nebylo obtížné uvěřit, že by se Bobo při svém úsilí zabil - aby se vzdal, na to byl příliš hloupý.

Dveře však náhle povolily, skřípnutý kov zanaříkal, a jak se prudce otevřely, vyklouzly Bobovi z prstů. Nenadále uvolněná síla opírajících se nohou odrazila Boba od přepážky - Bobo se vyřítíl střemhlav zpátky průchodem a rukama se snažil zachytit něčeho pevného. Zanedlouho se však vrátil a nemotorně se otáčel ve vzduchu, jak si mnul křečí stažené lýtko.

Joe-Jim vstoupil dovnitř jako první, Hugh těsně za ním. „Co je to za místnost?“ zeptal se Hugh důrazně - zvědavost zvítězila nad etikou předepisující, jak se má chovat služebník.

„Hlavní řídicí sál,“ odpověděl Joe.

Hlavní řídicí sál! Nejposvátnější a zapovězené místo na Lodi, jehož polohu halilo zapomenuté tajemství. Místo, které podle mladých radikálů neexistovalo. Starší vědci se ve svých názorech různili: fundamentalisté připouštěli, že existovat může, a jejich protipólem byla mystická víra. Hugh se považoval za osvícence a jako takovému jen ta samotná slova naháněla hrůzu.

Hlavní řídicí sál! Vždyť zde měl odpočívat duch samotného Jordana.

Zastavil se.

Joe-Jim se rovněž zastavil a Joe se ohlédl. „Tak pojd’,“ vybídl Hugh. „Co ti je?“

„Totiž... hmm...“

„Tak mluv!“

„Ono... ono tady straší - když je to Jordanův...“

„Pro Jordanovy rány!“ neudržel se Joe a zvolna v něm narůstala podrážděnost. „Mám dojem, že jsi mi říkal, že vy mladí pitomci na nějakého Jordana nevěříte.“

„Ano, ale... ale když toto je...“

„Nech toho. Pojd’ dál, nebo řeknu Bobovi, aby tě táhl.“

Odvrátil se. Hugh se vydal za ním, váhavě, jako člověk vystupující po žebříku.

Průchodem, právě tak širokým, aby se zábradlí mohli přidržovat dva vedle sebe, postupovali opatrně dál. Průchod se otáčel širokým obloukem o plných devadesát stupňů, pak vyústil ve vlastní řídicí sál.

Hugh nakukoval přes Joe-Jimova široká ramena, zmítaný obavou, ale zvědavý.

Nabídl se mu pohled na dobře osvětlený prostor, obrovský, dobrých šedesát metrů široký. Sál měl kulovitý tvar, připomínal vnitřek obrovské koule s povrchem z ojínného stříbra, hladký, neuvěřitelně hladký. V jeho geometrickém středu spatřil složitou aparaturu o průměru asi pěti metrů. Připadala mu jako něco nesmyslného, když zjistil, že ční nehnutě v prostoru, aniž by se o cokoli opírala.

Od konce průchodu vybíhal k aparatuře středem koule válcovitý průlez z drátěného mřížoví, široký jako samotný průchod, který představoval jediný východ z průchodu. Joe-Jim se obrátil na Boba a poručil mu, aby zůstal v průchodu, sám pak vlezl do průlezu.

Vytahoval se jím, ručkoval, a tyče mřížoví mu sloužily jako žebřík. Hugh se vydal za ním. Vynořili se u aparatury, umístěné přímo ve středu koule. Při pohledu zblízka bylo vidět její jednotlivé části detailně, ale Hugh přesto nechápal, k čemu slouží. Odvrátil pohled od aparatury a zadíval se na vnitřní povrch koule, která se kolem nich rozprostírala.

To neměl dělat. Povrch koule, hladký a stříbřitě bílý, nenabízel žádný pohled do dálky. Nedalo se poznat, zda je vzdálen stovky metrů, nebo kilometr, nebo dokonce desítky kilometrů. Neměl dosud zkušenost s výškou přesahující dvě paluby, ani s větším prostorem, než byla vesnická komunita. Zmocnila se ho panika, strach utlumil jeho soudnost o to silněji, že nevěděl, čeho se má obávat. Posedl ho však duch dávno zapomenutých předků z džungle, který mu sevřel žaludek primitivním strachem z pádu.

Zachytil se jakéhosi řídicího prvku aparatury, zachytil se Joe-Jima.

Joe-Jim ho prudce udeřil hřbetem ruky přes ústa. „Co to s tebou je?“ zabručel Jim.

„Nevím.“ Hughovi se podařilo narovnat. „Nevím, ale nelíbí se mi to tedy, vypadněme odtud!“

Jim se obrátil, tázavě pozvedl obočí na Joea a poznamenal: „To klidně můžeme. Nemluvně se posere, ať mu říkáš, co chceš.“

„To nic, to se spraví,“ usoudil Joe a dál to téma nerozvíjel. „Hughu, vylez na jednu z těch sedaček - tam na tu!“

Hugh se mezitím zahleděl na válcový průlez z mřížoví, válce, jímž se dostali do řídicího střediska, a pohledem klouzal až ke dveřím. Koule se tak náhle scvrkla na svou skutečnou velikost, a jeho panický strach z největší části pominul. Dosud se sice chvěl, ale již dokázal vnímat, a proto mohl Joe-Jima poslechnout.

Řídicí středisko tvořil pevný rám sestávající ze sedadel, vlastně z tvarovaných konstrukcí, v nichž měli sedět operátoři, a kompaktní aparatury, včetně indikačních panelů, které byly uchyceny tak, že téměř zasahovaly do klína operátorů a že na ně bylo dobře vidět, aniž překážely ve výhledu. Sedadla měla vysoké opěrky, na nich byly umístěny ovládací prvky, pro příslušného důstojníka směny specifické - jenže to tehdy Hugh ještě nevěděl.

Vklouzl pod přístrojový panel na sedadlo, na které Joe-Jim ukázal, a pohodlně se usadil - sedadla dodávala pocit bezpečí. Spočíval na něm v pololežící poloze, bráno od opěrky nohou po opěrku pro hlavu.

Na panelu před Joe-Jimem se něco objevilo - zahlédl to jen periferně a obrátil se, aby zjistil, co to je. V horní části panelu zářil jasnými červenými písmeny nápis DRUHÝ ASTROGÁTOR NA STANOVIŠTI. Kdo to je druhý astrogátor? Nevěděl - pak si povšiml, že úplně nahoře na jeho panelu je označení DRUHÝ ASTROGÁTOR, a usoudil, že to musí být on sám, či spíše někdo, kdo má sedět na jeho místě. Na chvíli ho přemohl nepříjemný pocit, že se ten pravý druhý astrogátor může objevit a zjistit, že na jeho místě sedí někdo neoprávněný, ale pak tu představu pustil z hlavy - byla nepravděpodobná.

Jenže, kdo je to druhý astrogátor?

Nápis na Joe-Junově panelu se rozplynul, u levého okraje se objevila červená tečka a zůstala tam. Joe-Jim sáhl na něco pravou rukou - na jeho panelu se nejdříve objevilo ZRYCHLENÍ - NULA, pak HLAVNÍ POHON. Poslední dvě slova několikrát zablikala, pak je nahradilo oznámení ŽÁDNÉ HLÁŠENÍ, které se zvolna vytratilo, a na pravé straně panelu zazářila zelená tečka.

„Připrav se,“ řekl Joe a pohlédl na Huga, „objeví se světlo.“

„Snad nechceš rozsvítit?“ podivil se Hugh.

„Já ne - ale ty. Podívej se nalevo, vidíš ta světla?“

Když Hugh sklouzl pohledem na levou opěrku svého sedadla, zjistil, že na ní jasně svítí osm světelných bodů, uspořádaných do dvou čtverců nad sebou.

„Každá tečka ovládá osvětlení jednoho kvadrantu,“ vysvětloval Joe. „Polož na ně ruku, tím zapneš osvětlení. Tak do toho, udělej to.“

Vzrušeně a snad právě proto váhavě Hugh poslechl. Položil dlaň na světelné tečky a čekal. Stříbřitá koule změnila odstín na tlumenou sedl a ještě víc potemněla, a pak nastala úplná tma: žhnulo jen doutnavé světlo panelu přístroje. Hugh byl nervózní, ale z euforie. Odtáhl dlaň -koule zůstala tmavá, jen osm světýlek změnilo barvu na modrou.

„A teď,“ řekl Joe, „teď ti ukážu hvězdy!“

V temnotě sklouzla Joe-Jimova pravá ruka na jiný vzor z osmi světelných teček.

V zrcadlovém odrazu shlížely na Hugha hvězdy, věrně zobrazené a zářící na stěnách stelária stejně nehybně a jasně jako jejich originály v černých hlubinách kosmu.

Spousta teček, zářících jako drahokamy rozhozené v bezstarostně marnotratné nádheře imitace oblohy, tisíce sluncí ležících před ním - před ním, nad ním, pod ním, za ním, ve všech směrech od něho. On sám se nacházel ve středu hvězdného vesmíru.

„Ááááách,“ uklouzlo mu mimoděk, jak sál vzduch do plic. Prsty zaryl do opěrek sedadla tak silně, že si zlomil nehty, ale neuvědomil si to. V té chvíli nepocítil ani strach - neměl v sobě místo pro více než jednu emoci. Život v Lodi, střídavě drsný a střízlivý, nekladl naprosto žádné nároky na jeho vrozenou schopnost vnímat krásu, a teď poprvé v životě okusil vzrušující pocit z ryzí nádhery. Ta krása jím otřásla a bolestivě ho zranila jako první palčivý záchvěv sexu.

Určitou dobu trvalo, než se z otřesu a následujícího hlubokého soustředění vzpamatoval natolik, že dokázal vnímat Jimův sardonický smích i úsilí, které vynakládal Joe, aby v hlasitý smích nepropukl. „Stačí?“ zjišťoval Joe.

Aniž vyčkal odpovědi, Joe-Jim pomocí zdvojených ovládacích prvků na levé opěrce svého sedadla opět zapnul světla.

Hugh si povzdechl, v hrudi ho pálilo a srdce mu bláznivě bušilo. Náhle si uvědomil, že po celou tu dobu, kdy byla světla vypnuta,

zatajoval dech. „Tak co, chytráku,“ zeptal se Jim, „přesvědčili jsme tě?“

Hugh si znovu povzdechl, aniž věděl proč. Když se světla opět rozsvítila, připadal si zase bezpečný a ve své kůži, ale najednou měl dojem, že něco z dřívějšího sebe sama ztratil. Podvědomě tušil, že od této chvíle, kdy spatřil hvězdy, nebude již nikdy šťasten. Již nikdy neutiší tupou bolest v hrudi, neurčitou, zárodečnou touhu po ztraceném dědictví volné oblohy a hvězd, i když dosud nevěděl tolik, aby ji rozumově pochopil. „Co to bylo?“ zeptal se přidušeným hlasem.

„To je to,“ odpověděl Joe, „čemu se říká svět. To je ten vesmír. To je to, o čem jsem se ti pokoušel vyprávět.“

Hugh se ze všech sil snažil donutit svůj mozek, aby pochopil. „To je to, čemu říkáš venku?“ chtěl vědět, „Všem těm úžasným malým světýlkům?“

„Těm,“ potvrdil Joe, „jenže nejsou malá. Jsou daleko, rozumíš? Daleko snad tisíce mil.“

„Cože?“

„Je to tak,“ trval na svém Joe. „Venku je spousta místa, obrovský prostor. Vždyť některé z těch hvězd mohou být tak velké jako Lod' - možná větší.“

Na Hughově obličeji se odrážel politováníhodný výsledek nadměrně namáhané představivosti. „Větší než Lod'?“ opakoval. „Jenže... jenže...“

Jim trhl netrpělivě hlavou a řekl Joeovi: „Hele, něco ti řeknu. Že s tím troubou jenom ztrácíš čas. Není schopen...“

„Uklidni se Jime,“ reagoval Joe klidným hlasem, „nemůžeš po něm chtít, aby běhal, když ještě neumí lézt. Nám to taky trvalo dlouho. Mám dojem, že si vzpomínám, že jsi zpočátku svým očím nevěřil.“

„To není pravda,“ odporoval Jim, ale nikoli právem. „To já jsem musel přesvědčovat tebe!“

„Dobrá, dobrá,“ řekl smířlivě Joe, „nechme toho. Každopádně nám trvalo dlouho, než jsme to oba pochopili.“

Výměnu názorů mezi dvojčaty Hugh příliš nevnímal. Bylo pro něho typické, že pozornost zaměřoval na výjimečné. „Joe,“ zeptal se, „co se stalo z Lodě, když jsme se dívali na hvězdy? Dívali jsme se na

hvězdy přímo skrz Lod'?"

„Ne tak docela,“ vysvětloval Joe. „Hvězdy jsi přímo neviděl, jen jejich zobrazení. Je to jako... no, dělá se to tak nějak zrcadly. Mám jednu knihu, která o tom pojednává.“

„Dají se však vidět přímo,“ ozval se náhle Jim – pocit dotčenosti mu dlouho nevydržel. „Tamhle vpředu je kabina...“

„To je fakt,“ přidal se rychle Joe, „nějak mi to vypadlo z hlavy. Kapitánova veranda. Celá je ze skla - z ní se dá dívat rovnou ven.“

„Kapitánova veranda? Ale...“

„Ne *toho* kapitána. Ten tady ani nikde poblíž nikdy nebyl.“

„Vezmete mě tam?“

Zdálo se, že Joe není proti, ale než mohl něco říct, ozval se Jim: „Někdy jindy. Teď chci zpátky, mám hlad.“

Propluli drátěným válcem zpátky, probudili Boba a dlouhým sestupem se vrátili dolů.

Trvalo dlouho, než se Hughovi podařilo Joe-Jima přesvědčit, aby ho vzal opět na průzkumnou výpravu, ale čas čekání účelně využil.

Joe-Jim mu totiž umožnil přístup k největší sbírce knih, jakou kdy viděl. Některé z knih byly výtisky, které znal již z dřívějšíka, ale teď v nich nacházel nový smysl. Četl neustále, vstřebával nové myšlenky, které nalézal, bojoval s nimi a ze všech sil se snažil, aby je pochopil. Jen nerad chodil spát, zapomínal na jídlo, dokud ho dech zhoustlý kyselostí a neúprosně svíravý pocit v žaludku nedonutily, aby také věnoval pozornost své tělesné schránce. Vždycky když ukojil hlad, vracel se zpátky ke knize, dokud ho nerozbolela hlava a nedokázal zaostřit oči.

Služba u Joe-Jima nebyla náročná. I když Hugh nikdy neměl volno, Joe-Jimovi nevadilo, že četl, pokud byl na doslech připraven vyskočit na každé zavolání. Většinu času, který musel Joe-Jimovi věnovat, zabraly partie šachu s jedním z nich, když druhý neměl zrovna na hru náladu. Pro Hughu to tak docela ztráta času nebyla, protože když hrál s Joem, téměř pokaždé hovořili o Lodi, její historii, jejím strojním zařízení a jiném vybavení, o tom, jací to asi byli lidé, kteří Lod' postavili a jako první řídili - a o *jejich* historii, tam na Zemi, neuvěřitelné Zemi, na tom podivném místě, kde lidé žili *venku* na-

místo *uvnitř*. A Hugh nedokázal pochopit, proč ze Země nespadli.

Probíral ten problém s Joem, až konečně získal o gravitaci určitou představu. Pocitově ji vůbec nepochopil - byl to příliš bláznivý a nepravděpodobný jev - ale rozumově ji byl schopen akceptovat, a mnohem později i využívat - to když začal mít určité tušení o tom, co je balistika a astrogace a jak se s Lodí manévruje. A časem dospěl do fáze, kdy začal uvažovat o hmotnosti uvnitř Lodě, o otázce, která ho nikdy dřív nenapadla. Čím nižší paluba či patro, tím vyšší hmotnost - to dřív chápal jako docela přirozený jev, nad nímž se člověk nemusí pozastavovat. Odstředivou sílu znal dobře z praxe, protože ji využíval při vrhání prakem. Avšak aplikovat ji na celou Lod', představit si, že se Lod' otáčí a tím vyvolává tíži, to bylo příliš velké sousto - něčemu takovému ve skutečnosti nikdy neuvěřil.

Joe-Jim ho vzal znovu do řídicího sálu a předvedl mu to málo, co o zacházení s ovládacími prvky a o čtení údajů věděl.

Dávno zapomenutí inženýři, placení Jordanovou nadací, dostali za úkol zkonstruovat Lod', která by se neopotřebovala, která by se nemohla opotřebovat, ani kdyby se Cesta protáhla a trvala déle než předpokládaných šedesát let. A zkonstruovali ji lépe, než si mysleli. Při navrhování hlavních hnacích motorů a pomocných strojů, vysoce automatizovaných, které měly umožnit, aby Lod' byla obyvatelná, a při projektování řídicích systémů, nutných k ovládání všeho strojního zařízení, které nebylo zcela automatické, opustili koncepci pohyblivých částí. Všechny stroje a pomocná zařízení pracovaly na jiném než mechanickém principu, a to na principu silového pole. Místo tlačítek, pák, vaček a hřídelí, řešily ovládací prvky a stroje, k nimž tyto prvky náležely, vyvážením mezi statickými poli a předpětím elektrického proudu - obvody se spojovaly a rozpojovaly položením ruky na světelnou kontrolku.

U tohoto principu ztratilo tření na významu, opotřebení a koroze se nemohly vyskytnout. Kdyby došlo ke vzpouře, kterou by nikdo nepřezil, Lod' by se dále řítila kosmickým prostorem, osvětlená, zásobována čistým, zvlhčeným vzduchem a s čekajícími, připravenými motory. A tak v dnešní, skutečné situaci se sice výtahy a dopravníkové pásy už opotřebovaly natolik, že se nedaly opravit a používat, až se nakonec zapomnělo, k čemu mají sloužit, ale rozhodující strojní

zařízení Lodě nadále automaticky plnila svou funkci, nebo čekala, ztichlá a v pohotovosti, na někoho, kdo bude mít tolik rozumu, že pochopí, jak se ovládají.

Při stavbě Lodě se uplatnily zásadně nové myšlenky. Jelikož Lod' byla příliš velká, než aby ji bylo možné kompletovat na Zemi, její montáž probíhala, díl po dílu, na její oběžné dráze kolem Měsíce. Po té dráze se neslyšně pohybovala patnáct roků, během nichž vznikaly a řešily se problémy diktované požadavkem na bezporuchovost a dlouhou životnost strojního zařízení. Vývojové práce vedly k představě o zcela novém submolekulárním pohonu, na němž se intenzívně pracovalo a který se nakonec podařilo vyřešit.

Když tedy nevzdělaný, ale zvědavý Hugh položil ruku na první řadu světýlek označených ZRYCHLENÍ - ZAPNUTO, k žádnému zrychlení nedošlo, avšak v horní části hlavní palubní desky začalo rychle blikat červené světlo a na displeji zazářil vzkaz: HLAVNÍ MOTORY - NEOVLÁDÁNO RUČNĚ.

„Co to znamená?“ zeptal se.

„To se neví,“ odpověděl Jim a Joe dodal: „Totéž jsme udělali v hlavní strojovně. Když totéž provedeš tam, panel oznámí: *Řídící sál - neovládáno ručně.*“

Hugh chvíli přemýšlel. „Co by se stalo,“ zeptal se zvýšeným hlasem, „kdyby někdo ovládal všechny řídící stanice současně a já pak udělal tohle?“

„Nevím,“ přiznal Joe. „Něco takového jsme nikdy nemohli zkusit.“

Hugh nic neříkal. Nápad, který se mu již před chvílí zrodil v hlavě jen velmi mlhavě, nabyl na určitější podobě.

A plně ho zaměstnával.

Čekal, až zastihne Joe-Jima, oba dva, v dobrém rozpoložení, než se se svým nápadem pochlubil, okamžik, o němž Hugh usoudil, zeje ten pravý, nastal, když byli v kapitánově verandě. Joe-Jim odpočíval v kapitánově křesle, víc než syt, a přes silné sklo průzoru upíral oči na jasné hvězdy. Hugh se vznášel vedle něho. Otáčení Lodě vyvolávalo dojem, že se hvězdy pohybují po majestátných kruhových dráhách.

Nevyčkával dlouho a začal: „Joe-Jime...“

„Copak? Co bys rád, mládenče?“ Byl to Joe, kdo se ozval. „Je to báječné, že?“

„Co?“

„To všechno. Hvězdy.“ Hugh prudce natáhl paži k průzoru ale, pak se musel zachytit křesla, aby se nepřevrátil na záda.

„Jo to jistě. Člověku je příjemně.“ Byl to překvapivě Jim, kdo taková slova pronesl.

Hugh pochopil, že jeho okamžik nadešel. Na chvíli se odmlčel, pak řekl: „Proč to, co máme za úkol, nedokončíme?“

Obě hlavy se otočily současně. Joe se trochu vyklonil, aby přes Jima viděl. „Co nedokončíme?“

„Cestu. Proč nenastartujeme hlavní pohon a nevyužíváme ho k letu? Někde tam,“ pokračoval spěšně, aby dopověděl, co měl v úmyslu, dřív než ho někdo z nich přeruší, „tam jsou planety jako Země - alespoň původní posádka si to myslela. Leťme k nim!“

Jim mu věnoval zvláštní pohled, pak se zasmál. Joe jen potřásl hlavou a řekl: „Chlapče, ty nevíš, co povídáš. Jsi tak praštěný jako Bobo. To vše přešlo a skončilo. Zapomeň na to.“

„Proč to vše přešlo a skončilo?“

„No protože... To je moc velká věc. Chce to posádku, která ví, o co jde, a je vycvičená v obsluze Lodě.“

„Skutečně to chce tolik? Ukázals mi celkem asi tucet míst, která se mají ovládat ručně. Nedokázalo by takových tucet lidí řídit Lod' - kdyby ti lidé věděli, co víš ty?“ dodal úlisně.

„Dostal tě, Joe,“ uchichtl se Jim. „A má pravdu.“

Joe na Jimovu poznámku nereagoval. „Přeceňuješ svoje znalosti. Možná, že bychom dokázali Lod' ovládat, ale nikam bychom se nedostali. Nevíme, kde se nacházíme. Lod' letí bezcílně už já nevím kolik generací. Nevíme, kam směřujeme, ani jak rychle letíme.“

„Podívej,“ řekl Hugh naléhavě a prosebně, „máme zde přístroje. Ukázals mi je. Nemohli bychom se naučit je ovládat? Nedokázal bys jim ty, Joe, porozumět, kdybys doopravdy chtěl?“

„No, já myslím, že ano,“ souhlasil Jim.

„Nevytahuj se, Jime,“ řekl Joe.

„Já se nevytahuju,“ utrl se Jim. „Jestliže něco funguje, pochopím jak to funguje.“

„Hmmm!“ odfrkl Joe.

Situace se vyhrotila na ostří choulostivé rovnováhy. Hughovi se podařilo dosáhnout toho, že spolu nesouhlasili, a právě to chtěl - přičemž toho méně poddajného z nich získal na svou stranu. Teď musí získanou výhodu upevnit.

„Dostal jsem nápad, Jime,“ pospíšil si. „Dám dohromady lidi a ty s nimi budeš pracovat, abys je vyškolil.“

„Co je to za nápad?“ zeptal se Jim zvýšeným hlasem, z něhož zněl podezřívavý tón.

„Jen si vzpomeň, co jsem ti říkal o skupině mladších vědců...“

„O těch bláznech?“

„Ano, ano jistě - ale oni neznají to, co znáš ty. Svým způsobem se snaží být racionální. Tedy, kdybych mohl zajít dolů a seznámit je s tím, co jste mě naučili, sehnal bych ke spolupráci dost lidí.“

„Prohlídni si nás dobře, Hughu,“ zasáhl Joe. „Co vidíš?“

„No... no... vidím vás... Joe-Jima.“

„Vidíš muťáka,“ opravil ho Joe hlasem, v němž hořkl sarkasmus. „Jsem muťák. Rozumíš? Vaši vědci s námi pracovat nebudou.“

„Ne, ne,“ odporoval Hugh, „to se mýlíš. Nemluví o venkovanech. Ti by nerozuměli, ale mám na mysli vědce, nejchytřejší z nás. Ti pochopí. Na vás jen bude, abyste pro ně zařídili bezpečný průchod zemí muťáků. To přece dokážete, ne?“ dodal - instinktivně tak přesunul těžiště rozhovoru na pevnější půdu.

„No to jistě,“ připustil Jim.

„Pusť to z hlavy,“ nesouhlasil Joe.

„Tak jo,“ uznal Hugh. Vycítil, že svým naléháním jde Joeovi na nervy. „Ale byla by to zábava...“ Vzdálil se od dvojčat, ale ne daleko.

Slyšel, jak Joe-Jim pokračuje v tiché konverzaci sám se sebou. Předstíral, že si toho nevšímá. Joe-Jim měl jeden zásadní nedostatek, který vyplýval z jeho zdvojené podstaty - jelikož byl spíše skupinou než jednotlivcem, sotva mohl reagovat bezprostředně - všechna jeho rozhodnutí byla výsledkem diskuse a kompromisu.

O chvíli později Hugh zaslechl, jak Joe zvýšeným hlasem říká: „Dobrá, *dobrá* - ať je po tvém!“ A pak hlasitě: „Hughu! Pojď sem!“

Hugh se kopnutím odrazil od sousední přepážky a dorazil do bez-

prostřední blízkosti Joe-Jima, kde zakončil svůj let vzduchem, když se oběma rukama zachytil rámu kapitánského křesla.

„Rozhodli jsme se,“ začal bez okolků Joe, „že ti dovolíme sejít dolů do velké tíže a že se pokusíme přispět k tomu, co prospěšného máš v úmyslu provést. Jsi ale blázen,“ neodpustil si dodat.

V doprovodu Boba se Hugh dostal přes nebezpečná patra, navštěvovaná muťáky, až do zóny nikoho nad velkou tíží.

„Díky, Bobo,“ řekl Hugh, když se loučili. „Dobré jídlo.“ Trpaslík se zazubil, sklonil hlavu a spěšně se vydal vzhůru po žebříkovém schodišti, po němž před chvílí oba sestoupili.

Dříve než se Hugh obrátil a zamířil dolů, dotkl se svého nože. Dělal mu dobře, že jej opět u sebe cítí, i když to nebyl jeho původní nůž - ten se stal kořistí vítěze, který ho zajal, tedy Boba. Zpátky ho už nedostal, protože Bobo ho nechal neuváženě přibodnout k většímu noži, který zmizel. Avšak náhradní nůž, dar od Joe-Jima, byl dobře vyvážený a zcela vyhovující.

Na jeho požadavek a Joe-Jimův příkaz ho Bobo zavedl do oblasti přímo nad pomocným konvertorem, který používali vědci. Hugh měl v úmyslu vyhledat Billa Ertze, zástupce hlavního inženýra a vůdce skupiny mladších vědců, a chtěl se vyhnout odpovědím na příliš mnoho otázek, než se setká s Ertzem.

Rychle se spouštěl zbývajícími patry, až se ocitl v hlavní chodbě, kterou dobře znal. Skvělé! Zabočení doleva, pár stovek metrů chůze - a stanul před dveřmi kabiny s konvertorem. Před dveřmi přecházel líným krokem strážný. Hugh vyrazil, aby prošel kolem něho, ale strážný ho zastavil. „Kam si myslíš, že se hrneš?“

„Hledám Billa Ertze.“

„Myslíš hlavního inženýra? Tak ten tady není.“

„On je hlavním inženýrem? A co se stalo s tím starým?“ A okamžitě litoval, že takovou otázku položil, ale už ji položil.

„Co? Se starým šéfem? Ten přece už dávno dokončil Cestu.“ Strážný se na Hughův pátravě zahleděl. „Není ti něco?“

„Ne, nic,“ pospíšil si Hugh, „to mi jen tak uklouzlo.“

„Stejně je to jaksi divné. No nic, šéfa Ertze bys mohl najít někde u jeho kanceláře.“

„Díky. Dobré jídlo.“

„Dobré jídlo.“

Musel chvíli čekat, než ho k Ertzovi pustili. Když konečně vstoupil do jeho kanceláře, Ertz vzhlédl od stolu. „Takže ses vrátil,“ přivítal ho, „přece jenom jsi nezahynul. To je ale překvapení. Už jsem tě odepsal, jako kdybys vykonal Cestu.“

„To jsem si mohl myslet.“

„Tak si sedni a povídej... momentálně mám chvíli času. Ale víš, že bych tě nepoznal? Hodně ses změnil - dost jsi zešedivěl. Asi jsi prožil dost krušné chvíle.“

Zešedivěl? Měl šedivé vlasy? Až nyní si povšiml, že Ertz se taky hodně změnil! Narostlo mu břicho a do obličeje se mu vryly vrásky. Dobrý Jordane, jak dlouho byl pryč?

Ertz poklepal prsty na desku a sešpulil ústa. „Tím vzniká problém - když ses vrátil. Nebudu ti moci bohužel přidělit zrovna tu práci, kterou jsi vykonával. Tu zastává Mort Tyler. Najdu ti však nějaké místo, které bude tvému postavení vyhovovat.“

Hugh si vybavil Morta Tylera, a vzpomínka na něho nebyla zrovna příjemná. Takový precizní chlápek, vždycky dbalý na to, aby vše probíhalo správně a ve shodě s pravidly. Takže Tylerovi se podařilo získat vědeckou hodnost, a teď zastává Hughovo dřívější místo u konvertoru. No, na tom nesejde.

„To je v pořádku,“ začal. „Chtěl jsem si s tebou promluvit o...“

„Samozřejmě, svou roli hraje i délka služebního věku,“ přerušil ho Ertz. „Snad by celou záležitost měla posoudit Rada. Neznám obdobný případ. Muťáci nás v minulosti připravili o hodně vědců, ale ty jsi první, o kom vím, kdo vyvázl živý.“

„To je teď vedlejší,“ pospíšil si Hugh. „Chtěl bych hovořit o něčem naléhavějším. Když jsem byl pryč, Bille, objevil jsem něco úžasného, něco, co má tak obrovský význam, že o tom musíš vědět. Proto jsem přišel rovnou za tebou. Poslyš...“

„To bude určitě důležité,“ zpozorněl Ertz. „Ale vše po pořádku. Musels mít báječnou příležitost studovat muťáky a prozkoumat jejich území. Tak ven s tím, člověče, povídej! Předej mi svou zprávu!“

Hugh si zvlhl rty. „O to, co máš na mysli, nejde,“ řekl. „Je to mnohem důležitější než pouhá zpráva o muťácích, i když se to muťáků také týká: Vlastně, budeme asi muset změnit svůj postoj vůči

muťákům...”

„Jen pokračuj, pokračuj! Poslouchám.“

„Dobrá.“ Hugh mu pověděl o obrovském objevu, který se týkal skutečné podstaty Lodě, pečlivě vážil slova, a velice se snažil, aby jeho vyprávění vyznělo přesvědčivě. Obšírněji vylíčil potíže, které přinese pokus přeorganizovat Loď podle nové koncepce, a velkou pozornost věnoval slávě a cti, kterých se dočká ten, kdo se postaví celé akci do čela.

Během svého vyprávění si všímal, jak se Ertz tváří. Po prvním téměř šoku, který se mu odzrcadlil ve výrazu obličeje, když Hugh vyslovil základní představu o tom, že Loď je vlastně pohybujícím se tělesem v obrovském vnějším prostoru, Ertz nedával žádné emoce najevo a Hugh na něm nedokázal už nic rozpoznat. Jen se mu zazdávalo, že spatřuje hlubší zájem, když hovořil o tom, že Ertz je tím pravým člověkem pro takový úkol, protože je vůdcem mladších, pokrokových vědců.

Skončil a čekal, co na to Ertz řekne. Ten chvíli mlčel, jen dal průchod svému zlozvyku poklepávat prsty o desku stolu. Posléze řekl: „To jsou závažné skutečnosti, Hoylande, až příliš závažné, než aby se posuzovaly jen tak. Potřebuji čas, abych si vše promyslel.“

„Samozřejmě,“ souhlasil Hugh, „chtěl bych jen dodat, že jsem zařídil, aby ses dostal nahoru do beztlíže bezpečně. Mohu tě vzít s sebou, aby ses přesvědčil na vlastní oči.“

„To je nepochybně výborný nápad,“ uznal Ertz. „A... nemáš hlad?“

„Ne.“

„Tak se na to oba vospíme. Můžeš si lehnout do kajuty tam vzadu za kanceláři. Nechci, abys o tom, co jsi mi vyprávěl, s nikým nehovořil, dokud nebudu mít čas si všechno promyslet. Mohl bys vyvolat neklid, kdybys to vyprávěl dalším, aniž by na něco takového byli předem připraveni.“

„Ano máš pravdu.“

„Tak domluveno, a teď...” - Ertz doprovodil Hugha do kajuty za svou kancelář, používané zřejmě jako společenská místnost - „... pořádně si odpočiň. Pohovoříme si později.“

„Díky,“ řekl uznale Hugh. „Dobré jídlo.“

„Dobré jídlo.“

Jakmile Hugh osaměl, vzrušení z něho spadlo a uvědomil si, jak je vyčerpán a ospalý. Natáhl se na vestavěnou pohovku a usnul.

Když se probudil, zjistil, že jediné dveře, které do kajuty vedou, jsou zvenčí zataraseny. A co víc - jeho nůž zmizel.

Čekal, ani nevěděl jak dlouho, než se za dveřmi ozvaly nějaké zvuky. Pak se dveře otevřely a do místnosti vstoupili dva urostlí, vážné se tvářící muži. „Pojď s námi,“ vyzval ho jeden z nich. Hugh si oba pozorně prohlédl a zjistil, že nikdo z nich nemá nůž. Tedy ani nemůže nikomu z nich vytrhnout nůž z opasku. Třeba by se ale dokázal vytrhnout jim.

Avšak za nimi, v ostražitě vzdálenosti v sousední místnosti, stáli další dva, stejně hrozivě vypadající muži, každý z nich ozbrojen nožem. Jeden z nich vyvažoval nůž k vrhu, druhý držel nůž za rukojeť, připraven bodnout v dosahu paže.

Hugh nemohl nic dělat a věděl to. Ti muži se připravili, aby mu zabránili ve všem, o co by se mohl pokusit. Již dávno se naučil ustoupit před nevyhnutelným. Donutil se tvářit přirozeně a klidně vykročil z místnosti. Když vyšel ze dveří, zahlédl Ertze, který čekal opodál a který zřejmě skupině mužů velel. Snažil se, aby mu zněl hlas klidně, když říkal: „Ahoj, Bille. Připravil ses skutečně pečlivě. Že by nějaké problémy?“

Ertz vypadal, jako by nevěděl, co má odpovědět. Pak řekl: „Půjdeš před kapitána.“

„Prima!“ zvolal Hugh. „Díky, Bille. Myslíš, že je rozumné pokusit se prosadit ten nápad přímo u kapitána, aniž bys ho předběžně ne-probral s ostatními?“

Taková nehorázná drzost Ertze samozřejmě popudila, a ten se podle toho tvářil. „Ten nápad si můžeš strčit za klobouk,“ zabručel. „Jdeš před kapitána jako obviněný - z velezrady!“

Hugh se zamyslel, jako by ho Ertzův nápad silně zaujal, a pak řekl mírným tónem: „To ses teda pořádně uťal, Bille. Možná že obvinění a soudní proces jsou to nejlepší, jak celou záležitost vyřešit, ale já nejsem sedlák a nemůžete mě jednoduše předhodit kapitánovi. Mě musí soudit Rada. Jsem vědec.“

„Víš to jistě, že dosud jsi?“ Ertz hovořil tichým hlasem. „Radil

jsem se o tom. Ze seznamu jsi byl vyškrtnut. Co vlastně jsi, musí rozhodnout právě kapitán.“

Aniž dal vzrušení najevo, Hugh pochopil, že se karta obrátila proti němu a že nemá význam odporovat. To už ho na Ertzův pokyn neozbrojení muži uchopili pod pažemi. Ani se nevzpouzel, když ho vedli.

Hugh si prohlížel na kapitána s neskryvaným zájmem - kapitán se příliš nezměnil, snad jen ještě víc přibral.

„O co vlastně jde?“ začal podrážděně kapitán, když rozvázně usekl a vzal do ruky poznámky, které mu připravili. „Já tomu nerozumím.“

K přednesení obžaloby byl připraven Mort Tyler, a to byla okolnost, o níž Hugh neměl nejmenší tušení a která prohloubila jeho obavy. Pátral ve vzpomínkách z mládí po něčem, v čem by kdy pocítil k tomuto člověku sympatie - na nic takového si nevzpomněl. Tyler si odkašlal a začal: „Předkládám případ jistého Hugha Hoylanda, dříve jednoho z vašich mladších vědců...“

„Vědec, jo? Tak proč ho neprojednáváš Rada?“

„Protože už vědcem není, kapitáne. Přešel k muťákům, a teď se vrací mezi nás, hlásá kacířství a snaží se podkopávat vaši autoritu.“

Kapitán se zahleděl na Hugha útočně jako člověk, který si svá privilegia žárlivě střeží.

„Je tomu tak?“ zařval. „Co k tomu můžete říci za sebe?“

„To není pravda, kapitáne,“ odpověděl Hugh. „Vše, co jsem každému říkal, jen potvrzovalo pravdivost toho, co známe. Nezpochybňoval jsem pravdy, podle nichž žijeme, jen jsem je hlásal důrazněji, než je běžným zvykem. Já...“

„Stále tomu nerozumím,“ přerušil ho kapitán a potřásl hlavou. „Jste obviněn z kacířství, avšak uvádíte, že našemu učením věříte. Nejste-li vinen, proč jste tady?“

„Snad bych mohl celou záležitost uvést na pravou míru,“ zasáhl Ertz. „Hoyland...“

„V to tedy doufám,“ zabručel kapitán. „Tak ven s tím, poslechneme si to.“

Ertz pokračoval a uvedl poněkud zkreslenou, i když v podstatě pravdivou verzi Hoylandova návratu a jeho podivuhodného dobro-

družství. Kapitán naslouchal s výrazem, který kolísal mezi rozpačitostí a rozmrzelostí, a když Ertz skončil, obrátil se k Hughovi: „Tak co vy na to?“

„Já, kapitáne, v podstatě tvrdím,“ řekl rychle Hugh, „že v zóně beztlíže je místo, z něhož je možné plně pochopit pravdivost naší víry, že Lod' se pohybuje, z něhož je možné plně pochopit, že se Jordánův Plán naplňuje. To přece není popření víry, to je její potvrzení. Není třeba přihlížet k tomu, co říkám já, ale k tomu, co říká samotný Jordan.“

Když si Tyler všiml, jak nerozhodně se kapitán tváří, spěšně zasáhl: „Kapitáne, existuje možné vysvětlení této neuvěřitelné situace a považuji za svou povinnost, abych vás s ním seznámil. Začnu s tím, že jsou možné dvě interpretace toho absurdního, co Hoyland vyprávěl. Je možné, že Hoyland je prostě vinen nejvyšším kacířstvím, ale je rovněž možné, že je v srdci muťákem a že se zapletl do intrik, které vás mají vlákat do rukou muťáků. Je tu však ještě třetí, shovívavější vysvětlení, které - jak jsem vnitřně přesvědčen - je pravděpodobně pravdivé.“

Je k dispozici záznam, že při novorozenecké kontrole se s Hoylandem vážně uvažovalo pro konvertor, ale jeho abnormalita nebyla nijak velká - měl jen příliš velkou hlavu - a proto prošel. Myslím, že všechno to hrozné, co zažil, když byl v rukou muťáků, narušilo jeho labilní duševní rovnováhu. Ten ubožák není prostě odpovědný za svoje jednání.“

Hugh pohlédl na Tylera s obdivem, který k němu dříve nepocítil. Zprostit ho viny a současně ho s bravurní jistotou odsoudit k vykonání Cesty - to je lahůdkový výkon!

„Už jsme ztratili moc času,“ pohrozil kapitán rukou a obrátil se na Ertze: „Máte nějaké doporučení?“

„Ano, kapitáne. Konvertor,“

„Souhlasím. Upřímně řečeno, Ertzi,“ pokračoval podrážděně, „je mi záhadou, proč mě takovými maličkostmi obtěžujete. Mám za to, že byste měl být schopen zvládnout kázeň ve svém oddělení bez mé pomoci.“

„Ano, kapitáne.“

Kapitán se odstrčil od stolu a začal se zvedat. „Doporučení se po-

tvrzuje. Odchod.“

Taková absurdní nespravedlnost naplnila Hughův hněv. Nijak se nenamáhal ani vzít do úvahy jediný skutečný důkaz, který měl na svou obranu. Zaslechl, že někdo vykřikl: *Počkejte!* - a pak zjistil, že to vykřikl on sám.

Kapitán strnul, zahleděl se na něho.

„Počkejte!“ zvolal znovu Hugh a slova z jeho úst se drala sama od sebe. „Vůbec nezáleží na tom, že jste tak zatraceně přesvědčeni, že znáte odpověď na všechny otázky, že se ani nezamýšlíte nad rozumným návrhem, abyste se šli přesvědčit na vlastní oči. A přece... a přece... se Loď pohybuje!“

Hugh měl na přemýšlení spoustu času, když ležel v kajutě, do níž ho zavřeli a v které měl čekat, až se bude muset dávkovat do konvertoru materiál. Měl čas na přemýšlení a na to, aby dodatečně zjistil, jakých se dopustil chyb. To, že se se vším bezprostředně svěřil Ertzovi - to byla chyba číslo jedna. Měl počkat, znovu se s Ertzem sblížit a oťukat ho - a ne se spoléhat na přátelství, které nikdy nebylo nijak silné.

Druhá chyba - Mort Tyler. Když uslyšel jeho jméno, měl se poptat kolem a zjistit si, jaký má ten člověk vliv na Ertze.

Tylera znal z dřívějšíka, měl být prozíravější.

A teď skončil tady, zatracený jako mutant - nebo možná jako kacíř. Což vyjde na stejno. Uvažoval, zda se nemá jím pokusit vysvětlit, proč mutanti vznikli. Sám se o tom dozvěděl z několika starých písemností, které patřily Joe-Jimovi.

Ne, to by nepomohlo. Jak chcete někomu vysvětlit, že vznik mutantů způsobila radiace z *vnějšku*, když dotyčný nevěří, že něco takového jako *vnějšek* existuje? Ne, všechno pokazil, ještě než ho předvedli před kapitána.

Ze sebeobviňování ho vyrušil hluk u dveří - někdo je odmykal. Na další z nečastých jídel bylo příliš brzy - napadlo ho, že konečně přišli, aby ho dovedli, a vrátili se ke svému dřívějšímu rozhodnutí, že někoho vezme s sebou.

Mýlil se však. Uslyšel hlas, konejšivý a důstojný: „Chlapče, chlapče, jak se to všechno stalo?“ Hlas patřil poručíku Nelsonovi,

jeho prvnímu učiteli, který vypadal starší a křehčí než kdykoliv dříve.

Jejich rozhovor byl pro oba skličující. Starý Nelson, sám bezdětný, vkládal ve svého chráněnce velké naděje, dokonce si říkal, že by mohl kandidovat na kapitána, i když si tuto největší naději nechával pro sebe, protože věřil, že mladým nesvědčí, když je někdo vysoko cení. Nesmírně se ho dotklo, když jeho mladý oblíbenec zmizel.

Teď, už dospělý, se sice vrátil, ale v neúctě, a odsoudili ho na smrt.

Pro Hughu bylo toto setkání stejně nepříjemné. Nelsona měl svým způsobem velice rád, chtěl se mu zavděčit a současně potřeboval jeho pochopení. Když se mu však svěřil se vším, co prožil, pochopil, že Nelson není schopen pochopit jeho zážitky jinak než jako duševní úchylku, a měl nepříjemný dojem, že by uvítal, kdyby Hugh co nejdříve skončil v konvertoru, rozložil se v něm na atomy a odevzdal čistou, užitečnou energii, než aby dále žil a vysmíval se starodávnému učení.

V tom starému muži křivdil - jeho soucit odhadl dobře, ale nikoli jeho oddanost vědě. Budiž však připsáno Hughovi k dobru, že kdyby nebylo v sázce víc, než jeho osobní prospěch, dal by asi přednost smrti, než aby způsobil bolest svému dobrodinci - protože byl romantický a více než pošetilý.

Setkání se stávalo pro oba stále nesnesitelnější, a konečně se Nelson zvedl k odchodu. „Mohl bych, chlapče, pro tebe něco udělat? Dávají ti dost jídla?“

„Dost, díky,“ zalhal Hugh.

„A něco jiného?“

„Ne... vlastně, mohl byste mi poslat trochu tabáku. Už dávno jsem nežvýkal.“

„To zařídím. Nechtěl by ses s někým vidět?“

„Mám dojem, že návštěvy nejsou dovoleny... běžné návštěvy.“

„To máš pravdu, ale myslím, že by se mi mohlo podařit toto nařízení vyložit mírněji. Budeš mi však muset slíbit, že o svém kacírství nebudeš mluvit,“ dodal úzkostlivě.

Hugh horečně přemýšlel. V situaci nastal zvrat, vyskytla se nová možnost. Má si říci o strýce? Ne i když spolu vždycky dobře vychá-

zeli, myšlenkově si byli vzdáleni - jejich setkání by bylo setkáním cizích lidí. Blízké přátele neměl, nedokázal snadno navazovat přátelství – nejbliž měl k Ertzovi, ale jak se to mezi nimi zvirtlo!

Pak si vzpomněl na svého kamaráda z rodné vesnice, na Alana Mahoneye, s kterým si jako chlapec hrával. Jenže, od doby, kdy se začal učit u Nelsona, se s ním vlastně neviděl. Přesto...

„Bydlí Alan Mahoney dosud v naší vesnici?“

„Ano.“

„S ním bych se rád setkal, jestli bude chtít přijít.“

Alan přišel, nervózní a nesvůj, ale měl velkou radost, že Hughu vidí, a silně ho rozrušilo, když se dozvěděl, že Hughu odsoudili k vykonání Cesty. Hugh ho poplácal po zádech. „Jsi hodný,“ pousmál se, „věděl jsem, že přijdeš.“

„Samozřejmě, že jsem se hned za tebou vypravil,“ řekl Alan, „hned jak jsem se to dozvěděl. Ve vesnici o tobě nikdo nic nevěděl, asi ani svědek ne.“

„No ale teď jsi tady, a to je podstatné. Řekni mi něco o sobě. Oženil ses?“

„Hmm... ne. Neztrácejme čas povídáním o mně. V mém životě se celkem nic nedělo. Jak ses, ve jménu Jordana, dostal do takové šlamastiky?“

„O tom nesmím mluvit, Alane. Slíbil jsem to poručíku Nelsonovi.“

„A proč? Proč jsi něco takového sliboval? Jsi v pěkném průseru, kamaráde.“

„Jako kdybych to nevěděl!“

„Má na tebe někdo spadeno?“

„No... náš starý přítel Mort Tyler mi spíš nepomohl. Asi takhle by se to dalo říct.“

Alan hvízdal a zvolna pokýval hlavou. „To vysvětluje mnohé.“

„Ale? Ty něco víš?“

„Možná ano, možná ne. Když jsi zmizel, vzal si Edris Baxterovou.“

„Skutečně? Hm - m... jo, to vysvětluje mnohé.“ Na chvíli se odmlčel.

Konečně se ozval Alan: „Koukej, Hughu, přece tady nebudeš jen tak sedět, ne? Zvlášť když v tom jede Tyler. Musíme tě odtud dostat.“

„Jak?“

„Nevím. Třeba zorganizovat přepad. Myslím, že bych dokázal sehnat pár ostrých chlapců, aby nám pomohli - všechno fajn hoši, co se rádi perou.“

„Pak, až bude po všem, všechny nás šoupnou do konvertoru. Tebe, mě i ty tvoje ostré hochy. Ne, to nepůjde.“

„Musíme však něco udělat. Nemůžeme tady jenom sedět a čekat, až tě spálí.“

„To vím.“ Hugh se pátravě zahleděl Alanovi do tváře. Má právo ho zatáhnout do svých záležitostí? Když se zbavil pochybností, pokračoval: „Poslouchej, udělal bys všechno, co můžeš, abys mě odtud dostal?“

„Vždyť to víš,“ zaznělo dotčeně v odpověď.

„Tak jo. Existuje jeden trpaslík jménem Bobo. Řeknu ti, jak ho najdeš...“

Alan vystupoval nahoru a brzy se dostal výš než tenkrát, kdy jako chlapec chodíval s Hughem na nebezpečné výpravy. Teď byl starší, opatrnější - teď na to už neměl žaludek. Bezprostředně reálné nebezpečí po opuštění nižších pater s čilým provozem znásobovala pověřčivá nevědomost. Přesto však vystupoval stále výš.

Někde tady by to už mělo být - pokud dobře počítal patra. Trpaslíka však nezahlédl.

Bobo ho uviděl dřív. Nábojem z praku zasáhl Alana do břicha, i když Alan stačil vykřiknout: „Bobo!“ Když pak vešel pozpátku do kabiny Joe-Jima a pohodil svůj úlovek k nohám dvojčatům, hrdě oznámil: „Čerstvé maso!“

„To je,“ potvrdil lhostejně Jim. „A je tvoje, odtáhni s ním!“

Trpaslík si zasunul palec do deformovaného ucha. „Zvláštní,“ pronesl, „že on zná jméno Bobo.“

Joe vzhlédl od knihy, kterou četl - Browning: *Collected Poems*, L-Press, New York, London, Luna City, 35 kr. „To je zajímavé. Počkej!“

Díky tomu, že Hugh připravil Alana na otřes, který ho čeká, až uvidí, jak Joe-Jim vypadá, Alan se celkem velmi rychle vzpamatoval natolik, že mohl vysvětlit, proč přišel. Joe-Jim naslouchal pozorně, aniž do vyprávění příliš často zasahoval, a Bobo se zájmem, ale s malým pochopením.

Když Alan skončil, Jim poznamenal: „Jo, jo, vyhráls, Joe. Nedomáhal to.“ Pak se obrátil k Alanovi a dodal: „Můžeš zaujmout Hoyalandovo místo. Umíš hrát šachy?“

„Vy mě nechápete!“ vyhrkl Alan a těkal očima z jedné hlavy na druhou. „Nebudete v tom něco dělat?“

Joe se zatvářil zaraženě. „My? Proč bychom měli?“

„Vy ale musíte. Nechápete? On na vás závisí. Nemá se na koho jiného obrátit. Právě proto jsem přišel. Nechápete?“

„Zadrž na chvíli,“ protáhl Jim, „počkej. Jen se neplaš. Připusťme, že mu skutečně chceme pomoci - což nechceme - jak bychom, pro Jordana mohli? To mi tedy pověz!“

„No přece... přece...“ Taková prostoduchost vyrazila Alanovi dech. „No přece dát dohromady záchrannou výpravu, slézt dolů a vysvobodit ho!“

„Proč bychom se měli nechat zabít v bitce při zachraňování tvého kamaráda?“

Bobo zpozorněl. „Jaká bitka?“ zeptal se dychtivě.

„Žádná, Bobo,“ odbyl ho Joe. „Žádná bitka, jenom řeči.“

„Aha,“ pochopil Bobo a opět ztratil zájem.

„Kdybyste dovolili jenom Bobovi a mně...,“ začal Alan.

„Ne,“ utrl se Joe. „To nepřichází v úvahu. O tom nemluv.“

Alan seděl v koutě, rukama si v beznaději objímal kolena. Kdyby se mu jenom podařilo odtud dostat. Ještě byl čas, aby se pokusil sehnat u nich dole nějakou pomoc. Trpaslík zřejmě spal, i když u něho si tím člověk nemohl být jist. Kdyby tak Joe-Jim usnul taky.

Avšak ten nejevil ani známky ospalosti. Joe se pokoušel pokračovat v četbě, ale Jim ho často vyrušoval. Alan neslyšel, co si povídali. Nakonec se Joe hlasitě zeptal: „Tak takhle si představuješ zábavu?“ Z otázky zněl důraz.

„No,“ připustil Jim, „je to lepší než šachy.“

„Lepší, jo? Řekněme, že dostaneš kudlu do oka - co pak bude se mnou?“

„Stárneš, Joe. Už nemáš v sobě ani zbla šťávy!“

„Jsi stejně starý jako já.“

„Jo, ale uvažuji jako zamlada.“

„Je mě z tebe na nic. Ať je tedy po tvém - ale pak nedávej vinu mně. Bobo!“

Trpaslík okamžitě vyskočil, zostrážitel. „Jo, šéfe.“

„Vypadneš a seženeš Skrčka, Rukouna a Čunču.“ Joe-Jim se zvedl, šel ke skříni a začal z přihrádek vytahovat nože.

Z chodby před celou, v níž ho věznili, zaslechl Hugh nějaké zvuky. Mohla to být hlídka, která přicházela, aby ho odvedla do konvertoru, i když ta by asi nenadělala tolik hluku. Nebo to mohl být jenom rozruch, který se ho netýkal. Na druhé straně to mohla být...

Byla. Dveře se rozletěly - do místnosti se vrátil Alan, něco na něho vykřikl a vstrčil mu do rukou pár nožů, zatímco si Hugh zastrkával nože za opasek a přebíral další dva, vystrčil ho ze dveří.

Venku spatřil Joe-Jima, který mu však nevěnoval pozornost, jen systematicky a klidně vrhal nože, jako by ve své pracovních trénoval vrhání na terč. A spatřil Boba, který měl skloněnou hlavu a zubil se ústy rozšířenými o krvácející řeznou ránu, ale dále se rytmicky pohyboval, jak zabíjel a vrhal prakem. Byli tam další tři, z nichž ve dvou poznal členy Joe-Jimova soukromého gangu rváčů - muťáků podle definice a místa narození, ale bez fyzické deformace.

A na podlahových panelech ležely nehybné postavy.

„Dělej!“ vykřikl Alan. „Hned jich tady bude víc!“ A rozběhl se do chodby na pravé straně.

Joe-Jim přestal bojovat a vydal se za ním. Hugh vrhl nazdařbůh jeden nůž za postavou běžící vlevo. Ani neměl čas, aby se přesvědčil, zda zasáhl ten pohybující se, nijak vhodný terč. Prchali chodbou, Bobo poslední, jako by se mu nechtělo vzdát se povyražení, až dorazili k místu, kde hlavní chodbu křížovala chodba vedlejší.

Alan zabočil znovu doprava. „Schody před námi!“ zvolal. Ke schodům se nedostali. Asi deset metrů od nich se těsně před nimi s řinkotem zavřely vzduchotěsné, zřídka používané dveře. Joe-

Jimovi rváči se zarazili v běhu a zahleděli se tázavě na svého pána. Bobo si lámal zašpiněné nehty, jak se snažil vklínit mezi dveře prsty.

Za nimi se zřetelně ozýval hluk pronásledovatelů.

„Jsme v bryndě,“ konstatoval tichým hlasem Joe. „Doufám, Jime, že se ti to líbí.“

Hugh zahlédl, že zpoza rohu chodby, z níž sem odbočili, se vynořila hlava. Horním obloukem vrhl nůž, ale vzdálenost byla příliš velká - nůž neškodně třeskl o ocelovou stěnu. Hlava zmizela. Rukoun upíral na roh oči, prak měl nabitý a připravený.

„Poslyš,“ uchopil Hugh Boba za rameno. „Poslyš! Vidiš ta světla?“

Trpaslík nechápavě zamrkal. Hugh ukázal na místo na stropě, kde se řady zářivek na křižovatce chodeb protínaly. „Ta světla, dokážeš se trefit, kde se ta světla křižují?“

Bobo přeměřil vzdálenost očima. Na takovou vzdálenost to byl za jakýchkoli podmínek obtížný terč. Zde, kde ho omezovala nízká chodba, to vyžadovalo rychlý vrh po ploché dráze s přihlédnutím k vyšší přitažlivosti, než na jakou byl zvyklý.

Neodpověděl. Hugh ucítil závan vzduchu, jak se Bobo rozmáchl, ale náboj vystřelený z praku neviděl. Ozvalo se zvonivé zařinčení - a chodba potemněla.

„Ted’!“ vykřikl Hugh a rozběhl se jako první. Když se přiblížili ke křižovatce chodeb, zvolal: „Zadržte dech! Pozor na plyn!“ Z rozbitých zářivek u stropu se líně vlekly radioaktivní páry a vyplňovaly křižovátku nazelenalou mlhou.

Hugh běžel doprava, v duchu děkoval svým znalostem inženýra osvětlovacích rozvodů. Zvolili správný směr. Chodba před nimi byla temná, protože její osvětlení bylo napojeno na přerušovaný obvod. Kolem sebe slyšel kroky, nevěděl, zda patří přátelům, nebo pronásledovatelům.

Náhle vběhli do světla. V dohledu nebyl nikdo než jakýsi vylekaný, neškodný vesničan, který spěchal od nich neuvěřitelně rychlými kroky. Letmo se přesvědčili, zda někdo nechybí. Nechyběl - ale Bobo se pohyboval nějak nejistě.

Joe na něho pohlédl. „Asi se nadýchal plynu. Bouchni ho do zad!“

Exekuci ochotně provedl Čunča. Bobo zhluboka říhnul, najednou

se mu udělalo nevolno, pak se zazubil.

„Bude schopen jít dál,“ usoudil Joe.

To, že se trochu zdrželi, umožnilo jednomu z pronásledovatelů, aby je dostihl. Vynořil se z temnoty, aniž si uvědomil, na jakou sílu narazí, a aniž se jí bál. Alan srazil Čunčovi ruku, aby mu zabránil vrhnout nůž.

„Nechtě ho mně!“ dožadoval se. „Patří mě!“

Tím pronásledovatelem byl totiž Tyler.

„Chceš se bít?“ vyzval ho Alan a palcem se dotkl nože.

Tyler těkal očima z jednoho protivníka na druhého. Výzvu k osobnímu souboji přijal tím, že učinil prudký výpad na Alana. Nože vrhat nemohli, na to neměli dost místa - přiblížili se k sobě a zaujali postoj k boji muže proti muži.

Na rozdíl od podsaditějšího a pravděpodobně silnějšího Alana Tyler vynikal úskočností - okamžitě se pokusil vrazit Alanovi koleno do rozkroku. Alan se výpadu vyhnul, kopl Tylera do nohy, na které Tyler stál. Oba upadli - pak se ozval křupavý zvuk.

O něco později si Alan otřel nůž o stehno. „No a můžeme dál,“ pronesl hlasem, který měl k vyrovnanosti daleko. „Mám strach.“

Doběhli ke schodišti a rychle se po něm vydali. Rukoun a Čunča v čele, aby se na každém patře porozhlédli a kryli boky, a třetí z trojice zabíjáků - Hugh zaslechl, že mu říkají Skrček - zajišťoval krytí zezadu, ostatní byli nakupeni uprostřed.

Hugh si už říkal, že vyhráli a dostali se na svobodu, když uslyšel výkřiky a nad sebou řinkot vrženého nože. Do vyššího patra se dostal včas, odražený nůž mu způsobil povrchovou, ale členitou ránu.

Na vyšším patře leželi na podlaze tři postavy. Rukounovi čněl z masité části horního ramena nůž, ale zřejmě mu to příliš nevadilo - jeho prak se stále otáčel. Čunča se vleže natahoval po vrženém noži, zásobu svých už vyčerpával. Akci však dotáhl do konce - šest, sedm metrů od něho klesl na koleno nějaký muž a z rány na stehně mu stékala krev.

Když se ten muž jednou rukou zachytil stěny přepážky a druhou ohmatával prázdný opasek, Hugh ho poznal.

Byl to Bill Ertz.

Vedl svou skupinu jinou cestou a napadl je z boku - ke své vlastní

škodě. Bobo se přitáhl zezadu až k Hughovi a uvolnil si ruku, aby mohl vystřelit z praku. Hugh mu ruku zadržel. „Mírní se, Bobo,“ nařídil. „Střel ho do břicha, ale ne moc silně.“

Trpaslík se zatvářil udiveně, ale poslechl. Ertz se zlomil v polovině své výšky a sklouzl na palubu.

„Dobrá trefa,“ uznal Jim.

„Přines ho, Bobo,“ nařídil Hugh, „a zůstaň uprostřed.“ Přeletěl očima celou skupinu, namačkanou kolem schodiště. „Tak je, bando - dáme si to zas nahoru. Dávejte bacha!“

Rukoun a Čunča vyrazili vzhůru k dalšímu patru, ostatní se vydali za nimi v dřívějším pořadí. Joe se však tvářil znechuceně, protože z nějakého důvodu, který v té chvíli nedokázal určit, přišel v této partě - ve své partě! - o velení, a rozkazy vydával Hugh. Uvědomil si však, že není čas na to, aby dal svému rozčilení průchod - nemůže přece všechny ohrozit. Junovi to zřejmě nevadilo, naopak, ten se tvářil pobaveně.

Zdolali dalších deset pater, 'aniž narazili na organizovaný odpor. Hugh nařídil, aby vesničany zbytečně nezabíjeli.

Všichni tři hrdlořezi poslechlí, a Bobo byl obtěžkán a zaměstnán Ertzem natolik, že nedělal problémy. Hugh neslevil na ostražitosti, dokud nezdolali dalších asi třicet pater, kde začínala země nikoho. Tam vydal povel, aby se zastavili a prohlédli svá zranění.

Hluboké rány měl Rukoun na paži a Bobo na tváři. Joe-Jim je prohlédl a stáhl je leukoplastovými stehy, kterými se vybavil před zahájením výpravy. Hugh odmítl nechat si čerstvě utržený šrám ošetřit. „Přestalo to krváčet,“ nedal se, „a mám spoustu práce.“

„Nemáš nic jiného na práci než se dostat domů,“ prohlásil Joe, „tím tahle pitomost končí.“

„To ne,“ potřásl hlavou Hugh. „Domů můžeš jít ty, ale Alan a Bobo a já jdeme nahoru do beztlíže... do kapitánovy verandy.“

„Blbost,“ utrl se Joe. „A proč?“

„Pojď s námi, jestli chceš, a uvidíš. Tak jo, chlápci. Jde se.“

Joe se chystal něco říct, ale neřekl, protože Jim stále mlčel. A tak se Joe-Jim vydal za nimi.

Zlehka propluli dvěma verandy, Hugh, Alan, Bobo, který dosud nesl živý náklad, i Joe-Jim.

„To je to,“ řekl Hugh Alanovi, když ukazoval rukou na nádherné hvězdy, „to je to, o čem jsem ti vyprávěl.“

Alan vzhlédl a uchopil Hughu za paži. „U Jordana!“ zasténal. „Vždyť se zřítíme!“ Pevně zavřel oči.

„Uznej, že je to nádhera,“ řekl Hugh a zatřásl s ním. Otevři oči.“

Joe-Jim se dotkl Hughova ramena. „O co vlastně jde?“ zeptal se naléhavě. „Proč jsi ho sem přivedl?“ Ukázal na Ertze.

„Jo tak... jeho. No, až se probere, chci mu ukázat hvězdy, dokázat mu, že Lod' se pohybuje.“

„Jo? A proč?“

„Pak ho pošlu zase dolů, aby přesvědčil některé další.“

„Hm-m-m... a co když se mu to nepodaří o nic víc než tobě?“

„No, potom...“ - Hugh pokrčil rameny - „potom to asi budeme muset udělat znovu my, než je skutečně přesvědčíme. Musíme to dokázat, rozumíš?“

ČÁST DRUHÁ

ZDRAVÝ ROZUM

Joe, hlava na pravé straně Joe-Jima, se obrátil na Hughu Hoylanda se slovy: „Tak jo, chytráku, hlavního inženýra jsi přesvědčil...“ a čepelí svého nože ukázal na Billa Ertze, pak jím opět št'oural Junovi v zubech. „Tak co? Co dál?“

„Už jsem to vysvětloval,“ odpověděl Hugh podrážděně. „Budeme pokračovat, dokud všichni vědci na Lodi, od kapitána po nejnovějšího adepta, nebudou vědět, že se Lod' pohybuje, a neuvěří, že ji můžeme k pohybu donutit. Pak dokončíme Cestu, jak si Jordan přál. Kolik chlapů s noži můžeš sehnat?“ dodal.

„Pro Jordanovu lásku! Poslyš - netrpíš nějakou bláhovou představou o tom, že ti s takovým šíleným plánem pomůžeme?“

„Samozřejmě. Bez vás by to nešlo.“

„Tak si raději vymysli něco jiného. Tohle nepřichází v úvahu. Bobo! Přines šachovnici!“

„Jo, šéfe.“ Mikrocefalický trpaslík se zvedl z podřepu a vydal se napříč Joe-Jimovým pokojem.

„Počkej, Bobo.“ To se ozval Jim, hlava na levé straně

Joe-Jima. Trpaslík znehybněl, na úzkém čele se mu objevily vrásky. Skutečnost, že jeho dvouhlavý pán si občas odporoval v rozkazech, bylo to jediné, co přinášelo trochu nejistoty do jeho pokojné, krvežíznivé existence.

„Poslechněme si, co nám chce říct,“ pokračoval Jim, „třeba to bude nějaká sranda.“

„Sranda! Sranda z toho, že dostaneš kudlu mezi žebra? Dovol,

abych podotkl, že to jsou taky moje žebra. Já jsem proti.“

„Nechtěl jsem, abys byl pro, chtěl jsem, abys ho vyslechl. Když si odmyslím srandu, může to být jediný způsob, jak nedopustit, abychom dostali kudlu mezi žebra.“

„Co tím chceš říct?“ dožadoval se Joe netrpělivě.

„Slyšels, co jsme z Ertze vytáhli.“ Jim ukázal na vězně prudkým pohybem palce. „Lodní důstojníci mají v úmyslu horní patra vyčistit. Jak by se ti Joe, líbilo, kdybys putoval do konvertoru? Až se rozložíš na atomy, nebudeš moci hrát šachy.“

„Kecy! Posádka nemůže muťáky vyhladit - o to se pokoušeli už dřív.“

Jim se obrátil na Ertze. „Tak, jak to je?“

Ertz odpověděl trochu vzdorně, protože si trpce uvědomil, že se už nenachází v postavení staršího lodního důstojníka, ale válečného zajatce. Byl pořádně vyveden z míry - stalo se toho mnoho a vše se odehrálo příliš rychle. Unesli ho, odnesli do kapitánovy verandy a nechali ho tam zírat na hvězdy!

V jeho nesentimentálním racionalismu nebylo pro pochopení takového jevu místa. Kdyby mu pozemský astronom při demonstraci předvedl, že se zeměkoule otáčí kolem své osy, protože někdo otočil klikou, nebyl by důsledkem pozorování o nic víc rozrušen.

Kromě toho si uvědomoval, že jeho vlastní život visí na vlásku. Joe-Jim byl prvním muťákem z horních pater, s nímž se kdy setkal jinak než v souboji nůž na nůž. To, co řekl tomu silnému, ošklivému trpaslíkovi, roztaženému na palubě...

Pečlivě volil slova. „Myslím, že tentokrát se to posádce podaří. My... oni se na to dobře připravovali. Jestli vás není víc, než si myslíme, a nejste líp organizováni, asi se to podaří. Víte... no, všechno jsem vymyslel já.“

„Ty?“

„Ano. Mnohým z Rady se nelíbí politika, podle které se nechávají muťáci na pokoji. Možná že je to zdravá náboženská doktrína, možná že ne, ale tu a tam se nám ztratí děcko nebo pár prasat. To je dost nepříjemné.“

„A co by podle vás měli muťáci jíst?“ zeptal se útočně Jim. „Řídký vzduch?“

„Ne, to zrovna ne. Ostatně, ta nová politika není tak zcela destruktivní. Každého muťáka, který se vzdá a který by mohl být zcivilizován, jsme zamýšleli předat mistrům a zapojit do práce posádky. Tedy každého, který by... hm..., který by nebyl...“ Rozpačitě se odmlčel a odvrátil pohled od dvouhlavé zrůdy před sebou.

„Chceš říct každého, kdo není fyzicky abnormální,“ doplnil zlomyslně Joe. „Nechceš?“ dožadoval se. „Toho, kdo je jako já, čeká konvertor, že?“ Nervózně plácl čepelí nože do dlaně.

Ertz se odtáhl, ruka mu sklouzla k opasku, ale na opasku žádný nůž nevisel - bez nože si připadal jako nahý a bezmocný. „Okamžik,“ řekl defenzivně, „vy jste se mě ptali, a situace prostě taková je. Já na ni vliv nemám, jen to říkám.“

„Nech ho být, Joe. Nalévá ti čisté víno. Je to tak, jak jsem ti říkal - buď souhlasit s Hughovým plánem, nebo čekat, až nás pochyťají. Ať tě ani nenapadne ho zabít - budeme ho potřebovat.“ Zatímco hovořil, pokoušel se zasunout nůž zpět do pochvy. Následoval krátký, tichý souboj mezi dvojčaty o ovládnutí motorických nervů k pravému rameni, souboj vůle na jiné než fyzické úrovni. Vzdal se Joe. „Tak jo,“ souhlasil rozmrzele, „ale jestli půjdu do konvertoru, chci, aby mě tady ten doprovodil.“

„Uklidni se,“ řekl Jim. „Doprovodím tě já.“

„Proč mu věříš?“

„Lhaním nemůže nic získat. Zeptej se Alana.“

Alan Mahoney, Hughův kamarád už od dětství, naslouchal sporu s rozšířenými očima, aniž se k němu přidal. Také on utrpěl nervový otřes, když uviděl v prostoru hvězdy, ale na rozdíl od Ertze, hlavního inženýra, neměl - jako omezený venkovan - tak vytríbené myšlení. Ertz téměř okamžitě pochopil, že samotná existence světa vně Lodě změnila všechny jeho plány a vše, čemu věřil. Alan se dokázal jen divit.

„Co říkáš, Alane, plánu na boj proti muťákům?“

„Co? O tom já nic nevím. Já přece nejsem vědec. Hele, počkejte... k nám do vesnice poslali nějakého mladého důstojníka, aby pomohl našemu vědci, poručíku Nelsonovi...“ Zarazil se a zatvářil se udiveně.

„Co je? Pokračuj!“

„No, a ten začal dělat výcvik s kadety v naší vesnici a taky s ženatými muži, ale s těmi ne moc. Nutil je cvičit s noží a praky. Ale vůbec neřekl proč.“

„Tak vidíte!“ rozpráhl Ertz ruce.

Joe přikývl. „Chápu,“ přiznal neochotně.

Hugh se na něho dychtivě zahleděl. „Jdeš tedy se mnou?“

„Asi jo,“ připustil Joe.

„Tak je to správné!“ dodal Jim.

„A co ty, Bille?“ obrátil se Hugh na Ertze.

„Mám nějaké možnosti?“

„Spoustu. Z plna srdce si přeju, abys šel se mnou. Plán je následující - o posádku nejde, ale důstojníky musíme přesvědčit. A to každého, který není zrovna natvrdlý nebo tak uvědomělý, že nepochopí, oč jde, až uvidí hvězdy a řídicí sál. Ostatní“ - přejel si palcem přes hrdlo a přitom sykl - „půjdou do konvertoru.“

Bobo se radostně zazubil a napodobil Hughův pohyb i syknutí.

„A co bude dál?“ kývl Ertz hlavou.

„Muťáci a posádka společně pod novým kapitánem a my povědeme Lod' ke vzdálenému Centauru. Aby se naplnila Jordanova vůle.“

Ertz povstal a zadíval se Hughovi do očí. Ten záměr byl tak šílený a tak velkolepý, že jej nedokázal plně docenit hned, ale - u Jordana! - zalíbil se mu. Položil ruce na stůl a naklonil se nad něj. „Jdu s tebou, Hughu!“

Na stůl před něho dopadl s řinkotem nůž, jeden ze dvou, které měl Joe-Jim u pasu. Joe se zatvářil polekané, zdálo se, že chce svému bratrovi něco říct, ale pak si to zřejmě rozmyslel. Ertz poděkoval pohledem a zasunul si nůž za opasek.

Dvojčata si chvíli mezi sebou vyměňovala polohlasem názory, pak promluvil Joe. „Měli bychom to snad zpečetit,“ oznámil. Vytáhl zbývající nůž, uchopil čepel mezi palec a ukazováček tak, že z nože vyčnívala jen špička, a bodl se do horní masité části levého ramene. „Nůž za nůž!“

Ertz prudce povytáhl obočí. Otřel nůž, který právě dostal, a řízl se do stejného místa. Vytryskla krev a stékala mu k lokti. „Zády k zdům!“ Odstrčil stůl a přitiskl svoje zkrvavené rameno k Joe-Jimově

ráně.

Alan Mahoney, Hugh Hoyland, Bobo - ti všichni vytáhli nože a drásali se jimi do ramena, dokud jim z kůže netekla krev. Natlačili se k sobě, otírali se o sebe krvácejícími rameny, a kapky smíchané krve stékaly na stůl.

„Nůž za nůž!“

„Žády k žádům!“

„Krev za krev!“

„Pokrevní bratři - až do konce Cesty!“

Exkomunikovaný vědec, unesený vědec, prostý venkovan, dvouhlavá zrůda a debil se slepičím mozkiem - pět tvorů ozbrojených noži, počítaje Joe-Jima za jednoho, pět mozků, počítaje dva mozky od Joe-Jima a žádný od Boba - pět mozků a pět noží vyzbrojených tvorů ke svržení celé kultury.

„Ale já nechci zpátky, Hughu.“ Alan přešlapoval na místě a tvářil se zarputile. „Proč tady nemůžu zůstat s tebou? S nožem to umím.“

„To opravdu umíš, kamaráde. Teď však budeš užitečnější jako špión.“

„Ale na to máme Billa Ertze.“

„To máme, jenže tebe potřebujeme taky. Bili je veřejný činitel, nemůže jen tak zmizet a vylézt do horních pater, aniž by to nevzbudilo pozornost a nemluvalo se o tom. A právě zde budeš užitečný - jako spojovací článek s Bilem.“

„Bude se mně zatraceně těžko vysvětlovat, kde jsem byl.“

„Nevysvětluj nic víc, než musíš. Ale vyhýbej se svědkovi.“ Hugh si najednou představil Alana, jak se snaží přelstít starého vesnického historika, který uměl tak dobře vyzvídat a dychtit po podrobnostech. „Svědkovi raději nechod' na oči. Ten děda by tě nachytl.“

„Ten? Ty máš na mysli toho starého? Tak ten už umřel. Už dávno vykonal Cestu. Ten nový, to je nic moc.“

„Fajn. Jestli budeš opatrný, nebude ti hrozit žádné nebezpečí.“ Hugh zvýšil hlas: „Bille! Jsi připraven vrátit se dolů?“

„Ale jo.“ Ertz se zvedl a váhavě odložil knihu, kterou četl - *Tři mušketýři*, ilustrované vydání - jednu z těch, které Joe-Jim nepozorovaně ukradl v knihovně. „To je ale nádherná knížka. Hughu, je ta Země skutečně taková?“

„Samozřejmě. Copak se to tam nepíše?“

Ertz se kousl do rtu a přemýšlel. „A co je to tuň?“

„Tuň? Tuň je něco jako... taková hluboká kaluž vody.“

„To jsem si zpočátku taky myslel - ale jak můžeš na tuň jezdit?“

„Cože? Co to povídáš?“

„No, v celé té knize se pořád na ty jejich tuňe nasedá a jezdí se na nich.“

„Podej mi tu knihu, kouknu se na to,“ požádal Joe. Ertz mu knihu podal. Joe-Jim v ní rychle listoval. „Teď chápu, co tím míníš. Idiote! Jezdí na koních. To je kuň, ne tuň!“

„No a co je to kuň?“

„Kuň je zvíře, něco jako velký kanec - nebo kráva. Posadíš se mu obkročmo na hřbet a necháš se na něm nést.“

Ertz uvažoval. „Asi to není moc praktické. Když cestuješ v nosítkách, můžeš říct hlavnímu nosiči, kam tě má zanést. Jak můžeš říct krávě, kam chceš jet?“

„To je prosté. Máš sluhu, který ji vede.“

Takový argument Ertz uznal. „Ale můžeš spadnout. Ne, není to praktické, raději bych šel po svých.“

„Je to dost náročné,“ vysvětloval Joe, „chce to cvik.“

„Ty to umíš!“

Jim se uchichtl. Joe se zatvářil popuzeně. „V Lodi nejsou žádní koně.“

„To ne, to ne, ale koukej... ti chlapíci - Athos, Porthos a Aramis - ti měli...“

„O tom si můžem popovídat později,“ přerušil ho Hugh. „Bobo se vrátil. Jsi připraven na cestu, Bille?“

„Nespěchej, Hughu, tohle je důležité. Ti chlapíci měli nože...“

„Jo, měli. Proč by neměli mít?“

„Jenže ty jejich nože jsou lepší než naše. Jsou dlouhé jako tvoje ruka - možná delší. Jestli máme bojovat s celou posádkou, uvědom si, jakou by byly pro nás výhodou.“

„Hm-m-m...“ Hugh vytáhl nůž, potěžkával ho v dlani a díval se na něj. „Možná. Nemohl bys ale s nimi vrhat.“

„Mohli bychom mít i vrhací nože.“

„Jo, to bychom mohli.“

Dvojčata jim mlčky naslouchala. Až konečně se ozval Joe: „Má pravdu, Hughu. Ty si vezmeš na starost svolání bojovníků. Jim a já si musíme něco přečíst.“ Joe-Jim oběma hlavami usilovně přemýšlel o dalších knihách, které vlastnil, knihách, které dost podrobně popisovaly nejrozmanitější způsoby používané lidmi ke zkrácení života nepřátel. Umínil si, že ustaví katedru pro výzkum historie na vojenské škole, i když svému projektu tak vznešeně neříkal.

„Už jsem je svolal,“ připomenul Hugh, „ale budeš muset k nim promluvit.“

„To hned udělám.“ Joe-Jim vykročil ze své kajuty do chodby, kde Bobo shromáždil na dvacítku Joe-Junových stoupenců z řad muťáků. Kromě Rukouna, Čunči a Skrčka, kteří se zúčastnili osvobození Hughu, Alan a Bili nikoho z nich neznali - ale ti všichni představovali pro cizí smrtelné nebezpečí.

Joe-Jim pokynul svým třem přátelům z dolních pater, aby k němu přistoupili a představil je muťákům. Pak muťákům nařídil, aby si je pořádně prohlédli a zapamatovali - tito tři mohou bezpečně procházet a těšit se ochraně všude, kam půjdou. A kromě toho, když tady on, Joe-Jim, nebude, musejí přijímat rozkazy od kteréhokoli z nich.

Zavlnilo se to v nich neklidem, vyměnili si pohledy. Rozkazy byli zvyklí přijímat, avšak pouze od Joe-Jima.

Z podřepu se vztyčil jeden muťák s velkým nosem a pohlédl na Joe-Jima, ale jeho slova patřila všem. „Jsem Jack Nosáč. Můj nůž a oči jsou ostré. Joe-Jim je můj šéf, ale ne cizinci z těžkých palub. Co říkáte, bojovníci? Není tohle zákon?“

Odmlčel se. Ostatní nervózně naslouchali, na Joe-Jima vrhali kradmé pohledy. Joe něco zašeptal koutkem úst Bobovi. Jack Nosáč otevřel ústa, aby pokračoval - ozval se zvuk z drčených zubů a přerážené krční páteře: ústa Nosáčova zavřela střela.

Bobo znovu prak nabil. Jackovo tělo, z něhož dosud život nevyprchal, se zvolna svezlo k podlaze. Joe-Jim na ně ukázal rukou. „Dobré jídlo!“ zvolal Joe. „Je váš.“ Muťáci se na tělo vrhli, jako by je někdo náhle pustil z řetězu, a za chrčivých zvuků a s vytasenými noži se mačkali a prali o kus své odměny.

Joe-Jim trpělivě čekal, až krvavá hostina skončí, a pak, když z Jacka nezůstalo víc než skvrna na podlaze a těch několik dohadů

kvůli podílu odeznělo, znovu promluvil, a to ústy Joea: „Rukoune, ty a Jedenačtyřicítka a Sekyrka půjdete dolů s Bobem, Alanem a Billem. Ostatní počkají zde.“

Bobo se vzdálil dlouhými, klouzavými kroky, jaké vyžaduje nízká pseudogravitace v blízkosti osy otáčení Lodě. Tři z muťáků se oddělili z houfu a vyrazili za ním. Ertz a Alan Mahoney si museli pospíšet, aby je dostihli.

Když Bobo dorazil k nejbližšímu schodišti, vkročil do prostoru, aniž změnil rytmus kroků, a nechal se odstředivou silou snést na nižší palubu. Alan a muťáci následovali jeho příkladu, ale Ertz se u okraje zastavil a ohlédl. „Jordan vás uchovej, bratři!“ zvolal zpěvně.

Joe-Jim mu zamával. „Tebe rovněž,“ odpověděl Joe. A Jim dodal: „Dobré jídlo!“

„Dobré jídlo!“

Bobo je zavedl asi o čtyřicet palub níž, hluboko do oblasti, kterou neobývali ani muťáci, ani příslušníci posádky, a tam se zastavil. Ukázal postupně na Rukouna, Jedenačtyřicítka a Sekyrku. „Moudrý Dvoughlavec nařídil, abyste hlídali tady. Ty první,“ dodal a ukázal znovu na Jedenačtyřicítka.

„Jedná se o následující,“ rozváděl Ertz. „Alan a já sestoupíme do patra, kde všechno je těžké. Vy tři máte držet hlídku na tomto místě, vždy jeden z vás, abych mohl posílat Joe-Jimovi zprávy. Rozumíte?“

„Jistě. Proč ne?“ ozval se Rukoun.

„Když to nařídil Joe-Jim,“ usoudil Jedenačtyřicítka tónem, který naznačoval, že další slova jsou zbytečná. Sekyrka jen souhlasně zabručel.

„Fajn,“ uzavřel Bobo. Jedenačtyřicítka se posadil na okraj odpočívadla tak, že mu přes něj visely nohy, a soustředil pozornost na jídlo, které si s sebou přinesl - celou cestu je svíral pod levou paží.

Bobo praštil Ertze a Alana do zad. „Dobré jídlo,“ popřál jim se zuby odhalenými v úsměvu. Když Ertz konečně popadl dech, opětoval ten zdvořilý pozdrav, a pak se ihned snesl na palubu pod nimi. Alan vzápětí za ním. Do takzvané civilizace jim zbývalo ještě mnoho palub.

Když velitel Phineas Narby, výkonný praporčík Jordanova kapitá-

na, prohledával psací stůl Billa Ertze, potěšilo ho, když zjistil, že jsou v něm tajně uložené dvě ze zbytečných knih. Byly tam samozřejmě také posvátné knihy, včetně nesmírně cenných titulů *Obsluha a údržba pomocného čtyřstupňového konvertoru* a *Příručka o energetických zdrojích, osvětlení a klimatizaci - hvězdolet Vanguard*, tedy posvátných knih prvního řádu, které zdobilo jméno samotného Jordana a které mohl legálně vlastnit pouze hlavní inženýr.

Narby se považoval za skeptika a člověka rozumu - věřit v Jordana byla dobrá věc, ale jen pro posádku. Přesto však pohled na titulní stránku, na níž stálo *Jordanova nadace*, v něm probudil něco z té náboženské úcty, kterou nepocítil od doby, kdy ho přijali do vědeckého stavu.

Věděl, že tento pocit je v rozporu s rozumem - možná, že někdy v minulosti existovala nějaká postava nebo postavy jménem Jordan. Jordan mohl být třeba tehdejším inženýrem nebo kapitánem, který uzákonil zdravý rozum a takřka instinktivně vydal pravidla pro provoz Lodě. Nebo, což se zdálo být pravděpodobnější, mýtus o Jordani byl mnohem staršího data než tato kniha, kterou držel v ruce, a autor knihy prostě využil pověřivosti nevzdělané posádky, aby dodal svému dílu na váze. Narby věděl, jak se něco takového dělá - sám měl v úmyslu dát své nové politice ve vztahu k muťákům Jordánovým jménem stejné požehnání, až doba dozraje, aby ji mohl provádět. Ano, pořádek a disciplína a víra v autoritu byly dobrá věc - pro posádku. Avšak stejně zřejmé bylo to, že pro vědce, kteří se starají o prosperitu Lodě, je příznačný racionální, chladný zdravý rozum a víra v nic než ve fakta.

Obdivoval dokonale provedená písmena na stránkách knihy, kterou měl v ruce. V těch dávných dobách měli skutečně vynikající písaře - ne takové mizerné škrabáky, stěží schopné nakreslit dvě písmena stejně, jaké musel trpět.

Řekl si, že nesmí zapomenout tyto příručky, pro strojírenské oddělení nezbytné, prostudovat a že je musí prostudovat, dřív než je vrátí Ertzovu nástupci. Již dříve dospěl k názoru, že - až se stane kapitánem - mu nemůže než posloužit, když se nebude muset příliš spoléhat na hlášení inženýra. Inženýry nijak zvlášť neuznával, protože sám inženýrskými schopnostmi zrovna nevynikal. Když dosáhl aka-

demické hodnosti a byl pověřen, aby hájil duchovní a materiální prosperitu posádky, přísahal, že bude Jordanovo učení dodržovat, ale brzy zjistil, že mu více vyhovuje administrativní a personální řízení než obsluha konvertoru a údržba energetických rozvodů. Sloužil jako úředník, správce vesnice, zapisovatel Rady a vedoucí kádrového oddělení, než se propracoval na funkci hlavního pobočníka samotného Jordanova kapitána. A do té funkce ho jmenovali poté, co život jeho předchůdce zkrátila neblahá a poněkud záhadná nehoda.

V souvislosti s rozhodnutím prostudovat si inženýrství, než vyberou nového hlavního inženýra, si uvědomil, že je otázkou, koho vlastně vybrat. Za normálních okolností by na místo hlavního inženýra, který vykonal Cestu, dosadili staršího dohlázele pro konvertor, ale v tomto případě starší dohlázele Mort Tyler vykonal Cestu ve stejnou dobu - jeho tělo, ztuhlé a vychladlé, našli poté, co je muťáci přepadli a osvobodili toho kacíře Hugha Hoylanda. To dávalo prostor k velkému výběru, a Narby dost dobře nevěděl, koho by měl kapitánovi navrhnout.

Jedno je jisté - novým hlavním inženýrem nesmí být člověk tak agresivně iniciativní jako Ertz. Narby uznával, že při organizování posádky k předpokládanému vyhlazení muťáků odvedl Ertz dobrou práci, ale to, že byl velice výkonný, dělalo z něho až příliš silného kandidáta na kapitána - někdy. Kdyby se pustil do hlubších úvah, možná by si přiznal, že současný kapitán žije tak zbytečně dlouho jen proto, že on, Narby, si dosud nebyl zcela jist, zda by Rada za nového kapitána nevybrala Ertze.

Ted' však uvažoval o tom, že konečně snad nastal ten pravý čas, kdy by měl kapitán poručit svou duši Jordanovi. Ten starý hlupák žil už tak dlouho, že přestal být užitečný, a Narbyho unavovalo ho podbízivě přemlouvav, aby vydával správné rozkazy. Kdyby dnes Rada musela vybrat nového kapitána, byl by vlastně jen jeden kandidát...

Narby odložil knihu na stůl, rozhodl se.

Ze svého rozhodnutí, že starého kapitána jednoduše zlikviduje, nepociťoval nic ze zahanbení, provinění nebo nelояlnosti. Kapitánem opovrhoval, ale necítil k němu nenávisť, a v jeho rozhodnutí zabít ho nebylo nic přízemního. To, co Narby plánoval, mělo ušlechtilou státnickou podstatu. Upřímně totiž věřil, že jeho cílem je blaho

celé posádky - vláda v duchu zdravého rozumu, pořádek a disciplína, dobré jídlo pro každého. Za vůdce vybral sám sebe, protože nepochyboval, že právě on má k dosažení těchto cílů nejlepší schopnosti. To, že někdo musí vykonat Cestu, aby posloužil vyšším zájmům, neshledával nijak politováníhodné, a v tom byl upřímný.

„Co to, u Mutta provádíš u mého stolu?“

Narby vzhlédl a zjistil, že nad ním stojí domněle zesnulý Bill Ertz a že se netváří nijak přívětivě. Vzhlédl znovu, pak otevřel a zavřel ústa, jako by chtěl, a pak si rozmyslel něco poznamenat. Když se Ertz po přepadu neobjevil, byl si tak jist, že vykonal Cestu a že ho umlátili a snědli, tak jist, že byl takřka paralyzován, když ho uviděl stát před sebou živého, až hrozivě živého.

„Bille, Jordan ti požehnej, člověče - mysleli jsme, že jsi vykonal Cestu! Posad' se, posad' a vyprávěj, co se s tebou dělo.“

„Posadím se, až vypadneš z mé židle,“ odpověděl kousavě Ertz.

„Ach - promiň!“ Narby kvapně uvolnil židli u Ertzova stolu a našel si jinou.

„A teď,“ pokračoval Ertz, když se posadil na místo, které Narby vyklidil, „teď bys mi snad mohl vysvětlit, proč ses hrabal v mých písémnostech.“

Narbymu se podařilo nasadit dotčený výraz. „Není to pochopitelné? Mysleli jsme, že jsi mrtev. Někdo musel převzít tvoje místo a dohlédnout na oddělení, dokud nebude dosazen nový hlavní inženýr. Konal jsem tak na rozkaz kapitána.“

Ertz mu upřeně pohlédl do očí. „Tohle mi neříkej. Ty víš a já vím, kdo kapitánovi našeptává, co má říkat - často jsme to vymýšleli spolu. I kdyby sis myslel, že jsem zahynul, mám pocit, že s čmoucháním v mém stole jsi mohl počkat déle, než je doba mezi dvěma spánky.“

„Ale fakticky, kamaráde - když se po nájezdu muťáků někdo ztratí, bylo by proti zdravému rozumu nepředpokládat, že vykonal Cestu.“

„Jo, jo. Nechme toho. Proč mezitím nepřevzal funkci Mort Tyler?“

„Skončil v konvertoru.“

„Zabili ho, že. Kdo ale nařídil, aby ho strčili do konvertoru? Taková hmota může vyvolat špičkové přetížení.“

„To jsem nařídil já. Dali ho tam místo Hugha Hoylanda. Oba vážili skoro stejně a tvůj požadavek na hmotu Hugha Hoylanda nebyl pokryt.“

„Že vážili skoro stejně, to pro provozování konvertoru nestačí. Musím to zkontrolovat.“ Ertz se začal zvedat.

„Nevzrušuj se,“ zarazil ho Narby. „Inženýrství mi tak úplně cizí není. Nařídil jsem, aby jeho tělo rozporcovali na díly podle dávek, které jsi předepsal pro Hoylanda.“

„Pak je to v pořádku. Prozatím to bude muset stačit. Ale všechno překontroluji. Nemůžeme si dovolit hmotou plýtvat.“

„Když už tak hovoříme o plýtvání,“ poznamenal Narby nasládlým hlasem, „v tvém stole jsem našel dvě zbytečné knihy.“

„No a?“

„Jsou klasifikovány jako materiál vhodný pro energii, ne?“

„Ano? A kdo spravuje materiál určený pro energii?“

„Samozřejmě že ty. Ale co ty knihy dělaly v tvém stole?“

„Dovol, abych ti, milý oblíbenče našeho kapitána, důrazně připomenul, že závisí jen a jen na mé úvaze, jaké místo pro uložení materiálu vhodného pro energii si vyberu.“

„Hm-m-m. Asi máš pravdu. Mimochodem, jestli je nepotřebuješ pro energetický harmonogram ihned, nevadilo by ti, kdybych si je přečetl?“

„Naprosto ne, jestli to vezmeš rozumně. Napíšu ti na ně výpůjční lístek - to musím udělat, aby byly vyřazeny. Jen o tom nikomu nevyprávěj.“

„Díky. Někteří z těch starých vědátorů měli živou obrazotvornost. Naprosto bláznivou, samozřejmě, ale pro odpočinkové čtení zábavnou.“

Ertz vytáhl příslušné dva svazky a připravil Narbemu potvrzenku k podpisu. To všechno dělal dost roztržitě, protože v duchu přemýšlel o tom, jak a kdy by si měl otevřeně s Narbym pohovořit. Věděl, že v úkole, kterého se on a jeho pokrevní bratři podujali, je Phineas Narby hlavní postavou, pravděpodobně klíčovou. Kdyby se ho podařilo získat...

„Fine,“ poznamenal, když Narby podepsal potvrzenku, „říkám si, jestli jsme se v Hoylandově případě zachovali nejrozumněji.“

Narby se zatvářil překvapeně, ale nic neřekl.

„Netvrdím, že bych nějak věřil tomu, co říkal,“ dodal rychle Ertz, „ale mám dojem, že jsme nevyužili nabízené příležitosti. Měli jsme ho vodit za nos. Hoyland představoval kontakt s muťáky. Největším nedostatkem naší snahy dostat území muťáků pod kontrolu Rady je to, že o muťácích toho víme moc málo. Nevíme, kolik jich je, ani jak jsou silní, nebo jak dobře jsou organizováni. Kromě toho budeme muset s nimi bojovat a v tom případě je to pro nás velká nevýhoda. V horních palubách se vlastně vůbec nevyznáme. Kdybychom přistoupili na jeho hru a předstírali, že věříme tomu, co říká, mohli jsme se třeba mnohé dozvědět.“

„Jenže bychom se sotva mohli spolehnout na to, co nám řekne,“ namítl Narby.

„To bychom nemuseli. Nabídl nám možnost dostat se až do beztíže a porozhlédnout se tam.“

Narbyho výraz znázorňoval vrcholný údiv. „To přece nemyslíš vážně. Člen posádky, který uvěří slibům muťáků, že mu neublíží, by se do beztíže nedostal, dostal by se leda tak na Cestu - a to rychle!“

„Tím si nejsem tak jist,“ nesouhlasil Ertz. „Hoyland věřil tomu, co říkal - o tom jsem přesvědčen. A...“

„Cože? Tomu absolutnímu nesmyslu, že Loď je schopna se *pohybovat*? Tato pevná Loď?“ Zabušil na přepážku. „Tomu nemůže věřit nikdo.“

„Říkám ti však, že on tomu věřil. Fanatici svému náboženství věří - o tom není pochyb. Hoyland tam nahoře něco viděl a vyložil si to tak, jak uváděl. Mohli jsme se nahoru vypravit, podívat se na to, o čem fantazíroval, ať už je to cokoli, a využít té příležitosti k podrobné prohlídce muťáků.“

„To je naprostá blbost!“

„Nejsem téhož názoru. Hugh musí mít na muťáky hodně velký vliv - jen pomysli, co kvůli němu podstoupili, aby ho osvobodili. Jestliže tvrdí, že nám zajistí bezpečný výstup do beztíže, myslím, že to zajistit může.“

„Proč jsi tak rychle změnil názor?“

„Za to může ten případ. Kdyby mi před ním někdo tvrdil, že tlupa muťáků jen tak sestoupí do velké tíže a bude riskovat krk jen proto,

aby zachránila jednoho člověka, prostě bych mu nevěřil. Jenže právě to se stalo. Proto jsem musel svůj názor poopravit.

Zcela bez ohledu na to, co Hugh říkal, je jisté, že muťáci budou za něho bojovat a že jim pravděpodobně velí. Je-li tomu tak, stálo by za to přizívat jeho náboženské přesvědčení, kdyby nám to umožnilo získat kontrolu nad muťáky, aniž bychom o ni museli bojovat.“

Narby dal pochyby najevo pokrčením ramen. „Teoreticky na tom může něco být. Ale proč ztrácet čas s tím, co třeba mohlo být? Jestli to skutečně taková příležitost byla, propásli jsme ji.“

„Třeba ne. Hoyland je dosud naživu a je zase u muťáků. Kdybych našel nějaký způsob, jak mu doručit vzkaz, mohli bychom to zařídit i teď.“

„Jak bys ho ale našel?“

„To přesně nevím. Mohl bych si vzít pár maníků a vypravit se nahoru. Kdyby se nám podařilo zajmout nějakého muťáka a nezabít ho, mohlo by se to podařit.“

„Taková naděje je moc malá.“

„Jsem ochoten to zkusit.“

Narby chvíli přemýšlel. Připadalo mu, že v tom plánu je mnoho velkých rizik a pošetilých předpokladů. Jestliže však je Ertz ochoten ta rizika podstoupit a kdyby náhodou uspěl, Narbyho největší ambice by měly mnohem reálnější podobu. Podrobit si muťáky silou by trvalo dlouho a neobešlo by se to bez krveprolévání - a možná by nakonec neuspěli. Ta rizika si plně uvědomoval.

A kdyby Ertzův plán nevyšel, o nic by nepřišel - jen o Ertze. Když o tom tak přemýšlel, Ertz by v této fázi hry neznamenal žádnou ztrátu. To je fakt.

„Tak se do toho pusť,“ řekl. „Jsi statečný, a tahle věc za trochu rizika stojí.“

„Tak jo,“ přikývl Ertz. „Dobré jídlo.“

Narby pochopil. „Dobré jídlo,“ odpověděl, vzal si knihy a odešel. Až mnohem později si uvědomil, že mu Ertz neřekl, kde tak dlouho byl.

A Ertz si zase uvědomil, že Narby k němu nebyl tak zcela upřímný, ale to ho nepřekvapovalo, protože Narbyho znal. K uspokojení mu stačilo, že jeho improvizovanou předehru k dalším akcím Narby

tak dobře přijal. Nikdy dřív ho nenapadlo, že by se pravda dala sdělit tak prostě a s tak dobrým výsledkem.

Krátce se věnoval běžné kontrole konvertoru, a pak jmenoval staršího dohlázeatele. Uspokojen tím, že jeho oddělení bude snad dobře pracovat i bez jeho osobní účasti, poslal pro svého hlavního sluhu a řekl mu, aby přivedl Alana Mahoneye z jeho vesnice. Původně zamýšlel poslat pro nosítka a sejít se s Mahoneyem na půli cesty, ale pak si to rozmyslel - bylo by to příliš nápadné.

Alan se s ním pozdravil nadšeně. Pro něho, dosud svobodného kadeta pracujícího pro prozíravější lidi, když už všichni jeho vrstevníci se stali hlavami rodin a nadělali slušný majetek, znamenalo vědomí, že je pokrevním bratrem staršího vědce, to nejvýznamnější, co ho kdy potkalo, a dokonce zastínilo jeho poslední dobrodružství, jehož význam beztak nebyl schopen dobře pochopit.

Ertz jeho výmluvnost přerušil a kvapně zavřel dveře do sousední kanceláře. „Zdi mohou mít uši,“ poznamenal ztišeným hlasem, „a určitě je mají úředníci - a ti mají taky jazyk. Chceš, abychom se oba vydali na Cestu?“

„A sakra, Bille - to jsem nechtěl...“

„Nevadí. Sejdeme se na tom odpočívadle schodiště, odkud jsme sešli dolů, deset palub nadnáší. Umíš počítat?“

„Jistě, natolik počítat umím. Umím počítat na dvakrát tolik. Jedna a jedna jsou dvě a ještě jedna jsou tři a ještě jedna jsou čtyři a ještě jedna je pět a...“

„To stačí. Vidím, že umíš. Ale víc spoléhám na tvou věrnost a nůž než na tvoje matematické schopnosti. Sejdeme se tam co nejdříve. Vyprav se vzhůru někudy, kde si tě nikdo nevšimne.“

Když dorazili na místo schůzky, Jedenačtyřicátka dosud držel hlídku. Ertz na něho zavolal jménem a stál přitom mimo dosah praku nebo vrhacího nože, což byla rozumná prozíravost při jednání se stvořením, které dorostlo v muže, jakmile dokázalo rychle zacházet se zbraněmi. Když se vzájemně poznali, Ertz mu nařídil, aby našel Hughu Hoylanda. Pak se s Alanem posadili a čekali.

Jedenačtyřicátka Hughu Hoylanda v kabině Joe-Jima nenašel. Ani Joe-Jim tam nebyl. Zastihl tam však Boba, ale ten mu moc nepomohl. Řekl mu jenom, že Hugh odešel nahoru, kde se všechno vzná-

ší. To Jedenačtyřicítkovi moc neříkalo, nahoře v beztíži byl jenom jednou. Jelikož patro beztláče zasahovalo po celé délce Lodě a tvořilo ve skutečnosti koncentrický válec kolem osy Lodě - Jedenačtyřicítka to samozřejmě takto nechápal - informace, že se Hugh vydal do beztláče, mu nebyla nijak užitečná.

Tonul v rozpacích. Rozkaz od Joe-Jima nebylo možné nebrat na vědomí a Jedenačtyřicítka, i když myšlením nijak nevynikal, dospěl k názoru, že rozkaz od Ertze má stejnou váhu. Znovu Boba probudil. „Kde je moudrý dvouhlavec?“

„Šel za nožičkou.“ A Bobo opět oči zavřel.

To už vypadalo nadějněji - Jedenačtyřicítka věděl, kde nožička bydlí. Každý muták s ní byl ve styku - ta se na území mutáků stala nepostradatelným umělcem a řemeslníkem. Její osoba se nutně stala tabu, její dílna a sousedství představovaly pro každého neutrální půdu. Jedenačtyřicítka rychle vystoupil o dvě patra výš a rozběhl se.

Dveře s nápisem TERMODYNAMICKÁ LABORATOŘ - NEVSTUPOVAT byly otevřené. Jedenačtyřicítka neuměl číst - nápis a zákaz pro něho nic neznamenal. Zaslechl však hlasy, z nichž v jednom poznal hlas dvojčat, a druhý patřil nožičce. Vstoupil. „Šéfe...“ začal.

„Drž hubu,“ vyjel Joe. Jim se ani neohlédl, pokračoval v hovoru s Matkou čepelí. „Ty nože uděláš,“ řekl, „a žádné námitky.“

Hleděla mu neochvějně do tváře, všechny čtyři mozolnaté ruce měla pevně zabořené do boků. Oči měla zarudlé z hledění do výhně, v níž tavia kov, a pot jí stékal po vráscitém obličejí do řídkého, šedivého kníru, který jí hyzdil horní ret, a odkapával na obnaženou hrud'. „To je fakt, že dělám nože,“ utrhla se. „Poctivé nože. Ne takové bodlaté tyče, jaké po mně chcete. Nože dlouhé jako ruka - *fuj!*“ Odplivla si do třesňově rudého ústí pece.

„Poslouchej, ty posádková nádivo,“ odpověděl klidně Jim, „ty uděláš nože tak, jak ti říkám, nebo ti v té peci opeču nohy. Slyšíš?“

Jedenačtyřicítka nebyl schopn slova. Takovým způsobem s Matkou čepelí dosud nikdo nemluvil - šéf má skutečně velkou moc!

Nožička se náhle vzdala. „Ale tak se nože nemají dělat,“ namítla naříkavým hlasem. „Nebudou dobře vyvážené. Předvedu ti...“ Rychle zvedla dva páry nožů z pracovního stolku a vrhla je na křížový terč

na druhém konci místnosti - nikoli postupně, ale všema čtyřma rukama současně. Všechny čtyři nože letěly vzduchem najednou a zachvěly se v terči, po jednom noži v každém krajním konci ramen kříže. „Vidíš? Tohle bys s dlouhým nožem nedokázal. Ty by měly co dělat samy se sebou a neletěly by rovně.“

„Šéfe,“ pokusil se znovu Jedenačtyřicítka. Joe-Jim ho udeřil přes ústa, aniž se ohlédl.

„Chápu, co máš na mysli,“ řekl Jim nožířce, „ale my ty dlouhé nože nechceme vrhat. Chceme s nimi sekat a bodat zblízka. Jen se do toho dej - první chci vidět dřív, než budeš mít další jídlo.“

Stará nožířka se kousla do rtu. „Dostanu to, co obvykle?“ zeptala se naléhavě.

„Samozřejmě že dostaneš to, co obvykle,“ ujistil ji. „Desetinu z každého zabítí, dokud se bude za nože platit - a dobré jídlo po celou dobu, co budeš pracovat.“

Pokřčila svými postiženými rameny. „Platí.“ Otočila se, levýma rukama uchopila do kleští dlouhý plochý odlitek z oceli a se zvonícím zvukem ho zasunula do pece. Joe-Jim se obrátil na Jedenačtyřicítku.

„Co je?“ zeptal se Joe.

„Šéfe, Ertz mě poslal, abych sehnal Hugha.“

„No a proč jsi to neudělal?“

„Nemůžu ho najít. Bobo říká, že šel nahoru do beztíže.“

„Tak běž a přiveď ho. Vlastně ne, to by nešlo - nevíš, kde ho hledat. Budu to muset udělat sám. Vrať se k Ertzovi a řekni mu, aby čekal.“

Jedenačtyřicítka si kvapně vzdálil - šéf je dobrák, ale nevyplácí se v jeho blízkosti dlouho zdržovat.

„Ted' jsi z nás udělal poslíčka,“ poznamenal Jim rozmrzele. „Joe, jak se ti líbí být pokrevním bratrem?“

„Byls to ty, kdo nás do toho dostal.“

„Zatraceně, ty víš, proč jsem to udělal. Jenže oni to vzali vážně. A my budeme potřebovat veškerou pomoc, jakou seženeme, jestli se z toho chceme dostat s kůží, kterou nepoteče voda jako řešetem.“

„Ale. Tak tys to nebral vážně?“

„Ty jo?“

V úsměvu Jima probleskl cynismus. „Stejně jako ty, milý, prolhaný bratře. Situace se však vyvinula tak, že pro tebe i pro mne bude mnohem, mnohem zdravější dodržovat dohodu co nejlíp. *Všichni za jednoho a jeden za všechny.*“

„Zase jsi četl Dumase.“

„A proč ne?“

„Číst můžeš, ale neprožívej to tak blbě.“

„To nebudu. Víím, která strana nože je nabroušena.“

Joe-Jim zjistil, že před dveřmi do řídicího sálu spí Skrček a Čunča. Z toho poznal, že Hugh musí být uvnitř, protože ty dva určil za Hughovy osobní strážce. Na to se však dalo usoudit i bez jejich přítomnosti - jestliže Hugh vystoupil do beztlíže, vydal se buď k hlavnímu pohonu nebo do řídicího sálu, ale spíš do řídicího sálu, který Hughu přímo fascinoval. Od doby, kdy ho do něho Joe-Jim téměř doslova dotáhl a donutil, aby se na vlastní oči přesvědčil, že Lod' není celý svět, ale jenom plavidlo vznášející se bezmocně v mnohem větším světě, plavidlo, které lze pohánět a které se může pohybovat, od té doby a po celou dobu, co následovala, kdy ho Joe-Jim držel v zajetí, byl posedlý myšlenkou na to, jak Lodí manipulovat, jak sedět u řídicích panelů a nutit Lod' letět!

Pro něho to znamenalo víc, než by to zřejmě znamenalo pro kosmického pilota ze Země. Od doby, kdy raketa poprvé překonala ten krátký skok ze Země na Měsíc, kosmický pilot se stal standardním romantickým hrdinou, kterého se každý kluk snažil napodobovat. Hughovy ambice však nebyly tak malicherné - Hugh chtěl pohnout svým světem. Podle pozemských měřítek a chápání by nebylo o nic máložádně snít o tom, že slunce opatří tryskami a obletí s ním galaxii.

Mladý Archimédes páku měl, chyběl mu však pevný bod.

Joe-Jim se zastavil u dveří od stelária s velkou stříbrnou koulí, která tvořila řídicí sál, a nakoukl dovnitř. Hugh nezahlédl, ale věděl, že musí být u ovládacích prvků na sedadle hlavního astrogátora, protože byla přepínána hlavní světla. Po celém vnitřním povrchu koule byly rozesety obrazy hvězd imitující nebe vně Lodě. Od dveří, kde stál Joe-Jim, ta iluze nevypadala zcela přesvědčivě, avšak ze středu koule byla.

Brzy se Joe-Jim přestal rozhlížet a ručkováním se přitáhl k řídicímu sedadlu. „Hughu!“ zvolal Jim.

„Kdo tam je?“ zeptal se důrazným hlasem Hugh a z hlubokého sedadla vyklonil hlavu. „Ach, to jsi ty. Ahoj.“

„Chce tě vidět Ertz. Musíš sebou hodit.“

„Jo, ale nejdřív pojď sem. Něco ti ukážu.“

„Vykašli se na něho,“ řekl Joe svému bratrovi. Jim však měl jiný názor. „Jen se pojď podívat, co to je. To nezabere moc času.“

Dvojčata vyšplhala k řídicí stanici a usadila se do sedadla vedle Hughu. „O co jde?“

„Tamta hvězda,“ ukázal Hugh na jasný kotouč, „se od té doby, co jsem tady byl naposledy, zvětšila.“

„Co? No jistě. Ta se zvětšuje už dlouho. Když jsme zde byli poprvé, nebyla vůbec vidět.“

„Takže se k ní přibližujeme!“

„Samozřejmě,“ potvrdil Joe. „To jsem věděl. Což jenom dokazuje, že se Loď pohybuje.“

„Ale proč jsi mi o tom neřekl?“

„O čem?“

„O té hvězdě. Co se zvětšuje.“

„Co by to mělo za význam?“

„Co by to mělo za význam! No, dobrý Jordane, člověče - to je ono. To je to místo, kam letíme. To je *konec Cesty!*“

Joe-Jim - obě jeho poloviny - ztuhl překvapením. Jelikož jemu samotnému neleželo na srdci nic jiného než vlastní bezpečí a pohodlí, bylo pro něho velice obtížné pochopit, že pro Hughu, a snad i pro Billa Ertze, je hlavním smyslem navázat na započaté dílo jejich předků a dokončit dávno zapomenutou, polomystickou Cestu k daleké Centauri.

Byl to Jim, který se vzpamatoval jako první. „Hm-m-m... možná. Co tě vede k názoru, že ta hvězda je ta vzdálená Centauri?“

„Třeba není. Na tom mi nezáleží. Ale je to hvězda, které jsme nejbližší, a přibližujeme se k ní. Když nevíme, která hvězda je která, jedna je stejně dobrá jako druhá. Joe-Jime, ti co žili před námi, museli nějakým způsobem hvězdy rozlišovat.“

„To jistě museli,“ souhlasil Joe, „ale co z toho? Ty sis vybral tuto

a k ní chceš letět. No tak. Pojď zpátky dolů.“

„Tak jo,“ uznal Hugh neochotně. A vydali se na dlouhou cestu dolů.

Ertz krátce seznámil Joe-Jima a Hughu s obsahem rozhovoru, který měl s Narbym. „O tom, co by mělo následovat, mám následující představu,“ pokračoval. „Pošlu Alana dolů do silné tíže se vzkazem Narbymu - vzkáží mu, že se mi podařilo spojit se s tebou, Hughu, a důrazně ho požádám, aby se někde nad územím posádky s námi setkal a vyslechl si, co jsem zjistil.“

„Proč se jednoduše nevrátíš a nepřivedeš ho sám?“ namítl Hugh.

V Ertzově výrazu se objevilo něco jako úlek. „Protože tys to takhle zkusil se mnou - a neuspěls. Vrátil ses z území muťáků a řekls mi o divech, které jsi viděl. Nevěřil jsem ti a nechal jsem tě odsoudit za kacírství. Kdyby tě Joe-Jim nezachránil, skončil bys v konvertoru. Kdybys mě neodtáhl nahoru do beztlíže a nedonutil, abych se přesvědčil na vlastní oči, nikdy bych ti neuvěřil. Ujišťuju tě, že s Narbym to nebude o nic snadnější než se mnou. Chci ho dostat sem nahoru, pak mu ukázat hvězdy a donutit ho, aby se díval - bez násilí, pokud se nám to podaří, nebo násilně, pokud budeme muset.“

„To nechápu,“ ozval se Jim. „Proč by nemělo být jednodušší mu prostě podříznout krk?“

„To by sice bylo příjemné, ale nikoli moudré. Narby nám může hodně pomoci. Jíme, kdybys znal organizaci na Lodi tak jako já, pochopil bys proč. Narby má v Radě větší vliv, než kterýkoli jiný důstojník na Lodi a je mluvčím kapitána. Jestli ho získáme na svou stranu, nebudeme muset třeba vůbec bojovat. Jestli nezískáme - nevím, nevím, jak to dopadne, když budeme muset bojovat.“

„Myslím si, že nepřijde. Bude mít podezření, že je to past.“

„Což je další důvod, proč musí jít raději Alan než já. Narby by mi kladl spoustu nepříjemných otázek a pochyboval o odpovědích. Po Alanovi nebude tolik chtít.“ Obrátil se k Alanovi a pokračoval: „Alane, když se tě bude ptát, nic nevíš, jen to, co ti řeknu. Jasně?“

„Jistě. Nic nevím, nic jsem neviděl, nic jsem neslyšel.“ S upřímnou prostoduchostí dodal: „Nikdy jsem moc nevěděl.“

„Dobře. Nikdy jsi Joe-Jima neviděl, nikdy jsi o hvězdách neslyšel. Jsi pouze můj posel, bojovník, kterého jsem vzal s sebou, aby mi

pomohl. A teď k tomu, co mu řekneš..." Řekl Alanovi, co má Narbymu vzkázat, a řekl mu to jednoduchými slovy, ale tak, aby to znělo zajímavě. Pak se přesvědčil, že je Alanovi vše jasné. „Fajn - a teď běž! Dobré jídlo.“

Alan poklepal dlaní na rukojeť nože a odpověděl: „Dobré jídlo!“ Pak kvapně zmizel.

Pro venkovana není možné, aby se jen tak dostal k sekretáři kapitána - to Alan brzy zjistil. Před Narbyho apartmá ho zastavil strážní důstojník, který tam držel hlídku, dostal pár šťouchanců, když se neúprosně dožadoval vstupu, a pak ho odkázali na znuděného, nesympatického úředníka, který si zapsal jeho jméno a řekl mu, aby se vrátil do vesnice a čekal, až pro něho pošlou. Alan se však nenechal odbýt a neústupně trval na tom, že má důležitou zprávu od hlavního inženýra, kterou musí okamžitě předat veliteli Narbymu. Úředník znovu vzhlédl. „Dej mi ten papír.“

„Žádný papír nemám,“

„Cože? To je nějaké divné. *Zpráva* je vždycky písemná. Tak zní předpis.“

„Neměl čas nic napsat. Předal mi zprávu ústně.“

„O co jde?“

Alan potřásl hlavou. „Je to soukromá věc, jen pro velitele Narbyho. Mám svoje rozkazy.“

Úředník se zatvářil tak podrážděně, jak podrážděný byl. Jelikož však byl pouhým čekatelem, vzdal se potěšení zkrotit vzpurného venkovana a postoupil vše výš.

Hlavní úředník slovy neplýtl. „Dej mi tu zprávu!“

Alan sebral všechny síly a promluvil na něho tak, jak ještě nikdy v životě nepromluvil ani k nikomu tak mladému, jak byl předchozí úředník. „Pane, žádám vás pouze o to, abyste sdělil veliteli Narbymu, že mám pro něho vzkaz od hlavního inženýra Ertze. Jestliže ten vzkaz nedoručím, nebudu to já, kdo půjde do konvertoru! Neodvážím se ho však předat nikomu jinému.“

Hlavní úředník stáhl rty a rozhodl se, že se odváží svého nadřízeného vyrušit.

Alan předal vzkaz Narbymu šeptem, aby úředník stojící za dveřmi

nemohl nic zaslechnout. Narby se na něho upřeně zahleděl. „Ertz chce, abych se s tebou vydal nahoru do území muťáků?“

„Ne až nahoru do území muťáků, pane. Jen kousek pod ně, a tam se s vámi setká Hugh Hoyland.“

„To je absurdní,“ nadechl se hlasitě Narby. „Vyšlu oddíl bojovníků, aby ho přivedli sem ke mně.“

Alan předal zbytek vzkazu. Nyní však schválně zvýšil hlas, aby úředník a snad i někteří další za dveřmi mohli slyšet, co říká. „Ertz řekl, že kdybyste měl strach jít, abych vám vyřídil, že na celou záležitost můžete zapomenout. Předloží ji Radě sám.“

Za to, že se nemusel s životem rozloučit, vděčil Alan skutečnosti, že Narby byl typem člověka, který v životních situacích spíš chladnokrevně uvažuje, než bezprostředně jedná.

Narby měl za opaskem nůž, a Alana se zmocnil nepříjemný pocit, když si uvědomil, že svůj nůž odložil, jak mu nařídili u strážního důstojníka. Narby nedal nic najevo. Byl natolik inteligentní, aby pochopil, že ten hlupák, který stojí před ním, není autorem vyslovené urážky, ale slíbil si, že se na něho podívá blíž, až nastane příhodnější doba. V jeho rozhodnutí se prohnala poraněná pýcha, zvědavost i možná ztráta tváře. „Jdu s tebou,“ rozhodl se útočným hlasem. „Chci se Ertze zeptat, jestli jsi jeho zprávu pochopil správně.“

Zauvažoval o tom, že by si mohl vzít s sebou jako doprovod velitele stráže, ale pak ten nápad zavrhl. Tím by se nejen celá záležitost dostala na veřejnost dřív, než by měl možnost posoudit její politický aspekt, ale rovněž by mu to ublížilo na pověsti téměř stejně, jako kdyby prostě odmítl jít. Zeptal se však nervózním hlasem Alana, který si mezitím vyzvedl svoji zbraň od strážního důstojníka: „Umíš zacházet s nožem dobře?“

„Nikdo není lepší,“ zazněla veselá odpověď.

Narby doufal, že se ten chlap jen tak nevytahuje, protože muťáci... Zalitoval, že si v poslední době nenašel na cvičení v mužných dovednostech více času.

Jak vystupoval za Alanem do nižší přitažlivosti, postupně se mu vracela duševní vyrovnanost. Především proto, že se nic nestalo, že k žádnému přepadení nedošlo, a v druhé řadě proto, že Alan se projevil jako opatrný a schopný průzkumník - pohyboval se hbitě a nehlučně

a nikdy nevystoupil na palubu, aniž se nezastavil a obezřetně nerozhlédl, než se odvážil protáhnout tam, kam nejdříve zaletěl pohledem. Asi by byl nervóznější, kdyby slyšel to, co Alan - zárodky zvuků z hloubek velkých, šerých chodeb, šelest, který naznačoval, že jsou cestou zajišťováni z obou stran. Alana to sice podvědomě znervózňovalo, i když něco takového očekával - věděl, že Hugh a Joe-Jim jsou opatrní vůdci, kteří by neopomenuli jejich výstup zajišťovat - ale víc by ho znervóznilo, kdyby nebyl schopen zjistit, že je sleduje průzkumnický oddíl, který je sledovat musel.

Když se přiblížil k místu setkání, asi dvacet palub na nejvyšší civilizovanou palubou, zastavil se a hvízdal. A jiné zahvízdnutí zaznělo v odpověď. „Tady je Alan,“ zvolal.

„Vystup a ukaž se!“ Alan poslechl, ale na obvyklou obezřetnost nezapomněl. Když nespatrił nikoho jiného než svoje přátele - Ertze, Hughu, Joe-Jima a Bobu - pokynul Narbymu, aby šel za ním.

Při pohledu na Joe-Jima a Bobu ztratil Narby nedávno nabytou duševní rovnováhu s pocitem, že se dostal do pastí. Rukou sjel k noži a začal neobratně sestupovat po schodech - pozpátku. Bobo vytrhl nůž ještě rychleji. Na zlomek okamžiku byl výsledek na vážkách, mohl se zvrátit ve prospěch každého z nich. Avšak Joe-Jim ušetřil Bobovi pořádnou facku, sebral mu nůž, který vzápětí zařinčel o podlahu, a poté mu zabavil prak.

Narby prchal, seč mohl, a Hugh a Ertz za ním marně volali. „Bobo, přines ho,“ nařídil Jim, „ale neubliž mu!“ Bobo se nejistým krokem vzdálil. Netrvalo nijak dlouho, než se zase vrátil. „Moc spěchal,“ poznamenal a upustil Narbyho na podlahu, který na ní ležel téměř nehybně a jen lapal po dechu. Bobo vytáhl ze svého opasku Narbyho nůž a vyzkoušel ho tím že si s ním oholil hrubé černé chlupy na levém předloktí. „Dobrá čepel,“ prohlásil uznale.

„Vrať mu ho!“ poručil Jim. Bobo se zatvářil navýsost překvapeně, ale poslechl, i když vůbec ne radostně. Joe-Jim zase vrátil Bobovi jeho nůž.

Když Narby získal svou boční zbraň zpátky, byl stejně překvapen jako Bobo, ale překvapení dokázal lépe skrýt. Dokonce se mu podařilo převzít nůž důstojně.

„Podívej, Fine,“ začal Ertz a z jeho hlasu zněla obava, „mrzí mě,

že ses musel rozčilit. Bobo není zlý, ale jedině takhle jsme tě mohli dostat zpátky.“

Narby musel vyvinout velké úsilí, aby se ovládl a znovu získal ten nezúčastněný postoj, s kterým vůči všem vystupoval. Zatraceně, řekl si pro sebe, to je ale absurdní situace. „No co, nech toho,“ odsekl nahlas. „Myslel jsem si, že se setkám s tebou, nečekal jsem gang ozbrojených muťáků. Při výběru svých kamarádů máš zvláštní vkus.“

„Promiň,“ omlouval se Ertz, „asi jsem tě měl upozornit...“ To byla od něho malá ukázka diplomacie. „Ale jsou správní. To je Bobo, s kterým ses už setkal. Toto je Joe-Jim. Je... je jakýmsi důstojníkem mezi muťáky.“

„Dobré jídlo,“ pozdravil zdvořile Joe.

„Dobré jídlo,“ odpověděl mechanicky Narby.

„Toto je Hugh, kterého asi znáš.“ Narby dal najevo, že zná, a rozpačitou pomlku, která následovala, po chvíli přerušil: „Musels mít přece nějaký důvod, když jsi mi poslal vzkaz, abych sem přišel. Nebo to bylo jen tak z legrace?“

„Důvod jsem měl,“ přiznal Ertz. „Já... sakra, ani nevím, jak začít. Koukej, Narby, ty bys tomu nevěřil, ale já jsem všechno *viděl*. Všechno, co nám Hugh říkal, je pravda. Byl jsem v řídicím sále, viděl jsem hvězdy. Já už vím, jak to je.“

Narby na něho upřel oči. „Ertzi,“ pronesl zvolna, „ty ses zbláznil.“

Se vzrušením v hlase se ozval Hugh Hoyland. „Vy jste to totiž neviděl. Pohybuje se, říkám vám. Lod’ se pohybuje jako...“

„Nech to na mně,“ zasáhl Ertz. „Věnuj mi pozornost, Narby. Brzy si uděláš závěry sám, co to všechno znamená, ale já ti řeknu, co jsem viděl. Vzali mě nahoru do beztíže a do kapitánovy verandy, kabiny se skleněnou stěnou, skrz kterou hledíš přímo do obrovského černého prostoru - obrovského - většího než cokoli, co může existovat. Většího než Lod’. A v něm jsou světla, hvězdy, přesně jak uvádějí starodávné mýty.“

Narby se zatvářil užasle i znechuceně současně. „Kam se poděla tvoje logika, člověče? Myslel jsem, že jsi vědec. Co míníš tím *větší než Lod’*? To je absurdní věc, *contradictio iadiecto*. Podle definice Lod’ je Lod’. Vše ostatní je její součástí.“

Ertz pokrčil bezmocně rameny. „Vím, že to tak vypadá. Nedovedu

to vysvětlit, vím, že to odporuje veškeré logice. To... u Mutta! Pochopíš, co míním, až to uvidíš.“

„Ovládej se,“ napomenul ho Narby. „Nevykládej nesmysly. Něco je nebo není logické. Aby něco existovalo, musí zaujímat prostor. Viděls nebo sis myslel, že vidíš něco pozoruhodného, ale ať už to bylo cokoli, nemohlo to být větší než kajuta, v níž se to něco nacházelo. Nemůžeš mi ukázat nic, co odporuje nepochybné přirozené skutečnosti.“

„Už jsem ti řekl, že to nedokážu vysvětlit.“

„Samozřejmě, že nedokážeš.“

Dvojčata si šeptem znechuceně vyměňovala názory, hlavy měla nakloněné k sobě. „Přestaňte kecat,“ ozval se Joe hlasitě. „Jsme připraveni se vypravit. Pojďme.“

„Bez debaty,“ souhlasil nedočkavě Ertz, „nechme toho, Narby, dokud se nepřesvědčíš na vlastní oči. Teď pojďme - čeká nás dlouhý výstup.“

„Co? Pověz, o co jde?“ chtěl vědět Narby. „Kam máme jít?“

„Nahoru do kapitánovy verandy a do řídicího sálu.“

„Já? Nebuď blázen. Jdu okamžitě dolů.“

„To ne, Narby,“ zadržel ho Ertz. „Kvůli tomu jsem pro tebe poslal. Musíš to vidět.“

„Nebuď blázen - nepotřebuju nic vidět. Dostatečnou odpověď dává zdravý rozum. Chci ti však pogratulovat k tomu,“ pokračoval, „že jsi s muťáky navázal přátelský kontakt. Měli bychom být schopni vypracovat určitou formu spolupráce. Myslím...“

Joe-Jim postoupil o krok vpřed. „Ztrácíme čas,“ pronesl vyrovnaným hlasem. „Jdeme nahoru - vy taky. Na tom skutečně trvám.“

Narby potřásl hlavou. „To nepřichází v úvahu. Snad někdy jindy, až vypracujeme nějaký způsob spolupráce.“

Z druhé strany k němu přistoupil Hugh. „Zdá se, že nechápete. Půjdete *ted'*.“

Narby krátce pohlédl opačným směrem na Ertze a Ertz přikývl. „Je to tak, Narby.“

Narby se v duchu proklel. Dobrý Jordane! Na co sakra myslel, když se nechal zatáhnout do takové situace? Měl výrazný pocit, že ten dvouhlavý člověk by spíš uvítal, kdyby vzdoroval. Nemožná,

absurdní situace. Znovu v duchu zaklel, ale ustoupil tak důstojně, jak jen dokázal. „Tak dobrá. Než abych se dohadoval, raději půjdu hned. Kudy?“

„Jen se drž mě,“ doporučil mu Ertz. Joe-Jim hlasitě zahvízdal dohodnutý signál. Vypadalo to, jako by z podlahových panelů, přiček a stropnic vyrůstali muťáci, až jich ke skupince přibýlo šest nebo osm. Narbymu se náhle udělalo špatně, když si plně uvědomil, nakolik byl neopatrný. Celá skupina se dala do pohybu.

Trvalo jim dlouho, než se dostali do beztlíže, protože Narby nebyl na lezení výstup do výšek zvyklý. To, že tíže trvale klesala, jak vystupovali z jedné paluby na druhou, mu sice přinášelo určitou úlevu, ale tato úleva byla víc než vyvážena žaludeční nevolností, kterou pociťoval, jak se jeho váha snižovala. Nepostihl ho skutečný záchvat kosmické nevolnosti - stejně jako všichni, kdo se narodili na Lodi, muťáci i posádka, byl víceméně nižší tíži přizpůsoben, ale za dobu své bezstarostné dospělosti se výstupům prakticky nevěnoval. Když dorazili na nejvnitřnější palubu Lodě, udělalo se mu tak špatně, že sotva byl schopen pokračovat.

Joe-Jim poslal nadbytečné příslušníky skupiny zpět dolů a Bobovi řekl, aby Narbyho nesl. Narby to odmítl mávnutím ruky. „Já to dokážu,“ protestoval a pouhou zarputilostí vůle nutil svoje tělo, aby poslechlo. Joe-Jim ho přeměřil pohledem a předchozí pokyn odvolal. Když je dlouhá řada klouzavých výskoků dovedla až k příčné přepážce, za níž se nacházel řídicí sál, Narbyho nevolnost zcela přešla.

Nezastavili se v řídicím sále, ale podle Hughova plánu pokračovali ke kapitánově verandě. Narby byl připraven na to, co uvidí, nejen z Ertzova nesouvislého vysvětlování, ale také proto, že mu o tom Hugh po celou poslední část cesty vzrušeně vyprávěl. Když dorazili ke kapitánově verandě, Hugh pociťoval k Narbymu přímo přátelskou náklonnost - bylo úžasné mít vedle sebe někoho, kdo naslouchá!

Hugh proplul dovnitř dveřmi v čele všech, ve vzduchu udělal elegantní obrat a zachytil se jednou rukou opěrky kapitánského křesla. Druhou rukou mávl směrem k velkému průhledu a hvězdnému nebi nad ním. „Tamhle je to!“ zvolal jásavě. „Tamhle je to. Podívejte se. Není to nádherné?!“

Narby se tvářil nezúčastněně, ale zahleděl se na ten oslňující výjev

dlouze a upřeně. „Pozoruhodné,“ uznal nakonec, „pozoruhodné. Něco takového jsem nikdy neviděl.“

„Pozoruhodné - to není dostatečně vystižené,“ namítl Hugh. „Nádherné je to správné slovo.“

„Tak dobrá, nádherná,“ připustil Narby. „Ta jasná malá světýlka – vy říkáte, že to jsou ty hvězdy, o nichž mluvili naši předkové?“

„Ano,“ potvrdil Hugh, ale cítil se nějak nesvůj, aniž věděl proč, „jenže nejsou malá, jsou to velká, obrovská tělesa jako Lod'. Jen vypadají, že jsou malá, protože jsou moc daleko. Vidíte to velice jasně, to obrovské, vlevo dole? Vypadá, že je velké, protože je blíž. Myslí, že to je to vzdálené Centauri - ale nejsem si jist,“ dodal v náhlém záchvatu upřímnosti.

Narby se na něho krátce podíval, pak se znovu zahleděl na tu velkou hvězdu. „Jak je daleko?“

„Nevím. Ale zjistím to. V řídicím sále jsou přístroje na měření takových věcí, jenže jsem jim ještě nepřišel úplně na kloub. To ale nevádí. My se tam dostaneme.“

„Hm?“

„Jistě. Dokončíme Cestu.“

Narby se zatvářil rozpačitě, ale nic neřekl. Uvažoval rozvážně a rozumově a nanejvýš logicky. Byl to schopný administrátor, a když to bylo nutné, dokázal rychle rozhodovat, ale měl vrozený sklon nevyslovovat svoje názory, pokud nemusel, dokud si všechno pořádně nerozmyslel a nevyhodnotil.

V řídicím sále byl ještě zdrženlivější. Naslouchal a díval se, ale ptal se jen velmi málo. Hughovi to nevadilo. Toto byla jeho hračka, jeho nástroj, jeho dítě. Nechtěl víc, než je předvést někomu, kdo je nikdy neviděl a byl ochoten naslouchat.

Jak Ertz navrhl, skupina se na zpáteční cestě zastavila v Joe-Jimově příbytku. Musejí Narbyho zmanipulovat, aby jednal naprosto stejně jako oni, pokrevní bratři, a pro společný postup musejí vypracovat plány, má-li ta strategická lest, která k nim Narbyho přivedla, přinést ovoce. Narby se nijak nezdráhal zastavit u Joe-Jima, protože se přesvědčil, jak solidní je podstata příměří, během něhož tak bezpříkladně vstoupil na území muťáků. Beze slova naslouchal, když Ertz v hrubých rysech uváděl, co by se mělo udělat, a nepromluvil,

ani když Ertz skončil.

„Tak co?“ zeptal se nakonec Ertz, když se ticho protáhlo tak, že mu začalo jít na nervy.

„Očekáváš, že na to něco řeknu?“

„Ano, ovšem. Počítáme s tebou.“

Narby věděl, že s ním počítají, a věděl, že se od něho očekává odpověď, ale získával čas. „No...“ sešpulil ústa a přiložil špičky prstů k sobě. „Zdá se mi, že se celý problém rozpadá na dvě části. Hughu Hoyland, jak tomu rozumím, vy svůj úmysl dokončit starodávný Jordanův Plán nemůžete uskutečnit, dokud na Lodi jako celku nezavládne mír a nebude jediná vláda - pro svůj záměr potřebujete řád a disciplínu od územní posádky až po řídicí sál. Je to tak?“

„Jistě. K hlavnímu pohonu musíme dát obsluhu, a to znamená, že...“

„Nechte toho, prosím. Upřímně řečeno, nemám tu správnou kvalifikaci, abych pochopil to, co jsem právě viděl, a neměl jsem možnost si to prostudovat. Pokud jde o vaše naděje na to, že celý záměr vyjde, raději bych se spolehl na názor hlavního inženýra. Vaším problémem je ta druhá fáze. Ale zdá se, že se přednostně zajímáte o fázi první.“

„Samozřejmě.“

„Bavme se tedy pouze o první fázi. Ta se týká záležitosti vzájemného soužití a správy - zde se cítím více doma, snad bych mohl být užitečný radou. Joe-Jime, mám za to, že hledáte cestu, jak zajistit mír mezi muťáky a členy posádky - mír a dobré jídlo. Je to tak?“

„Je to tak,“ potvrdil Jim.

„Dobrá. Totéž již dlouho je cílem mým i cílem mnoha důstojníků na Lodi. Upřímně řečeno, nikdy mě nenapadlo, že by se něco takového mohlo dosáhnout jinak než pouhou silou. Zocelovali jsme se, protože jsme počítali s dlouhou, náročnou a krvavou válkou. Ve vzpomínkách nejstaršího svědka, které mu předali jeho předchůdci a které sahají až do dob mýtické vzpoury, není zmínka o ničem jiném než o válce mezi muťáky a posádkou. Ale tohle je lepší způsob - jsem potěšen.“

„Takže jdeš s námi!“ zvolal Ertz.

„Ne tak zhurta - je třeba zvážit celou řadu otázek. Ty a já přece víme - a myslím, že Hoyland taky - že ne všichni lodní důstojníci s

námi budou souhlasit. Co vy na to?“

„To je jednoduché,“ pospíšil si Hugh. „Vezmeme jednoho po druhém do beztíže, necháme je, aby se podívali na hvězdy a dozvíme se pravdu.“

Narby zavrtěl hlavou. „To je jako házet perly sviním. Říkal jsem, že tento problém má dvě fáze. Nemá cenu se pokoušet přesvědčovat člověka o tom, čemu nevěří, když potřebujete, aby souhlasil s něčím, čemu rozumí. Až po konsolidaci poměrů na Lodi bude poměrně jednoduché umožnit důstojníkům, aby učinili zkušenost s řídicím sálem a hvězdami.“

„Ale...“

„Má pravdu,“ zarazil Hugh Ertz. „Nemá cenu, abychom se zdržovali spoustou náboženských otázek, když bezprostředním problémem je otázka praktická. Existuje mnoho důstojníků, které bychom mohli dostat na svou stranu kvůli smíru na Lodi, avšak kteří by nadělali strašný zmatek, kdybychom se na ně obrátili nejdříve s myšlenkou, že se Lod' pohybuje.“

„Ale...“

„O tom žádné ale. Narby má pravdu. Mluví z něho zdravý rozum. Hele, Narby - pokud jde o ty důstojníky, kteří by se asi nenechali přesvědčit - my to vidíme takhle. V první řadě bude na tobě a na mně, abychom jich získali na svou stranu co nejvíc. Kdo se nám bude protivit - no, konvertor potřebuje potravu neustále.“

Narby přikývl, myšlenka na úkladné vraždění jako politický nástroj ho ani v nejmenším nepřekvapila. „To je asi ten nejbezpečnější plán. Nebude to ale trochu obtížné?“

„Tady přichází na řadu Joe-Jim. Na podporu bude mít nejlepší bojovníky s nožem.“

„Rozumím. Mám to chápat tak, že Joe-Jim je šéfem všech muťáků?“

„Jak jste na ten nápad přišel?“ vyjel Joe. Pobouřilo ho to, aniž věděl proč.

„Totiž předpokládal jsem... bylo mi naznačeno...“ Narby se zarazil. Nikdo mu neřekl, že Joe-Jim je králem horních palub, usuzoval na to jenom z vnějších znaků. Náhle pocítil silný neklid. Nevyjednával zbytečně? Jaký by mělo smysl uzavírat s touto dvouhlavou zrů-

dou dohodu, kdyby nebyla mluvčím muťáků?

„Tohle bych měl objasnit,“ pospíšil si Ertz. „Joe-Jim nám pomáhá ustavit novou správu - pak ho budeme schopni podpořit svými bojovníky při pacifikaci zbytku muťáků. Joe-Jim není vůdcem všech muťáků, ale má největší, nejsilnější gang. S naší pomocí se brzy stane náčelníkem všech.“

Narby se té nové informaci rychle myšlenkově přizpůsobil. Muťáci proti muťákům a jen určitá výpomoc od kadetů z posádky - to se mu z hlediska vedení boje zdálo být dobrou taktikou. Když si vše ještě jednou promyslel, připadalo mu to ještě lepší než okamžité, úplné usmíření - protože až všechno skončí, zůstane na ovládání méně muťáků a zmenší se pravděpodobnost další vzpoury. „Je mi to jasné,“ připustil. „Takže... uvažovali jste o tom, jaká situace pak vznikne?“

„Co máte na mysli?“ zeptal se důrazně Hugh.

„Dovedete si představit, že něco takového řídí současný kapitán?“

Ertz pochopil, kam Narby míří, a Hugh také, i když ne tak jednoznačně.

„Pokračuj,“ řekl Ertz.

„Kdo má být novým kapitánem?“ Narby pohlédl Ertzovi zpřímá do očí.

V tomto směru Ertz dosud nijak zvlášť neuvažoval - nyní si uvědomil, že ta otázka je víc než případná, jestliže poté, co se *coup d'état* uskuteční, nemá následovat krvavý boj o moc. Sám se dřív oddával snění, že ho někdy vyberou za kapitána, ale věděl, že právě takový sen má i Narby.

Romantická představa, že se Lod' pohybuje, ho uchvátila stejně upřímně jako Hoylanda, a uvědomil si, že v cestě k ní stojí jeho staré ambice - potlačil je, i když se určité lítosti neubráníl.

„Kapitánem se budeš muset stát ty, Fine. Vezmeš to?“

Phineas Narby důstojně souhlasil: „Myslím, že ano, pokud je to vaše přání. Avšak z tebe, Ertzi, by byl výborný kapitán.“

Ertz potřásl hlavou na znamení nesouhlasu, pochopil naprosto přesně, že na jeho vyjádření závisí, zda bude Narby v plné míře spolupracovat. „Budu dál dělat hlavního inženýra - chci během cesty pracovat s hlavním pohonem.“

„Zadrž!“ ozval se Joe. „S tím nesouhlasím. Proč by měl být kapitánem on?“

Narby se na něho přímo zahleděl. „Snad nechcete být kapitánem vy?“

Dal si záležet, aby do jeho hlasu nepronikl sarkasmus. Muťák kapitánem!

„Pro Mutta - ne! Ale proč byste jím měl být vy? Proč ne Ertz nebo Hugh?“

„Já ne,“ bránil se Hugh. „Já na administrování nebudu mít čas. Jsem astrogátor.“

„Vážně, Joe-Jime,“ vysvětloval Ertz. „Narby je jediným z celé skupina vědců, který dokáže zajistit nezbytnou spolupráci lodních důstojníků.“

„No a co - když nebudou spolupracovat, prořiznu jim hrdlo.“

„Když bude kapitánem Narby, nebudeš jim muset hrdlo podřezávat.“

„Nelíbí se mi to,“ zabručel Joe. Jeho bratr ho uklidňoval. „Proč se kvůli tomu rozčilovat, Joe? Jordan ví, že my o odpovědnost nestojíme.“

„Zcela vaše obavy chápu,“ reagoval Narby naslédle, „ale myslím si, že se nemusíte obávat. Samozřejmě, že bych musel spoléhat na vás, abych mohl vládnout muťákům. Já bych spravoval dolní paluby, což je práce, na kterou jsem zvyklý, a vy, jestliže budete chtít sloužit, byste byl vicekapitánem pro muťáky. Nebylo by ode mne rozumné, kdybych se pokoušel přímo spravovat tu oblast Lodě, kterou dobře neznám, a vést lidi, o jejichž zvycích nic nevím. Skutečně bych funkci kapitána nemohl přijmout, kdybyste mi takovým způsobem nebyl ochoten pomoci. Pomůžete?“

„O nic z toho nestojím,“ odmítl Joe.

„Promiňte, pak tedy musím postavení kapitána odmítnout - skutečně to nemohu vzít, když mi natolik nepomůžete.“

„Ale jdi, Joe,“ přidal se Jun. „Vezměme to - aspoň prozatím. Náš plán se musí zrealizovat.“

„Tak jo,“ kapituloval Joe, „ale nelíbí se mi to.“

Narby přešel skutečnost, že Joe-Jim s jeho povýšením na kapitána nevyjádřil výslovný souhlas - dál se o tom už nemluvilo.

Diskuse o tom, jak a čím co provést, se vlekla dlouho, velmi dlouho. Výsledkem byla dohoda, že Ertz, Alan a Narby se vrátí do svých míst pobytu a ke své práci a že mezitím budou probíhat přípravy k úderu.

Hugh pověřil jednoho strážce úkolem doprovodit je bezpečně dolů do velké tíže. „Vyšleš Alana nahoru, až budete připraveni?“ zeptal se Narbyho, když se všichni tři chystali k odchodu.

„Ano,“ - slíbil Narby, „ale nečekej, že to bude brzy. Ertz a já budeme potřebovat čas na to, abychom opatrně zjistili, na koho lze spoléhat - a pak je tu ta záležitost se starým kapitánem. Budu ho muset přesvědčit, aby svolal schůzi všech lodních důstojníků, a s ním se nikdy nejedná nijak snadno.“

„No to je na tobě. Dobré jídlo.“

„Dobré jídlo.“

Při těch několika příležitostech, kdy se sešli všichni vědci náboženství, kteří v čele s jordanovským kapitánem ovládali Loď, setkání se konala ve velkém sále přímo nad kanceláři na poslední civilizované palubě. Na to již minulé generace zapoměly, ale před vzpourou vedenou kovářem Royem Muttem sloužil ten sál za tělocvičnu, místo pro zábavu a zdravé cvičení, jak to naplánovali konstruktéři toho obrovského hvězdoletu - o tom však jeho současní uživatelé nic nevěděli.

Narby pozoroval službu konajícího úředníka, který odškrtaval důstojníky, jak přicházeli, tvářil se velkodušně, ale bylo mu úzko. Už se jich mělo dostavit jen několik, za chvíli nebude mít žádný důvod, aby neoznámil kapitánovi, že schůze je připravena - jenže dosud neobdržel od Joe-Jima a Hoylanda žádnou zprávu. Snad se ten blázen Alan nenechal zavraždit, když doručoval nahoru vzkaz? Nespadl a nezlomil si svůj bezcenný krk? Neskončil jako mrtvola s muťáckým nožem v břiše?

Vstoupil Ertz, a než vyhledal místo mezi nejvyššími hodnostáři, zašel za Narbym, který seděl před křeslem pro kapitána. „Jak to jde?“ zeptal se tichým hlasem.

„Dobře,“ sdělil mu Narby, „ale dosud žádný vzkaz.“

„Hm-m-m...“ Ertz udělal půlobrat a odhadoval, jakou bude mít

mezi shromážděnými podporu. Narby také. Není to většina, žádná určitá většina pro něco tak drastického, co mělo následovat. Jenže - ten problém se nebude řešit hlasováním.

Službu konající úředník se dotkl Narbyho paže. „Všichni jsou přítomni, pane, až na ty, kteří jsou omluveni pro nemoc, a jednoho, který má službu u konvertoru.“

S nepříjemným pocitem, že se stalo něco nepředpokládaného, Narby nařídil, aby uvědomili kapitána. Kapitán nikdy nebral na ostatní ohled a dal si jako obvykle načas, než se objevil.

Narby byl rád, že k takovému zdržení došlo, ale deprimovalo ho, že je musí přetrpět. Když starý kapitán, obklopen svými vojenskými sluhy, konečně vstoupil kolébavým krokem do sálu a ztěžka dosedl do křesla, dal jako obvykle najevo netrpělivost vyjadřující přání, aby schůze už skončila. Mávnutím ruky dal pokyn, aby se všichni posadili, a zahájil schůzi poznámkou k Narbymu.

„Tak tedy, veliteli Narby, pusťte se do programu jednání - máte, doufám, nějaký program!“

„Ano, kapitáne, program je.“

„Tak podle něho jed'te, člověče, nechte ty záležitosti číst! Proč otáľíte?“

„Ano, pane.“ Narby se otočil k úředníkovi pověřenému čtením a podal mu svazek písemností. Úředník na ně zběžně pohlédl, zatvářil se nechápavě, ale když ho Narby povzbudil, začal číst. „Petice Radě a kapitánovi: Poručík Braune, správce vesnice sektoru 5, jelikož má křehké zdraví a pokročilý věk, prosí, aby byl zbaven všech povinností a odešel do důchodu...“ Úředník pokračoval, předkládal doporučení důstojníků a příslušných oddělení.

Kapitán se svíjel v křesle netrpělivostí, nakonec čtení přerušil. „Co to je, Narby? Nemůžete běžné případy vyřídít bez celé této parády?“

„Měl jsem za to, že kapitán projevil nespokojenost s tím, jak se podobné případy poslední dobou vyřizovaly. Nechci se provinít proti kapitánovým výsadám.“

„Blbost, člověče! Necitujte mi tady Směrnice! Ať to projedná Rada, pak mi přineste rozhodnutí, abych se na ně podíval.“

„Ano, pane.“ Narby převzal od úředníka písemnosti a dal mu jiné.

A úředník se pustil do čtení.

Šlo o stejně malicherné záležitosti. Vesnice v sektoru 3 prosila o úlevu a pozastavení platby daní s ohledem na nevysvětlitelnou sněť, která napadla jejich hydroponické farmy. Takové žádosti snášel kapitán ještě hůř a brzy čtení přeruší. A Narby by se dostal do nepříjemných úzkých ve snaze najít důvod, aby schůze pokračovala, kdyby v té chvíli neobdržel vzkaz, na který čekal. Byl to pouhý útržek pergamenu, který mu přinesl do sálu jeden z jeho lidí, a obsahoval jediné slovo: *Připraveni*.

Narby se na útržek podíval, kývl na Ertze a oslovil kapitána:

„Pane, jelikož si nepřejete naslouchat peticím vaší posádky, přistoupím bezprostředně k hlavnímu bodu programu naší schůze.“ Opozitivnost v podtextu toho prohlášení přiměla kapitána, aby na Narbyho upřel podezřívavý pohled, ale Narby pokračoval: „Po mnohé generace, jak se dochovalo za životy dlouhé šňůry svědků, posádka trpěla loupeživými výpady muťáků. Náš dobytek, naše děti, dokonce my sami jsme v neustálém nebezpečí. Nad patry, v nichž žijeme, se Jordanovy Směrnice neuznávají. Dokonce ani Jordanův kapitán nemá v horních patrech možnost volného pohybu.“

V článku víry se uvádí, že tak stanovil Jordan, aby děti spláceli krví hříchy svých předků. Byla to Jordanova vůle - říkalo se nám.

Pokud jde o mne, nikdy jsem se nesmířil s touto neustálou zátěží hmotnosti Lodě.“ Odmlčel se.

Starý kapitán jen s obtížemi věřil svým uším. Hlas však neztratil. Vystrčil ruku a zaječel: „Zpochybňujete Učení?“

„Nezpochybňuji. Jen tvrdím, že nám Učení nepřikazuje, abychom nechali muťáky stát mimo Směrnice. Požadují, aby se i na ně Směrnice vztahovaly.“

„Vy... vy... Jste zproštěn služby!“

„Ne,“ řekl Narby, nyní s neskrývanou troufalostí, „dokud nedokončím, co chci říci.“

„Zatkněte toho člověka!“ Avšak kapitánovi vojenští sluhové zůstali stát na místě, jen přešlapovali a tvářili se nešťastně - vybral je sám Narby.

Narby se otočil k užaslé Radě a zachytil Ertzův pohled.

„Dejme tomu,“ usoudil. „Tak do toho!“ Ertz povstal a rychlými

kroky zamířil ke dveřím. Narby pokračoval: „Mnozí z vás mají stejný názor jako já, ale vždycky jsme předpokládali, že budeme muset o něj bojovat. S Jordanovou pomocí se mi podařilo navázat s muťáky kontakt a dohodnout smír. Jejich vůdci se sem dostavili, aby s námi vyjednávali. Tamhle jdou!“ Dramatickým gestem ukázal na dveře.

Ertz znovu vešel do sálu, za ním Hugh Hoyland, Joe-Jim a Bobo. Hugh zabočil podél stěny doprava a obcházel shromážděné. Za ním šla řada muťáků, jeden po druhém - Joe-Jimovi nejlepší hrdlořezi. Jiný takový zástup šel Joe-Jimovi a Bobovi v patách doleva.

Joe-Jim, Hugh a půltucet dalších na každém křídle byli chráněni primitivním brněním sahajícím shora pod pas. Horní část brnění představovala jakási přílba, síťovina z oceli, která chránila hlavu, aniž by příliš znesnadňovala výhled. Každý z obrněnců a několik dalších měli nevidané nože - dlouhé jako lidská ruka!

Ohromení důstojníci by snad ve zúženém místě u vchodu tento vpád zarazili, kdyby je někdo varoval a vedl. Byli však dezorientováni, bezmocní, a jejich nejschopnější velitelé vedli vetřelce dovnitř. Zvedli se sice z židlí, sáhli po nožích a úzkostlivě na sebe pohlédli, ale nikdo z nich neudělal ten první pohyb, který by zahájil vzájemné krveprolévání.

Narby se obrátil na kapitána. „Co na to říkáte? Přijmete tuto delegaci mírumilovně?“

Vše nasvědčovalo tomu, že kapitán neodpoví a že neodpoví na žádnou další otázku. Byl už v letech a pohodlný život ho nechal ztloustnout. Podařilo se mu však vyrazit ze sebe krákavým hlasem: „Vyhod'te je odtud! Vyhod'te je! Vy... za to půjdete na Cestu!“

Narby se otočil opět na Joe-Jima a ukázal palcem vzhůru. Jim něco prohodil k Bobovi - a do kapitánova tlustého břicha se zabořil nůž až po rukojeť. Kapitán spíš vyjekl, než vykřikl, a v jeho výrazu postupně převládlo naprosté ohromení. Nejistými pohyby zatahal za rukojeť, jako by se chtěl ujistit, že nůž v břiše skutečně má. „Vzpou-ra...“ To slovo vydechl do ztracena, když se zhroutil v křesle a hlavou ztěžka přepadl na podlahu.

Narby do něho strčil nohou a obrátil se na dva vojenské sluhy. „Odneste ho někam ven,“ poručil. Sluhové poslechli a zřejmě se jim ulevilo, že mají co na práci a že jim někdo říká, co dělat. Narby se

znovu otočil ke ztichlému, čekajícímu shromáždění. „Má ještě někdo nějaké námitky proti smíru s muťáky?“

Postarší důstojník, který proslil život jako soudce a duchovní rádce v nějaké vzdálené vesnici, povstal a kostnatým prstem ukázal na Narbyho - bílý vous mu rozhořčeně čněl. „Za to vás Jordan potrestá! Vzpoura a hřích - Muttův duch!“

Narby kývl na Joe-Jima - slova zachrčela starému důstojníkovi v hrdle a špička nože se mu vynořila pod jedním uchem. Bobo byl spokojen sám se sebou a dal to najevo.

„Řečí už bylo dost,“ prohlásil Narby. „Je lepší prolít trochu krve teď než spoustu později. Nechť ti, kteří v této věci stojí za mnou, povstanou a postoupí vpřed.“

Ertz šel příkladem, ráznými kroky postoupil vpřed a vybídl svoje nejvěrnější přívržence, aby se k němu přidali. Když dorazil do přední části místnosti, vytasil nůž a pozvedl jej. „Zdravím Phinease Narbyho, Jordanova kapitána.“

Jeho přívrženci neměli na výběr. „Phineas Narby, Jordanův kapitán!“

Pravověrní mladí přívrženci z Narbyho kliky - páteř odštěpenec-kého bloku racionalistů mezi vědci náboženství - se přidali k proudu postupujícímu vpřed, nože drželi vysoko ve vzduchu a voláním oslavovali nového kapitána. Nerozhodní a oportunisté si pospíšili, aby se přidali, když viděli, na kterou stranu se kloní převaha. Když rozdělování skončilo, na místě zůstala jen hrstka důstojníků, většinou postarších nebo fanaticky věřících.

Ertz pozoroval kapitána Narbyho, jak si zbylé prohlíží, pak vyhledal očima Joe-Jima a položil Narbymu ruku na rameno. „Je jich jen pár a jsou prakticky bezmocní,“ pronesl důrazně. „Proč je jen neodzbroit a nepropustit z činné služby?“

Ten pohled, který mu Narby věnoval, přátelský nebyl. „Necháš je naživu a zaseješ semeno vzpoury. Jsem zcela schopen se rozhodnout sám.“

Ertz stiskl rty. „Dobře, kapitáne.“

„Tak je to lepší.“ A Narby pokynul Joe-Jimovi.

Dlouhé nože odvedly rychlou práci.

Hugh se k masakrování nepřidal. V té hrstce zbylých byl i jeho

starý učitel, poručík Nelson, vesnický vědec, který kdysi rozpoznal jeho schopnosti a vybral ho pro vědeckou dráhu. S něčím takovým Hugh nepočítal.

Dobyťí světa - a konsolidace. Víra, nebo meč. Joe-Jimovi postračové posílení o horkokrevné mladé kadety, vyslané kapitánem Narbym, pročešávali střední a horní paluby.

Muťáci, v důsledku samotné podstaty své existence individualisté, jejichž loajálnost nesahala výš než k vůdcům svých gangů, nemohli promyšlenému způsobu boje Joe-Jima vzdorovat, ani jejich zbraně se nemohly rovnat podivným, dlouhým nožům, které bodaly dřív, než se člověk mohl připravit.

Po území muťáků se rozneslo, že je lepší se pokojně vzdát gangu Dvouhlavce - dobré jídlo pro ty, kdo se vzdají, nevyhnutelná smrt pro ty, kdo budou bojovat.

Přesto se jednalo o dlouhý, pomalý proces - palub bylo skutečně mnoho, ponuré chodby se táhly do vzdálenosti mnoha mil a kajut, v nichž zatvrzelí muťáci mohli číhat, byl bezpočet. A navíc, s postupujícím časem se celý proces zpomaloval, protože v každém sektoru, na každé palubě a u každého schodištního tahu se Joe-Jim snažil ustavit policejní hlídku nebo místní stráž, jakmile jeho úderné skupiny dobyté prostory vyčistily.

Pro Narbyho bylo zklamáním, že ten dvouhlavec při svém tažení nepřišel o život. Jenže Joe-Jim se ze svých knih poučil, že není nutné, aby se generál přímo účastnil bojů.

Hugh se uchýlil do řídicího sálu. Nejen proto, že ho víc zajímaly inteligentní problémy, že chtěl pochopit a zvládnout složité ovládací prvky a s tím související složitost balistiky hvězdoletu, ale také proto, že ta krvavá čistka mu připadala nechutná - kvůli poručíku Nelsonovi. Na násilnosti a smrt byl zvyklý, na nich nebylo nic výjimečného ani v dolních patrech, ale z té neblahé události byl tak nějak nešťastný, i když neměl natolik vyhraněnou soudnost, aby za Nelsonovu smrt cítil osobní odpovědnost.

Jen si říkal, kéž by k ní nedošlo.

Avšak ovládací prvky - to bylo něco jiného! Něco, do čeho se člověk mohl vložit celým srdcem. Pokoušel se o to, co by pozemšťan

odmítl jako nemožnost - pozemšťan by totiž *věděl*, že pilotování a obsluhování mezihvězdné lodě je úkol tak obtížný, že k jeho splnění by jen nejlepší technické vzdělání spolu se značnou zkušeností s řízením menších kosmických plavidel dávaly dostatečný základ pro intenzivní, vysoce speciální výcvik.

Hugh to nevěděl. Proto se do toho pustil a přesto to dokázal.

V jeho snaze mu pomáhala genialita konstruktérů Lodě. Regulační prvky většiny strojního zařízení pracovaly na principu dvojice pově-lů: zastavit - spustit, stlačit - vytáhnout, nahoru - dolů, dovnitř - ven, zapnout - vypnout, doleva - doprava a jejich kombinace. Skutečné problémy se týkaly údržby a oprav, seřízení a výměny náhradními díly.

Hlavní pohon včetně příslušných regulačních prvků hvězdoletu *Vanguard* však nebylo třeba ani udržovat, ani opravovat - jejich komplexnost sahala pod molekulární úroveň, neměly žádné pohyblivé části, tření nepřinášely žádné oběti a seřízení zůstávalo konstantní. Hugh by určitě neuspěl, kdyby mu nezbylo než porozumět strojům, s nimiž se potýkal, a opravovat je. Čtrnáctiletému dítěti by se snad dal bez rizika svěřit rodinný aeromobil a dovolit mu, aby samotné podniklo noční výlet do vzdálenosti tisíce mil - je pravděpodobnější, že by cestou utrpělo újmu z přejezení, než aby se mu něco stalo kvůli tomu, že selhalo řízení, nebo se vozidlo poškodilo. Na opravu by však samo nestačilo, kdyby se aeromobil porouchal. Aeromobil by sám přistál a automatický signál by povolal opravářskou čet.

Vanguard opravářskou čet nepotřeboval, když se nevezmou v úvahu ne zcela nezbytná zařízení, jako jsou transportní pásy, výtahy, automatické masážní přístroje, jídelní automaty atd. Ty strojní jednotky, u nichž se muselo použít pohyblivých dílů, se opotřebovaly ještě předtím, než začal působit první svědek - příslušná zbytečná hmota skončila v pomocném konvertoru, nebo se přizpůsobila jiným, jednodušším účelům. Hugh neměl ani tušení, že takové strojní jednotky vůbec existovaly, stopy po demontážích ve většině kajut bral jednoduše jako přirozenou skutečnost, nic, nad čím by se měl podí-vovat.

Při jeho snaze přijít věcem na kloub mu napomáhaly další dvě skutečnosti.

Za prvé, balistika kosmické lodě byla velmi jednoduchá, jelikož je sotva víc než aplikací druhého pohybového zákona na kvadratické inverzní pole. Toto konstatování se vymyká naší běžné víře a náhodou je pravdivé. Upečení koláče vyžaduje mnohem větší, i když podvědomou inženýrskou znalost - upletení svetrů je mnohem náročnější na pochopení složitých matematických vztahů. Topologie pleteného oděvního kusu - zkuste to však někdy sami!

Pro nějaký složitý předmět uvažujte o neurologii nebo katalýze - ale o balistice se nezmiňujte.

Zadruhé, konstruktéři si jasně uvědomili, že *Vanguard* nedosáhne svého cíle dřív než za dvě generace po svém startu, a těm dosud nenarozeným pilotům, kteří budou řídit Lod' při doletu, chtěli všechno usnadnit. I když takové přerušování technické kultury, k němuž ve skutečnosti došlo, neočekávali, udělali vše, co bylo v jejich silách, aby regulační prvky byly jednoduché, snadno pochopitelné a bezporuchové. Takový světaznalý čtrnáctiletý, o němž byla před chvílí zmínka, kterému by myšlenka cestování kosmem nebyla cizí, by je určitě pochopil za několik hodin. Hugh, vychovaný kulturou, která věřila, že Lod' je celým světem, to tak rychle nezvládl.

Omezovaly ho dva cizí pojmy: *hluboký* kosmický prostor a *metrický* čas. Musel se naučit ovládat dálkoměr paralaxového typu se zpožděnou odezvou a dlouhou srovnávací základnou, který byl speciálně zkonstruován pro *Vanguard*, a provést měření vzdálenosti na pěti šesti hvězdných tělesech, než přišel k názoru, že získané údaje zřejmě nic neznamenají. Hodnoty byly v parsecích a citově se nedaly pochopit. Když se pokusil převést tyto hodnoty pomocí posvátných textů na lineární jednotky, dostal údaje, o nichž s určitostí věděl, že nejsou pravdivé, že musí být absurdní. Několikrát je překontroloval, pak o nich dlouho a hluboce přemýšlel a proti své vůli byl donucen si uvědomit astronomické vzdálenosti.

Ta představa ho polekala a rozrušila tak, že po několik spánků do řídicího sálu ani nevzkročil, jen propadal pocitům marnosti a porážky. V těchto dnech se stýkal se ženami, které byly po ruce, a od dob, kdy ho tehdy Joe-Jim věznil, to bylo poprvé, kdy měl příležitost i náladu o něčem takovém uvažovat. Kandidátek byla spousta, protože kromě běžné úrody vesnických dívek zbylo zde po Joe-Jimových válečnic-

kých výbojích hodně vdov v nejlepších letech. Využil svého vedoucího postavení v nové organizaci Lodě a vybral si dvě ženy. První byla vdova, silná a šikovná žena, která dokázala poskytnout muži pohodlí domácího krbu. Umístil ji ve svém apartmá vysoko v nízké tíži, ponechal jí volnou ruku a dovolil jí ponechat si dřívější jméno Chloe.

Druhou byla mladá dívka, nevzdělaná a divoká jako muťáčka. Sám si nedokázal vysvětlit, proč si ji vybral. Žádnými ctnostmi nevynikala, ale bylo mu s ní svým způsobem dobře. Pokousala ho, když se jí pokusil věnovat intimní pozornost - samozřejmě, že jí dal pár facek, a tím mělo všechno skončit. Avšak později vzkázal jejímu otci, aby ji poslal zpátky. K tomu, aby jí dal jméno, se nedostal.

Metrický čas v něm sice vyvolal stejný duševní zmatek jako astronomické vzdálenosti, ale žádné emocionální vzrušení. Potíž byla opět v tom, že na Lodi neznali pojem času. Posádka sice čas topologicky chápala, nechyběl jí pojem toho, co znamená *nyní*, *předtím*, *potom*, *bylo*, *bude* či dlouhá a krátká doba, ale pojem měřeného času z kultury vymizel. Nejprimitivnější z pozemských kultur měla o měření času určitou představu, byť omezenou na dny a roční období, ale pozemské chápání měřeného času vycházelo z astronomického pozorování - a posádka Lodě byla bezpočet generací od všech astronomických jevů izolována.

Před sebou na řídicích panelech měl Hugh jedině fungující hodiny na Lodi - ale trvalo mu dlouho, velmi dlouho, než pochopil, na co jsou a jaký mají vztah k dalším přístrojům. Dokud to však nepochopil, nemohl řídit Lod'. Rychlost a její derivace, zrychlení a změny rychlosti, jsou založeny na *měřeném* čase.

Když však tyto dva nové pojmy konečně pochopil, promyslel a ve světle těchto pojmů si znovu přečetl starodávné knihy, stal se z něho astrogátor, i když ve velice omezeném a spíše teoretickém smyslu slova.

Hugh vyhledal Joe-Jima, aby mu položil pár otázek. Joe-Jim dokázal perfektně uvažovat, když se mu chtělo namáhat hlavu, ale zůstal povrchním diletantem, protože to se mu chtělo málokdy.

Hugh zjistil, že od Joe-Jima právě odchází Narby. Kvůli pacifikaci muťáků se museli Narby a Joe-Jim často radit - oba byli překvapeni,

jak dobře se snášejí. Narby byl schopný organizátor, dokázal delegovat pravomoc, nikoli šťouchat lokty, a Joe-Jim překvapil a potěšil Narbyho tím, že byl zdatnější než jakýkoli podřízený, s kým se kdy Narby setkal. Lásky mezi nimi nebylo na rozdávání, ale jeden druhého uznával pro inteligenci a osobní zájem, který byl u obou stejný. Vznikla mezi nimi úzká a závislá, byť opovržlivá náklonnost.

„Dobré jídlo, kapitáne,“ pozdravil Hugh Narbyho formálně.

„Ach, ahoj, Hughu,“ odpověděl Narby. Pak se znovu obrátil k Joe-Jimovi. „Jaký je tedy stav?“

„Řeknu to krátce,“ odpověděl Joe. „Nezůstalo jich víc než pár desítek. Vystracháme je, nebo je vyhladovíme.“

„Nevyrušuju?“ zeptal se Hugh.

„Ne - jsem na odchodu. Jak pokračuje tvoje veledílo, příteli?“ Zasmál se, ale pozdrženě.

„Docela dobře, ale pomalu. Přejesh si hlášení?“

„Není třeba spěchat. A mimochodem, zařídil jsem, aby řídící sál a hlavní pohon, vlastně celé patro beztlíže, se staly pro každého tabu - pro muťáky i pro posádku.“

„Ano? Pokud dobře chápu, není nutné, aby sem nahoru chodil někdo jiný než důstojníci.“

„Nechápeš. Ten zákaz je všeobecný, týká se i důstojníků. Nás samozřejmě ne.“

„Ale... ale... To nemá cenu. Jediný vhodný způsob, jak přesvědčit důstojníky o pravdě, je vzít je nahoru a ukázat jim hvězdy!“

„V tom to je. Nemohu dopustit, aby mé důstojníky rozrušovali ideály, když zrovna konsolidují svoji vládu. To by vytvářelo náboženské rozdíly a narušovalo disciplínu.“

To Hughu tak rozrušilo a ohromilo, že neodpověděl hned. „Jenže,“ dostal ze sebe nakonec, „jenže právě o to jde. Právě proto jsme tě udělali kapitánem.“

„A jako kapitán budu muset mít v politice poslední slovo. Tím diskusi končím. Do řídícího sálu, ani do žádné jiné části beztlíže nesmíš nikoho vzít, pokud to podle mého zvážení nebude rozumné. Budeš muset počkat.“

„To není špatná myšlenka, Hughu,“ poznamenal Jim. „Neměli bychom dělat rozruch, když se musíme věnovat válce.“

„Řekněme si to na rovinu,“ nedal se Hugh. „Chceš tvrdit, že jde o přechodnou politiku?“

„Dalo by se to tak říct.“

„No... dejme tomu,“ připustil Hugh. „Ale moment... Ertz a jdeme okamžitě vyškolit pomocníky.“

„Dobrá. Navrhni mi je jmenovitě a já je schválím. Koho máš na mysli?“

Hugh uvažoval. On sám vlastně nikoho nepotřeboval - v řídicím sále byly sice sedačky pro tucet lidí, avšak Lod' mohl řídit ze sedadla hlavního astrogátora jediný člověk. Totéž platilo pro Ertze ve stanici s hlavním pohonem, až na jedinou věc. „A co Ertz? Ten potřebuje nosiče k přepravě hmoty do hlavního pohonu.“

„Ať je navrhne on. Já papíry podepíšu. Dohlédni na to, aby za nosiče najal dřívější muťáky - ale do řídicího sálu nevкроčí nikdo kromě těch, kteří tam už byli.“ Narby se otočil a na znamení, že považuje věc za vyřízenou, odešel.

Hugh se za ním dlouho díval, pak řekl: „Nelíbí se mi to, Joe-Jime.“

„Proč ne?“ zeptal se Jim. „Je to rozumné.“

„Možná že je. Jenže... sakra! Mám takový dojem, že právo na pravdu by měl mít každý - kdykoli!“ Zmateně a rozhořčeně rozhodil ruce.

Joe-Jim na něm spočinul zvláštním pohledem. „To je ale divná myšlenka,“ poznamenal Joe.

„Jo, já vím. Odporuje to zdravému rozumu, ale připadá mi, že by to tak mělo být. No nic, nechme toho! Kvůli tomu jsem za tebou nepřišel.“

„O co ti jde, brácho?“

„Jak... Koukej, dokončíme Cestu, rozumíš? Máme se Lodí dotknout planety, asi takhle...“ Přiložil si pěsti k sobě.

„Ano. Pokračuj.“

„No a až se dotkneme, *jak se dostaneme z Lodě ven?*“

Dvojčata se zatvářila zmateně a začala se mezi sebou dohadovat. Až Joe svého bratra přerušil: „Zadrž na chvíli, Jime. Podívejme se na to logicky. Podle původního záměru jsme se ven dostat měli - to znamená dveře, ne?“

„Jo, to jistě.“

„Tady nahoře žádné dveře nejsou. Musí být dole ve velké tíži.“

„Ale nejsou,“ namítl Hugh. „Celé to území je důkladně zmapováno. Tam žádné dveře nejsou. Musí být na území mutáků.“

„V tom případě,“ pokračoval Joe, „musí být dveře buď ve směru k zádi, nebo někde ve směru k přidi - jinak by nikam nevedly. A v zádi nejsou. Za hlavním pohonem nic není, jen silné přepážky. Dveře musí být směrem k přidi.“

„Blbost,“ odmítl Jim. „Tam je řídicí sál a kapitánova veranda. Nic víc.“

„Jo? A co ty zamknuté kajuty?“

„Ty nejsou dveřmi - aspoň ne dveřmi do vnějšku. Za řídicím sálem jsou přepážky.“

„Ne, troubo, nejsou, ale mohly by vést ke dveřím.“

„Jsem trouba, jo? Ale i kdyby, jak chceš ty kajuty otevřít - to mi teda pověz, chytráku!“

„Co to jsou ty zamknuté kajuty?“ zeptal se důrazně Hugh.

„Nevíš? Je tam sedm dveří rozmístěných kolem hlavní šachty ve stejné přepážce, jako jsou dveře do hlavního řídicího sálu. Nikdy se nám je nepodařilo otevřít.“

„Ale to je třeba to, co hledáme. Pojd'te se podívat!“

„Je to ztráta času,“ namítl Jim.

Avšak šli.

Vzali s sebou Boba, aby na dveřích vyzkoušel svou obrovskou sílu. Avšak ani zbobtnalé provazce jeho svalů nepohnuly pákami, které byly zřejmě určeny k ovládání dveří. „Tak co?“ Jim se posměšně ušklíbl na svého bratra. „Vidíš?“

Joe pokrčil rameny. „Oukej - vyhráls. Pojd'me dolů.“

„Počkejte ještě,“ zaprosil Hugh. „Ty druhé dveře vzadu - zdá se, že se klika trochu potočila. Zkusme to znovu.“

„To je bohužel zbytečné,“ poznamenal Jim. Joe však rozhodl: „Ale jo, když už jsme tady.“

Bobo to zkusil znovu, rameno zaklínil pod páku a odtlačil se nohama. Páka náhle povolila, ale dveře se neotevřely. „On ji urval,“ usoudil Joe.

„Jo,“ souhlasil Hugh. „Už to tak bude.“ Opřel se o dveře rukou.

A dveře se zlehka otevřely.

Ty dveře do venkovního prostoru nevedly, a v tom měli všichni tři štěstí, protože v jejich zkušenosti nebylo nic, co by je varovalo před nebezpečím venkovního vakua. Místo vakua tam byla krátká a úzká předsíň, která je zavedla k dalším dveřím, mírně pootevřeným, které sice uvízly v závěsech, ale to, že zůstaly mírně pootevřené, zabránilo, aby uvízly na jiných místech. Možná, že ten, kdo jimi prošel naposledy, je v takové poloze nechal záměrně, aby jejich kovové povrchy nemohly k sobě přilnout - avšak to se už nikdo nedoví.

Bobo je snadno svou barbarskou silou otevřel, a o dva metry dál byly další dveře. „To nechápu,“ postěžoval si Jim, zatímco se Bobo namáhal u třetích dveří. „Co tahle nekonečná řada dveří má za smysl?“

„Počkej a uvidíš,“ poradil mu jeho bratr.

Za třetími dveřmi se místo dalších dveří objevila kajuta, vlastně skupina kajut, zvláštních, malých a natěsnaných k sobě, které měly neobvyklý tvar. Bobo vyrazil vpřed jako šipka a s nožem mezi zuby celé místo prozkoumával - jeho deformovaná postava působila v letu téměř působivým dojmem. Hugh a Joe-Jim postupovali pomaleji - poutala je zvláštní atmosféra toho místa.

Bobo se vrátil, setrvačný pohyb obratně zneutralizoval na přepážce, ze stisku zubů vytáhl nůž a oznámil: „Žádné dveře, nikde žádné dveře. Bobo se díval.“

„Musí být,“ nevzdával se Hugh, rozzlobený na trpaslíka za to, že mu maří naděje.

Ten jenom pokrčil rameny: „Bobo se díval.“

„Přesvědčíme se.“ Hugh a dvojčata se vydali v různých směrech, k provedení průzkumu se rozdělili.

Hugh sice žádné dveře nenašel, ale to, co objevil, ho zaujalo ještě víc - bylo to takové velice zvláštní. Právě se chystal, že přivolá Joe-Jima, když zaslechl volat svoje jméno: „Hughu! Pojď sem!“

Váhavě se od svého objevu vzdálil a vyhledal dvojčata. „Pojď se podívat, co jsem našel,“ naléhal na ně.

„Počkej,“ zadržel ho Joe. „Podívej se na tohle.“

Hugh poslechl. To *tohle* byl konvertor. Docela malý, ale přece jenom konvertor. „To nedává smysl,“ prohlásil Jim. „Místnost takové

velikosti konvertor nepotřebuje. Tohle by mohlo dodávat světlo a energii púlce Lodě. Co ty si o tom myslíš, Hughu?“

Hugh si konvertor prohlédl. „Nevím,“ připustil, „ale jestli si myslíš, že tohle je divné, pojď se podívat, co jsem objevil já.“

„Co jsi objevil?“

„Jen se pojď podívat.“

Dvočata se vydala za Hughem a spatřila malou kajutu, jejíž stěna, jak se ukázalo, byla ze skla - černého, jakoby z druhé strany zneprůhledněného. Směrem ke stěně byla natočena dvě sedadla, jedno vedle druhého. Opěrka sedadel a panely sahající do klína pokrývaly obrazce zářících světýlek, stejných jako na sedadlech v hlavním řídicím sále.

Zpočátku se Joe-Jim zdržel jakéhokoli komentáře, jen Jim slabě hvízdnuł. Pak usedl do jednoho sedadla a začal obezřetně zkoušet ovládací prvky. Hugh se posadil vedle něho. Joe-Jim zakryl skupinu bílých světel na pravé opěrce svého sedadla - světla v kabině zhasla. Když ruku zase zvedl, drobná světýlka kontrollek nebyla už bílá, ale modrá. Ani Joe-Jima, ani Hughu nepřekvapilo, když světla zhasla - něco takového předpokládali, protože tyto kontrolky měly obdobnou podobu v řídicím sále.

Joe-Jim hmatal po kontrolkách a snažil se najít ty, které by na prázdném skle před ním vyvolaly imitaci oblohy. Takové kontrolky zde nebyly, a Joe-Jim nemohl vědět, že sklo je vlastně okenním průzorem, zatemněným vlastním trupem Lodě, nikoli promítací stěnou.

Přesto se mu podařilo uvést do činnosti ovládací prvky, které byly v kombinaci odpovídající popisu START - to označení mu nic neříkalo, nerozuměl mu. A když tyto ovládací prvky zapnul, nestalo se nic výjimečného, až na to, že červené světlo rychle zablikalo a průsvitka pod označením se rozsvítila. Na průsvitce se objevilo: **PŘESTUPNÍ KOMORA OTEVŘENA.**

Joe-Jim, Hugh a Bobo měli velké štěstí. Kdyby totiž za sebou zavřeli dveře a kdyby se v malém konvertoru nacházelo alespoň několik gramů hmoty, vhodné pro přeměnu v energii, vyneslo by je to znenadání do kosmu v lodním člunu, nevybaveném na let kosmem, jehož ovládacím prvkům rozuměli jen díky jejich podobnosti s prvky v řídicím sále. Možná, že by se jim podařilo zaparkovat člun opět v

jeho doku v Lodi - bylo však pravděpodobnější, že by při takovém pokusu člun rozbili.

Tehdy si Joe-Jim a Hugh neuvědomili, že kajuta, do níž vstoupili, je kosmický člun - nemohli si ještě uvědomit, že něco takového jako lodní člun existuje.

„Zapni světla,“ požádal Hugh a Joe-Jima poslechl.

„Tak co?“ pokračoval Hugh. „Co na to říkáš?“

„To je docela jasné,“ odpověděl Jim. „Tohle je další řídicí sál. Netušili jsme, že tady je, protože jsme nemohli otevřít dveře.“

„Nedává to smysl,“ namítl Joe. „Proč by měly být na jedné Lodi dva řídicí sály?“

„Proč má mít jeden člověk dvě hlavy?“ argumentoval jeho bratr. „Z mého hlediska jsi ty samozřejmě zbytečný.“

„To není totéž, my jsme se tak narodili. Ale tohle není náhoda - Lod' byla vymyšlena a postavena.“

„No a co?“ nedal se Jim. „Nosíme dva nože, ne? A s těmi jsme se nenarodili. Mít rezervu není špatný nápad.“

„Jenže odtud nemůžeš Lod' ovládat,“ odporoval Joe. „Odtud nic nevidíš. Kdybys potřeboval druhou soupravu kontrollek, správným místem, kam bys ji dal, by byla kapitánova veranda, odkud můžeš vidět hvězdy.“

„A co říkáš na tohle?“ zeptal se Jim a ukázal na skleněnou stěnu.

„Namáhej si mozkové závitě,“ poradil mu bratr, „ta stěna je orientována špatným směrem, směrem k Lodi, nikoli od ní. A není provedena jako v řídicím sále, nemá nic, co by na ní zobrazilo hvězdy.“

„Třeba jsme ještě nenašli správné kontrolky.“

„Ale i tak. Na něco jsi zapomněl. Co ten malý konvertor?“

„Co je s ním?“

„Musí mít nějaký význam, přece tady není jen tak. Vsadím se, že tyto kontrolky s ním mají nějakou souvislost.“

„Proč.“

„Proč ne? Proč by tady bylo obojí, kdyby mezi nimi neexistovala nějaká souvislost?“

Všechno, co dvojčata říkala, dává smysl, napadlo Hugh, i jejich protiřečení. Všechno je tak komplikované. Avšak ten konvertor, ten malý konvertor... „Hele,“ vyrazil ze sebe, „koukejte.“

„Na co se máme koukat?“

„Co kdyby... Nemyslíte, že by se tato část Lodě mohla třeba *pohybovat*?“

„Samozřejmě, že ano. Celá Lod' se pohybuje.“

„Ne,“ namítl Hugh. „Ne, ne. Tak to vůbec nemyslím. Řekněme, že by se mohla pohybovat samostatně. Tyto kontrolky a malý konvertor... řekněme, že by se mohla odpoutat od Lodě.“

„To je hodně fantastické.“

„Možná - ale jestli je to tak, pak tohle je východ.“

„Hm?“ podivil se Joe. „Nesmysl. Nejsou tady dveře ven.“

„Ale byly by, kdyby se tato kajuta odpoutala od Lodě - v místě, kterým jsme sem vstoupili!“

Obě hlavy se prudce a současně natáhly směrem k Hughovi, jako by byly uvázané na jednom provázku, kterým někdo škubl. Pak se zahleděly na sebe a začaly debatovat. Joe-Jim zopakoval pokus s kontrolkami. „Vidíš?“ pronesl důrazně Joe, „start. To znamená něco začít, něco odstrčit.“

„Proč se to tedy neodstrčí?“

„*Přestupní komora otevřena*. Dveře, jimiž jsme vstoupili - to musí být ono. Všechno ostatní je zavřeno.“

„Zkusme to.“

„Museli bychom nejdřív spustit konvertor.“

„Klidně.“

„Ne tak rychle. Odpoutáš se a třeba se nebudeš moci vrátit. Vyhledověli bychom.“

„Hm-m-m... Tak ještě chvíli počkáme.“

Hugh rozhovoru naslouchal a současně si pátravě prohlížel řídicí panely ve snaze přijít jim na kloub. Pod jeho panelovou deskou byl odkládací prostor - ponořil do něho ruku, narazil na nějakou věc a vytáhl ji. „Koukněte, co jsem našel!“

„Co to je?“ zeptal se Joe. „Ale, kniha. Spousta jich je v zadní místnosti vedle konvertoru.“

„Podívejte se, co v ní je.“

Hugh ji však otevřel sám. „Palubní deník, hvězdolet *Vanguard*,“ četl pomalu a zřetelně. „Druhého června 2172. Letíme stále stejně...“

„Cože?“ vykřikl Joe. „Dej mi to, podívám se na něj!“

„Třetího června. Letíme stále stejně. Čtvrtého června. Letíme stále stejně. Kapitán projednal pochvaly a tresty ve 13.00, viz administrativní deník. Letíme stále stejně...“

„Dej mi to!“

„Počkej!“ bránil se Hugh. „Šestáho června. V 04.31 vypukla vzpoura. Hlídka ji zjistila pomocí vizuálního monitorovacího systému. Mutt, vrchní kovář, znemožnil činnost řídicí stanice a vyzval hlídku, aby se vzdala, a prohlásil se kapitánem. Službu konající strážní důstojník mu nařídil, aby se považoval za zajatce, a spojil se s kapitánovou kajutou. Spojení nedostal.

04.35. Přestalo fungovat spojení. Službu konající strážní důstojník vyslal trojčlennou skupinu, která měla uvědomit kapitána, vyhledat hlavního prokurátora a pomoci při zatčení Mutta.

04.41. Energie z konvertoru přerušena. Let není řízen.

05.02. Lacy, posádkový prokurátor, a spojka hlídkové ostrahy, jeden z těch třech vyslaných dolů, se vrátil do řídicí stanice sám. Podal ústní zprávu, že další dva, Malcolm Young a Arthur Sears, zahynuli a že jemu dovolili vrátit se a sdělit hlídce požadavek, aby se vzdala. Vzbouřenci uvedli 05.15 jako ultimativní čas.“

Další záznam do deníku se nesl v jiném duchu: „05.45. Učinil jsem všemožné pokusy spojit se s dalšími stanicemi a důstojníky na Lodi, ale bezúspěšně. Za daných okolností považuji za svou povinnost opustit řídicí stanici, a to i přesto, že jsem rozkaz v tomto směru nedostal, a pokusit se dole o obnovení pořádku. Moje rozhodnutí nemusí být správné, ale zdá se mi, že nemám žádnou jinou možnost. Jean Baldwin, pilot důstojník třetí třídy, velitel hlídky.“

„To je všechno?“ zeptal se důrazně Joe.

„Ne,“ odpověděl Hugh. „Prvního října (přibližně) 2172.

Já, Theodor Mawson, dřívější velitel proviantních složek, jsem byl dnes zvolen za kapitána *Vanguardu*. Od posledního záznamu do tohoto palubního deníku došlo k obrovským změnám. Vzpoura byla potlačena, či spíše vyhasla, ale za tragickou cenu. Všichni piloti a inženýři zahynuli, nebo se má za to, že zahynuli. Mě by za kapitána nezvolili, kdyby zůstal naživu jediný kvalifikovaný důstojník.

Přibližně devadesát procent členů výpravy zahynulo. Ne všichni z tohoto počtu přišli o život při vlastním povstání - od vzpoury nebyly

zasety žádné plodiny - zásob potravin máme málo. Je dost důkazů, že mezi vzbouřenci, kteří nebyli zabiti, existuje kanibalismus.

Mým bezprostředním úkolem musí být obnovení určitého řádu a disciplíny mezi posádkou. Musejí se zaset plodiny. U pomocného konvertoru, od něhož závisí naše teplo, se musí zřídit pravidelná hlídka.“

U dalšího záznamu chybělo datum. „Měl jsem příliš mnoho práce a palubní deník jsem řádně nevedl. Upřímně řečeno, ani přibližně nevím, jaké je dnes datum. Hodiny na Lodi už nefungují. To lze snad přičíst na vrub špatné funkci pomocného konvertoru, nebo to může být důsledek radiačního vlivu z kosmického prostoru. Antiradiační štít kolem Lodě už nefunguje, jelikož hlavní konvertor je mimo provoz. Hlavní inženýr mě ujišťuje, že hlavní konvertor se spustit dá, ale nemáme nikoho způsobilého k astronavigování. Pokoušel jsem se zvládnout astronavigaci z dostupných knih, ale potřebné znalosti z matematiky nemám.

Přibližně z dvaceti novorozenat je jedno postiženo deformacemi. Zavedl jsem spartanský zákon - takové děti nesmějí žít. Je tvrdý, ale nezbytný.

Velice stárnu a slábnu a musím zvažovat, koho vybrat za svého nástupce. Jsem poslední člen posádky, který se narodil na Zemi, a to si na ni moc nepamatuji - bylo mi pět, když se moji rodiče nalodili. Nevím, kolik je mi let, ale určité neklamně známky napovídají, že není daleko den, kdy se i já budu muset vydat na Cestu do konvertoru.

V chápání lidí došlo k podivné změně. Jelikož nikdy nežili na pevné planetě, s postupujícím časem se pro ně stává stále obtížnější pochopit to, co nesouvisí s Lodí. Přestal jsem se snažit s nimi komunikovat - je to sotva nějaká laskavost, protože si nedělám žádné naděje, že bych je vyvedl z temnoty. Jejich život - v nejlepším případě - je drsný, pěstují plodiny jen proto, aby jim je kradli psanci, kterým se dosud v horních patrech dobře daří. Proč s nimi hovořit o něčem lepším?

Rozhodl jsem se, že tento deník svému nástupci nepostoupím, pokusím se ho ukrýt, pokud to bude možné, v tom jediném lodním člunu, který nám vzbouřenci nechali. Tam bude dlouho v bezpečí - jinak

by nějakého hlupáka mohlo napadnout, aby ho použil jako palivo pro konvertor. Zastihl jsem na hlídce muže, jak nakládá do konvertoru poslední svazek Encyclopaedia Terrestriana - nesmírně cenného díla. Toho idiota nenaučili ani číst! Ohledně knih se musí vydat nějaká směrnice.

Toto je můj poslední záznam. Přestal jsem se namáhat nosit tento deník do úkrytu, protože vystupovat nad horní paluby je velmi nebezpečné. Ale můj život už nemá žádnou cenu, chtěl bych zemřít s vědomím, že po mně zůstanou pravdivé záznamy.

Theodor Mawson, kapitán.“

Když Hugh přestal číst, dvojčata ještě dlouho mlčela. Nakonec si Joe zhluboka povzdechl a poznamenal: „Tak takhle to tedy bylo.“

„Chudák,“ poznamenal Hugh s dojetím.

„Kdo? Kapitán Mawson? Proč?“

„Ne, kapitán Mawson ne. Ten druhý, pilot důstojník Baldwin. Představ si ho, jak prochází dveřmi, za nimiž je Mutt.“ Otřásl se. I když patřil mezi osvícené, podvědomě si vybavil Muttu, prokletého Muttu, prvního z lidí, co se provinili, který byl dvakrát tak vysoký jako Joe-Jim, dvakrát tak silný jako Bobo a měl místo zubů tesáky.

Hugh si vypůjčil od Ertze dva nosiče - ty, které Ertz používal pro přepravování konzervovaných těl lidí, kteří zahynuli v bojích a kteří byli určeni jako palivo pro hlavní konvertor - a pověřil je, aby vybavili lodní člun proviantem: vodou, chlebovinami, trvanlivým masem a hmotou pro konvertor. V hlášení o tom nic neuvedl, stejně jako neuvedl objev samotného člunu. Udělal to spíš podvědomě - Narby ho popuzoval.

Hvězda, cíl jejich cesty, se stále zvětšovala, bobtnala, až se z ní stal viditelný kotouč, tak jasný, že se na něj nedalo dlouho dívat. Na hvězdu se jeho poloha měnila velmi rychle, kotouč se posunul přes horizont kopule stelária. Kdyby Lod' nebyla řízena, minula by hvězdu po široké hyperbole a opět by se od ní vzdálila do hloubek temnoty. Hughovi trvalo mnoho týdnů, než vypočítal prvky dráhy, avšak ještě déle trvalo Ertzovi a Joe-Jimovi, než jeho výpočty ověřili a přesvědčili se, že ty absurdní výsledky jsou správné. A ještě dlouho trvalo přesvědčit Ertze, že při kosmickém rendezvous musí člověk vyvinout sílu, která ho odstrkuje od místa, k němuž se chce dostat -

totiž zapřít se podpatky, zapnout brzdy, potlačit setrvačnost.

Stálo to ve skutečnosti řadu pokusů ve volném pádu v patře beztláče, než Ertz pochopil - jinak by Ertz k zakončení Cesty raději zvolil ničivý přímý náraz do hvězdy nejvyšší rychlostí.

Pak Hugh a Joe-Jim vypočítali, jak uplatnit zrychlování, aby se rychlost *Vanguardu* snížila a Lod' obíhala kolem hvězdy po excentrické elipse. Tam budou pátrat po planetách.

Ertzovi činilo trochu potíží pochopit rozdíl mezi planetou a hvězdou. Alan to nepochopil nikdy.

„Pokud jsou moje výpočty správné,“ informoval Hugh Ertze, „měli bychom začít zrychlovat už teď.“

„Není problém,“ potěšil ho Ertz. „Hlavní pohon může jet - přes dvě stovky těl a spousta odpadu jsou připraveny. Na co tedy čekat?“

„Měli bychom zajít za Narbym, aby povolil start.“

„Proč se ho ptát?“

Hugh pokrčil rameny. „Je to kapitán. Bude chtít o tom vědět.“

„Tak jo. Zastavme se pro Joe-Jima a pojďme na to.“

Vyšli z Hughovy kabiny a zamířili k Joe-Jimovi, ale ten nebyl doma. Zastihli tam jen Alana, který ho také hledal.

„Skrček mi řekl, že Joe-Jim šel dolů za kapitánem,“ sdělil Alan Hughovi.

„Jo? No to je fajn - tak se tam s ním setkáme. Alane, bráško, víš, o co jde?“

„O co?“

„Nastal den s velkým D. Dáme se do toho! Nastartujeme Lod'!“

„Jen co to řekneme kapitánovi. Jestli chceš, můžeš jít s námi.“

„To si ujít nedám! Počkej, jen to řeknu ženě.“ Odběhl, aby byl ve své kajutě co nejdřív.

„Ten tu svou starou ale rozmazluje,“ poznamenal Ertz.

„S tím se někdy nedá nic dělat,“ usoudil Hugh s nepřítomným výrazem.

Alan se vrátil neuvěřitelně brzy, ale přesto, jak bylo vidět, se stačil převléci do nové kombinézy. „Tak jo,“ řekl přerývaně, „pojďme!“

Alan mířil ke kapitánově úřadovně hrdým krokem. Teď z něho byl pan Někdo, sám sebe oslavoval - do úřadovny by měl se svými přáteli projít bez problémů a stráža by jim měly vzdávat poctu - už

nikdy to dřívější komandování.

Strážce u dveří sice zasalutoval, ale nepoodstoupil - a postavil se tak, že ho byly plné dveře. „Ustup, člověče!“ vyjekl Ertz.

„Ano, pane,“ odpověděl strážce, ale nepohnul se. „Vaše zbraně, prosím.“

„Cože? Copak nevidíš, idiote, kdo jsem? Jsem hlavní inženýr.“

„Ano, pane. Nechte u mě zbraně, prosím. Je to rozkaz.“

Ertz mu položil ruku na rameno a strčil do něho. Strážce se ani nepohnul. „Odpusťte, pane. Ke kapitánovi nikdo se zbraní nechodí. Nikdo.“

„Co je to za blbost?“

„Moc dobře si pamatuje, co se stalo starému kapitánovi,“ poznamenal naslédle Hugh. „Myslí mu to.“ Vytáhl nůž a hodil jej strážci, který jej obratně zachytil za rukojeť. Ertz protáhl obličej, pokrčil rameny a nůž odevzdal. Značně sklíčený Alan předal oba své nože s pohledem, který měl zkrátit strážci život.

Narby hovořil, a Joe-Jim se mračil oběma tvářemi: Bobo vypadal zaraženě a bez svých nezbytných nožů a praku jaksi neoblečeně, neúplně.

„Tu záležitost považuji za uzavřenou, Joe-Jime. Tak jsem se rozhodl. Poskytl jsem ti laskavost a vysvětlil svoje důvody, ale je zcela lhostejné, zda se ti líbí, nebo ne.“

„O co jde?“ zeptal se Hugh.

Narby vzhlédl. „Ach... to jsem rád, že jste tady. Váš přítel muťák má zřejmě pochybnosti o tom, kdo je kapitánem.“

„O co jde?“

„On,“ zabručel Jim a zakřiveným prstem ukázal na Narbyho, „on si asi myslí, že odzbrojí všechny muťáky.“

„Válka už skončila, ne?“

„Na tom jsme se nedohodli. Muťáci se měli stát součástí posádky. Když seberete muťákům zbraně, posádka je obratem ruky pozabíjí. Posádka nože má, a to není spravedlivé.“

„Přijde čas, kdy to neudělá,“ zaprorokoval si Narby, „ale zařídím to já, kdy budu chtít a podle svého. Toto je první krok. Kvůli čemu jste mě přišli navštívit, Ertzi?“

„Zeptej se Hugh.“

Narby se obrátil na Hughu.

„Přišel jsem ti, kapitáne Narby, dát na vědomí,“ oznámil slavnostně Hugh, „že se chystáme spustit hlavní konvertor a Lodi pohnout.“

Narby se zatvářil překvapeně, ale ne tak, jako by byl vyveden z míry. „Budete to muset bohužel odložit. Nejsem dosud tak daleko, abych dovolil důstojníkům vstoupit do beztlaku.“

„To nebude nutné,“ vysvětloval Hugh, „protože Ertz a já dokážeme zvládnout první manévrování sami. Nemůžeme však čekat. Jestliže Lodi nepohneme hned, Cestu během tvého ani mého života nedokončíme.“

„Musí to počkat,“ řekl Narby klidně.

„Co?“ vykřikl Hugh. „Narby, ty *nechceš* Cestu dokončit?“

„Nespěchám.“

„Co je tohle za pitomost?“ zeptal se Ertz důrazně. „Co to do tebe, Fine, vjelo? Samozřejmě, že Lodi pohneme.“

Narby zaťukal špičkami prstů o desku stolu, než odpověděl. „Jelikož se zdá, že došlo k určitému nedorozumění, pokud jde o to, kdo tady vydává rozkazy, mohl bych vám to snad říci na rovinu. Dokud sis, Hoylande, hrál a nepřekáželo to správním úkolům na Lodi, byl jsem ochoten ti dovolit, aby ses bavil. Dovolil jsem ti to schválně, protože jsi byl svým způsobem užitečný. Když však hrozí, že ta tvoje bláznivá víra se stane možným zdrojem rozkladu morálky a nebezpečím pro klid a jistoty na Lodi, musím zasáhnout.“

Během jeho řeči Hugh několikrát otevřel a zavřel ústa, než se mu konečně podařilo ze sebe dostat. „Bláznivá víra? Řekl jsi bláznivá?“

„Ano, řekl. Protože člověk, který věří, že se dá pevnou Lodi pohnout, je buď blázen, nebo nevzdělaný náboženský fanatik. Jelikož vy dva máte za sebou vědeckou průpravu, mám za to, že jste se zbláznili.“

„Dobrý Jordane!“ vydechl Hugh. „Ten člověk se mohl přesvědčit na vlastní oči, viděl nesmrtelné hvězdy - a sedí si tady a o nás tvrdí, že jsme pitomci!“

„Co to znamená, Narby?“ zeptal se mrazivě Ertz. „Nač ty kecý? Nikoho neoblbeš - v řídicím sále jsi byl, v kapitánově verandě jsi byl, víš, že se Lodi pohybuje.“

„Dojímáš mě, Ertzi,“ poznamenal Narby a zadíval se na něho pát-

ravě. „Divil jsem se, jestli se jenom Hoylandovými iluzemi bavíš, nebo jestli jim věříš. Teď vidím, že jsi blázen taky.“

Ertz zachoval klid. „Tohle vysvětli. Řídící sál jsi viděl - jak můžeš tvrdit, že se Lod' nepohybuje?“

Narby se usmál. „Myslel jsem si, Ertzi, že jsi lepší inženýr, než zřejmě jsi. Řídící sál je obrovský podvod. Ty sám dobře víš, že ta světla se rozžínala a zhasínala vypínači - parádní inženýrský kousek. Podle mého se používal k tomu, aby v myslích věřících vyvolal posvátnou hrůzu a donutil je věřit starodávným mýtům. Dnes ho už nepotřebujeme, posádka si zachovává víru i bez něho. Teď by nás jenom rozptyloval - hodlám ho zničit a dveře zapečetit.“

Při těchto slovech se Hugh neudržel, začal ze sebe vyrazet něco nesouvislého a byl by se do Narbyho pustil, kdyby ho Ertz nezadržel. „Uklidni se Hughu,“ řekl konejšivě. Joe-Jim popadl Hughu za paži, v žádném z jeho tváří se mu nepohnul ani sval.

Ertz pokračoval vyrovnaným hlasem: „Řekněme, že to, co říkáš, je pravda. Řekněme, že hlavní konvertor a hlavní pohon jsou pouhé atrapy a že se nám nikdy nepodaří uvést je do provozu, ale co kapitánova veranda? Tam jsi hvězdy viděl, a ne jenom jejich mechanickou stínohru.“

Narby se zasmál. „Ertzi, ty jsi větší hlupák, než jsem si myslel. Připouštím, že ten výjev v kapitánově verandě mě zpočátku zmátl - ne že bych mu třeba na chvíli uvěřil! Řídící sál mi však poskytl vodítko - je to iluze, důvtipný inženýrský kousek. Za tím sklem je další kabina, zhruba stejně rozměrná, ale neosvětlená. Na pozadí tmy ta drobná, pohybující se světlá navozují dojem bezedného otvoru. V podstatě jde o stejný trik, jaký se používá v řídicím sále.

„Je to jasné,“ pokračoval. „Překvapuje mě, že jsi to nepochopil. Když zjevný fakt odporuje logice a zdravému rozumu, je nasnadě, že jsi tento fakt nevysvětlil správně. Nejzřejmějším přirozeným faktem je skutečnost samotné Lodě, pevné, neměnné, úplné. Jakýkoli takzvaný fakt, který Lod' zpochybňuje, musí být iluzí. Vycházeje z této znalosti, hledal jsem za tou iluzí podvod a našel jsem ho.“

„Počkej,“ ozval se Ertz. „Chceš říct, že jsi za tím sklem v kapitánově verandě byl a ta podvodná světla, o nichž mluvíš, jsi viděl?“

„Ne,“ přiznal se Narby, „to nebylo nutné. Asi by nebyl žádný pro-

blém se tam dostat, ale není to nutné. Nemusím se nechat pořezat, abych se přesvědčil, že je nůž ostrý.“

„Takže...“ Ertz se odmlčel a chvíli přemýšlel. „Něco ti navrhu. Jestliže Hugh a já věříme něčemu, co je ztřeštěnost, nikomu neublíží, pokud o ní nebudeme mluvit. Pokusíme se Lodí pohnout. Jestli neuspějeme, myšlím jsme se a ty jsi měl pravdu.“

„Kapitán nesmlouvá,“ zdůraznil Narby. „Avšak - pouvažuji o tom. Toť vše. Můžete jít.“

Ertz se obrátil k odchodu, nespokojený, ale pro tuto chvíli smířený. Letmo si povšiml, jak se tváří Joe-Jim a zase se obrátil zpátky. „Ještě něco,“ řekl. „Co to je kolem těch muťáků? Proč tady s Joe-Jimem cvičíš? On se svými chlapci tě udělali kapitánem - v tom musíš být spravedlivý.“

Narbyho úsměvná nadřazenost se na chvíli vytratila. „Do toho se, Ertzi, neplet! Skupiny ozbrojených divochů se nedají tolerovat! A žádné debaty.“

„Se svými vězni si můžeš dělat, co chceš,“ prohlásil Jim, „ale můj gang si nože nechá. Slíbilo se jim dobré jídlo navždycky, jestli budou za tebe bojovat, a svoje nože si ponechají. A žádné debaty!“

Narby si ho prohlédl od hlavy k patě. „Joe-Jime,“ řekl, „už hrozně dlouho věřím, že dobrý muťák je pouze mrtvý muťák. Snažíš se ze všech sil, abys můj názor potvrdil. Snad tě bude zajímat, že právě teď je tvůj gang už odzbrojen - a taky zlikvidován. Proto jsem pro tebe poslal!“

Dovnitř se nahrnul strážce, nedalo se říct, zda na signál, nebo podle předchozí domluvy. Ertze a jeho přátele to zastihlo nepřipravené a bez zbraní - a než se vzpamatovali, za každým z nich stál jeden ozbrojenec.

„Odved'te je,“ rozkázal Narby.

Bobo vydal kvílivý zvuk a tázavě pohlédl na Joe-Jima. Jeho pohled zachytil Joe. „Do toho, Bobo!“

Trpaslík bez ohledu na to, že se mu do zad opíral nůž, ihned skočil po muži, který měl na starosti Joe-Jima. Tím odvedl na důležitý zlo-mek sekundy část jeho pozornosti - a Joe-Jim svého muže kopl do břicha a zmocnil se jeho nože.

Hugh se ocitl na podlaze v sevření svého hlídače, kterému držel

zápěstí ruky s nožem. Joe-Jim Hughova protivníka bodl a tím souboj ukončil, pak se rozhlédl a spatřil směsici čtyř těl: Ertzovo, Alanovo a dvou dalších. S rozmyslem použil nůž, dával pozor, ke kterému obličejí které tělo patří. Nakonec se zvedli jeho přátelé. „Seberte jim nože,“ nařídil celkem zbytečně.

Jeho slova zanikla v pronikavém, srdcervoucím skřeku. Bobo, dosud bez nože, se uchýlil k nejprimitivnějším zbraním. A z obličejů toho, který ho měl na starost, zbyla krvavá změť, zpola vyhryznutá.

„Seber mu nůž,“ řekl Joe.

„Nedosáhnou na něj,“ přiznal se provinile Bobo. Důvod byl nasnadě - mezi žebry vyčuhovala Bobovi rukojeť nože, přímo pod pravou lopatkou.

Joe-Jim si nůž pozorně prohlížel, opatrně se ho dotýkal. Nůž se ani nepohnul. „Můžeš jít?“

„To jo,“ zabručel Bobo a zkrivil obličej.

„Tak ho tam nechej. Alane! Se mnou! Hughu a Bille - kryjte vzadu. Bobo uprostřed.“

„Kde je Narby?“ vzpomněl si náhle Ertz a zlehka si poklepával reznou ránu na tváři.

Avšak Narby zmizel - vytratil se zadními dveřmi za stolem. A dveře byly zamknuté.

V místnosti před kanceláří se před nimi úředníci rozprchli. Joe-Jim probodl nožem strážce u vnějších dveří, který právě zvedal příštětku. Rychle si vzali svoje zbraně a přidali je k těm, které ukořistili. Rozběhli se směrem vzhůru.

Na druhé palubě nad obydlenými patry Bobo klopýtl a upadl. Joe-Jim mu pomohl na nohy. „Dokážeš to!“

Trpaslík omámeně přikývl, na rtech měl krev. Vystupovali dál. O nějakých dvacet pater výš se ukázalo, že Bobo už dál nemůže, i když se vystřídali v pomoci, aby se neopožd'oval. V této výšce byla již gravitace značně nižší, a Alan se odhodlal vzít Boba do náruče jako dítě. Vystupovali dál.

Joe-Jim vystřídal Alana. Vystupovali dál.

Ertz vystřídal Joe-Jima. Hugh vystřídal Ertze.

Dorazili do patra, na kterém se nacházely jejich skupinové kajuty. Hugh zamířil ve směru k nim. „Polož ho,“ poručil Joe. „Kam myslíš,

že půjdeš?“

Hugh položil zraněného na podlahu. „Domů. Kam jinam?

„Blázne! Tam nás budou hledat v první řadě.“

„Kam tedy půjdeme?“

„Nikam - na Lodi. Z Lodě odejdeme!“

„Co? A kam?“

„Do lodního člunu.“

„Joe-Jim má pravdu,“ souhlasil Ertz. „Teď je proti nám celá Lod’.“

„Ale... ale.“ Hugh se vzdal. „Moc nadějně to není - ale zkusíme to.“ Znovu vyrazil směrem k jejich kabinám.

„Hej!“ vykřikl Jim. „Tam ne!“

„Musíme vzít naše ženy!“

„K Muttovi s ženskými! Chytnou tě tam. Nemáme čas.“ Avšak Ertz a Alan se bez dalšího slova rozběhli. „Ach jo - tak jo!“ odfrkl Jim. „Ale dělejte! Já zůstanu s Bobem.“

Posadil se, položil si hlavu zraněného do klína a pozorně si ho prohlížel - jeho pokožka byla šedivá a vlhká, od pravého ramene se mu táhla dlouhá, rudá skvrna. Bobo přerývaně sténal a třel si hlavu o Joe-Jimovo stehno. „Bobo je unaven, šéfe.“

Joe-Jim mu pohladil hlavu. „Jen klid,“ řekl Jim, „teď to zabolí.“ Mírně mu nadzvedl hlavu, opatrnými pohyby uvolnil nůž a vytáhl jej z rány. A z rány vytryskla krev.

Pečlivě si nůž prohlédl, uvědomil si, jak ten smrtící kus oceli je dlouhý a porovnal jej s ránou. „Nemá nárok to dokázat,“ zašeptal Joe.

Jim zachytil jeho pohled. „Ano?“

Joe zvolna přikývl.

Joe-Jim vyzkoušel nůž, který před chvílí vytáhl z rány, na svém stehně, a pak jej vyměnil za jeden ze svých ostrých nožů. Vzal trpaslíkovu bradu do dlaně, a Joe řekl velitelsky: „Bobo, podívej se na mě!“

Bobo vzhlédl, odpověděl neslyšitelně. Joe mu pohlédl pevně do očí. „Hodný Bobo! Silný Bobo!“ Trpaslík odhalil v úsměvu zuby, jako by slyšel a rozuměl, ale o odpověď se nepokusil. Jeho pán mu mírně naklonil hlavu na jednu stranu - nůž se zabořil hluboko a

přetnul krční tepnu, aniž se dotknul průdušnice. „Hodný Bobo!“ opakoval Joe. Bobo opět odhalil zuby.

Když se jeho oči potáhly leskem a jeho dýchání nade vši pochybnost ustalo, Joe-Jim se zvedl a Bobova hlava a ramena sklouzly od něho. Odstrčil nohou mrtvé tělo na jednu stranu chodby a zadíval se upřeně ve směru, kudy odešli ostatní. Teď už by měli být zpátky.

Zastrčil si ukořistěný nůž za opasek a ujistil se, že má všechny zbraně v pohotovostní poloze.

Přiběhli unavení a vyčerpaní. „Menší problém,“ vysvětloval Hugh přerývaně. „Skrček je mrtev. Nikdo z tvých lidí tam není. Možná jsou mrtví - Narby to asi myslel vážně. Ne...“ Podal mu dlouhý nůž a brnění vyrobené speciálně pro něho, s velkou klecí pro ochranu dvou hlav.

Ertz a Alan měli brnění na sobě, Hugh také. Ženy neměly - pro ně se žádné nikdy nevyrobilo. Joe-Jim si povšiml, že Hughova mladší žena má na rtech červenou podlitinu, jako by ji někdo přesvědčoval pádnou rukou. V očích jí blýskalo, ale chovala se pokorně. Starší žena Chloe brala zřejmě události tak, jak přicházely. Ertzova žena tiše štkala a na Alanově děvčeti se odráželo chaotické duševní rozpoložení jejího pána.

„Jak je Bobovi?“ zeptal se Hugh, když nasazoval Joe-Jimovi brnění.

„Vykonal Cestu,“ řekl mu Joe.

„Ano? No to je konec - pojďme.“

Zastavili se těsně před patrem beztlíže a dále postupovali zvolna, protože ženy nebyly na beztlížné vznášení zvyklé. Když dorazili k přepážce, která oddělovala řídicí sál a vchod do člunu od hlavního trupu Lodě, zamířili vzhůru. Nevyvolali žádný poplach, ani na ně nikdo nezaútočil ze zálohy, i když Joe měl dojem, že zahlédl vykuřovat nějakou hlavu, když lezli na jednu z nejvyšších palub. Zmínil se o tom svému bratrovi, ale jen jemu.

Dveře do člunu byly zablokované, a neměli s sebou Boba, aby je uvolnil. Postupně se při pokusu vystřídali všichni, z námahy je zaléval pot. Joe-Jim to zkusil podruhé - Joe odpočíval a nechal Jima ovládat svaly, aby nepůsobily proti sobě. Dveře povolily. Šoupněte je dovnitř!“ vyštěkl Jim.

„A kvaltem!“ dodal důrazně Joe. „Jsou nám v patách!“ Dával pozor, zatímco jeho bratr tlačil do dveří. Výkřik zdola potvrdil, že jeho varování je opodstatněné.

Joe-Jim se otočil, aby čelil hrozbě útoku, ostatní muži strkali ženy vchodem do člunu. Alanova kudrnatá společnice si vybrala právě tuto chvíli k tomu, aby se zhroutila - zaječela a pokusila se rozběhnout, ale souboj s beztlíží prohrála. Hugh ji popadl, nasměroval do dveří a s radostí nakopl nohou.

Joe-Jim vrhl nůž do velké vzdálenosti, aby nejbližší pronásledovatele zpomalil. Vrh svůj účel splnil. Pronásledovatelé, co do počtu asi půltucet, se zastavili. Pak, zřejmě na povel, šest nožů prořízlo vzduch současně. Jim ucítil, že ho něco udeřilo, a usoudil, že ho zachránilo brnění. „Netrefili nás, Joe,“ poznamenal zvesela.

Odpovědi se nedočkal. Otočil hlavu, aby se podíval na svého bratra, a několik centimetrů od jeho očí trčel mezi mřížkou přílby nůž, jehož špička pronikla do Joeova levého oka.

Jeho bratr byl mrtev.

Hugh vystrčil hlavu ze dveří. „Tak pojď, Joe-Jime!“ zvolal. „My jsme už všichni uvnitř.“

„Zalez!“ rozkázal Jim. „A zavři dveře!“

„Ale...“

„Zalez!“ Jim se otočil, zatlačoval mu hlavu dovnitř a současně zavíral dveře. Hugh na chvíli zahlédl nůž a zvadlý obličej bez života, do něhož byl zaboren. Pak se před ním dveře znovu zavřely a uslyšel, jak páka zapadla.

Jim se znovu otočil čelem k útočníkům. Odstrčil se od přepážky nohama, které nějak podivně ztěžkly, a vyrazil proti pronásledovatelům - nůž dlouhý jako ruka a připomínající spíše bolo než meč, svíral oběma rukama. S bzukotem mu vstříc letěly nože, řinčivě narazily na prsní pancíř a zakously se mu do nohou.

Prudce zaútočil rozmáchlým, nijak pohledným úderem, který nejbližšího útočníka rozpůlil. „To je za Joea!“

Úder ho zbrzdil v letu. Otočil se ve vzduchu, vyrovnal svou polohu a znovu udeřil. „To je za Boba!“

Chytili ho - rozdával údery, aniž se staral, kam dopadají, dokud jeho nůž narážel na něco pevného. „A to je za mně!“

Do stehna se mu zabořil nůž, ale ani to ho nezpomalilo. V beztíži se člověk bez nohou obejde. „Jeden za všechny!“

Ted' mu někdo seděl na zádech - cítil ho - a před ním byl další a tomu mohl dát okusit oceli. Když se rozmachoval, vykřikl. „Jeden za...“ Slova vyzněla do ztracena, ale úder svoje dílo vykonal.

Hugh se snažil otevřít dveře, které mu Jim zabouchl před nosem. Neuspěl - pokud se daly nějakým mechanismem otevřít, nepřišel na něj. Přitiskl ucho k ocelové výplni a naslouchal, ale vzduchotěsné dveře neposkytly ani náznak odpovědi.

Ramene se mu dotkl Ertz. „Tak pojď“, řekl. „A kde je Joe-Jim?“

„Zůstal venku.“

„Cože? Otevři dveře - musíme ho dostat dovnitř!“

„Nemůžu, dveře nejdou otevřít. On tam zůstat chtěl, dveře zavřel sám.“

„Ale musíme ho sem dostat - přísahali jsme na svoji krev!“

„Myslím,“ usoudil Hugh v náhlém porozumění pro Jima, „že právě proto zůstal venku.“ Pověděl Ertzovi, co viděl. „Tak jako tak,“ dodal, „pro něho to znamená konec Cesty. Vrat' se a nakrm konvertor. Budu potřebovat energii.“

Vešli do vlastního člunu, Hugh za sebou zavřel vnitřní dveře vzduchotěsného uzávěru. „Alane!“ zvolal. „Budeme startovat. Odklid' někam ženské, ať nezavazejí!“

Sám se usadil do pilotního sedadla a zhasl světla.

V nastalé tmě přikryl obrazec ze zelených světýlek. Na panelu sahajícím do klína se rozzářilo průsvitné: MOTOR PŘIPRAVEN. Ertz byl už v činnosti. Tak do toho, řekl si v duchu a nabudil kombinaci k odstartování. Nastala krátká prodleva, krátké a nepříjemné naklonění - zkrutný pohyb. Polekalo ho to, protože nemohl vědět, že startovací kolejnice jsou orientovány tak, aby kompenzovaly otáčení Lodě.

Na skle průzoru před ním se objevily hvězdy - a pohybovaly se!

Světelné tečky však netvořily celistvý obrazec, jak tomu vždy bylo při pohledu z verandy nebo na odzrcadlený obraz na stěnách řídicího sálu - pod světlem hvězdy, do jejíž soustavy mířili, se tlumeně lesklo obrovské, nevzhledné těleso. Nepochopil hned, co to je. Pak si s úžasem, podbarveným pověřčivostí, uvědomil, že se dívá na samotnou Loď, na skutečnou Loď zvenčí.

Když si plně uvědomil, co vidí, otřásl to jím.

Dloubl do něho Alan. „Hughu, co to je?“

Pokusil se mu úkaz vysvětlit, ale Alan potřásl hlavou a zamrkal očima. „To nechápu.“

„Nevadí. Přiveď sem Ertze. A taky ženy - dopřejeme jim, aby se podívaly.“ Avšak vzápětí, veden správnou intuicí, dodal: „Počkej, předvést to ženským by byla chyba. Zbytečně bychom je vyděsili - ty ještě neviděly ani hvězdy.“

Šťestí, dobrá konstrukce a určitá znalost. Dobrá konstrukce, desetinásobně větší štěstí a drahocenná určitá znalost. Bylo to štěstí, které zavedlo Lod' poblíž hvězdy s planetární soustavou, štěstí, které mohlo za to, že Lod', když se tam dostala, letěla tak pomalu, že Hugh mohl její rychlost v pomocném plavidle kompenzovat, a za to, že se Hugh v jistém slova smyslu naučil člun ovládat dřív, než vyhladověli nebo se ztratili v hlubinách kosmického prostoru.

Dobré konstrukci pak vděčil za to, že jejich člun měl velkou rezervu v energii a rychlosti. Konstrukteři totiž předpokládali, že průkopníci se mohou dostat do situace, kdy bude třeba provést průzkum odlehlých planet nějaké sluneční soustavy - přihlédli k tomu a při navrhování lodního člunu počítali s velkou mírou bezpečnosti. Hugh tuto míru vyzkoušel až na horní hranici.

Bylo to štěstí, které je zaválo poblíž roviny pohybu planety, štěstí, které dopřálo - když se Hughovi podařilo odpálit jejich drobné plavidlo na oběžnou dráhu - že jejich oběžná dráha byla ve směru otáčení planety. A štěstí, které mohlo za to, že výstředná elipsa, na níž se člun dostal, je donutila přiblížit se k obrovské planetě, kterou nakonec Hugh spatřil pouhým okem. Protože jinak by snad obíhali kolem hvězdy, až by všichni zemřeli věkem, pokud pomineme bezprostřední nebezpečí vyhladovění nebo smrti z žízně, aniž by se její přitažlivost oddělila od hvězd.

Většina pozemské populace trpí falešnou představou, geocentrickou a antropomorfní, která způsobuje, že lidé vnímají planetární soustavu stereoskopicky. Člověk vnímá očima Slunce, vzdálené od pozadí hvězd a obklopené obíhajícími jablíčky - planetami. Vyjdete na balkón a pohled'te na oblohu. Dokážete odlišit planety od hvězd?

Venuši najdete snadno, ale dovedli byste ji odlišit od Kanopu, kdyby vám nebyla již dříve představena? Ta rudá skvrnka - je to Mars, nebo Antares? Jak byste to poznali, kdybyste byli tak nevzdělaní, jako byl Hugh? Vystřelte se k Antaresu v dobré víře, že jde o planetu, a svých vnoučat se nedočkáte.

Ta velká planeta, k níž se zvolna sunuli, dokud ji nedokázalo rozlišit pouhé oko jako kotouček, byla větší než Jupiter a obíhala ve velké vzdálenosti jako hodná společnice kolem hvězdy, o něco mladší a větší než Slunce.

Hugh zapnul brzdicí trysky a po mnoho spánků snižoval rychlost, aby navedl člun na dráhu kolem planety. Tím manévrováním se přiblížil planetě natolik, že uviděl její měsíc.

Znovu mu pomohlo štěstí. Původně zamýšlel přistát na té velké planetě - nic lepšího ho nenapadlo. Kdyby se mu to podařilo, žili by jen do té chvíle, kdy by otevřeli vzduchový uzávěr.

Avšak po obrovském úsilí vychýlit člun z protáhlé hyperbolické dráhy, vedoucí podél hvězdy, a pak na dráhu kolem velké planety se mu nedostávalo hmoty do konvertoru. Ponořil se do starodávných knih, které předkové popsali nekonečnými rovnicemi jako zákony pro pohybující se tělesa, počítal a přepočítával, až i na tichou trpělivost Chloe to bylo příliš. Jeho druhá žena, ta beze jména, mu nechočila na oči poté, co zcela neočekávaně přišla o zub.

Nenašel však žádnou odpověď, která by po něm nechtěla, aby použil alespoň některé ze vzácných nenahraditelných starodávných knih jako palivo. Ani i kdyby se svlékli donaha a zbavili se svých nožů, bez hmoty knih by se konvertor neobešel. A zbavit se knih? To by se raději zbavil jedné ze svých žen.

Proto se rozhodl přistát na jednom z měsíců.

Opět zasáhlo štěstí. A tak obrovská souhra příznivých náhod, že nikdo nemůže po nikom chtít, aby jí uvěřil - zvolený měsíc byl vhodný pro pozemský organický život. No, nevádí, raději to přejdeme - souhra takových náhod je stejně pravděpodobná jako kombinace faktorů nutných k tomu, aby taková planeta vůbec vznikla. Naše vlastní planeta, na níž se pohybujeme, je jedním z případů, o nichž se říká, že nemohou existovat. Je absurdní nemožností.

O další fázi se postarala dobrá konstrukce. Hugh se sice naučil,

jak člun vyvést do kosmického prostoru, kde je dostatek místa, ale přistávání je zcela něco jiného a nebezpečného. S každým jiným kosmickým plavidlem, postaveným dřív než *Vanguard*, by havaroval. Jenže konstruktéři *Vanguardu* věděli, že pomocná plavidla mateřské lodě budou pilotovat, včetně přistání, přinejmenším příslušníci až druhé generace průkopníků - nezkušení piloti nesmějí přistávat bez cizí pomoci - a při projektování to vzali v úvahu.

Hugh dostal člun do stratosféry a vítězoslavně ho srovnal na dráhu, která by je všechny určitě zabila.

Řízení převzaly autopiloty.

Hugh hromoval a klel, pronesl několik takových slov, která vytrhla Alana ze soustředění a obdivu nad vyhlídkou průzorem. Ať však dělal, co dělal, nic nepřimělo člun, aby ho poslouchal. Člun si letěl podle svého a vyrovnal svůj let asi ve tři sta metrech, výšce, kterou udržoval bez ohledu na měnící se profil terénu.

„Hughu, hvězdy zmizely!“

„Já vím.“

„Ale pro Jordana! Hughu - co se s nimi stalo?“

Hugh se na Alana podíval nasupeně. „To já... nevím... a... je mi to... fuk! Běž za ženskými na záď a přestaň se tak pitomě ptát!“

Alan se vzdálil neochotně, ale ještě jednou se ohlédl na povrch planety a jasnou oblohu. Vzbuzovaly v něm zájem, ale žádný velký údiv - schopnost divit se už vyčerpal.

Trvalo několik hodin, než Hugh přišel na to, že jedna skupina kontrolek, kterou dosud přehlížel, zapojuje řetěz činností pro přistání řízené autopilotem. Jelikož na to přišel experimentálně, nemohl si místo na přistání vybrat. Avšak pozorná stereovizuální čidla monitorovala zjištěné hodnoty do „mozku“, jehož submolekulární mechanismus je třídil a vyřazoval - a člun zlehka dosedl na značně zvlněnou prérii poblíž shluku stromů.

Přiběhl Ertz. „Co se stalo, Hughu?“

Hugh mávl rukou k průzoru. „Jsmě tady.“ Byl příliš unaven, než aby projevoval nějaké nadšení - příliš unaven a příliš emocionálně vyčerpán. Celé týdny potýkání se s něčím, čemu ani dobře nerozuměl, hlad a později i žízeň a léta strávená vypětím ze ctižádosti - to vše v něm zanechalo jen málo místa pro radost z toho, že dosáhli

cíle, když už ho skutečně dosáhli.

Avšak přistáli, dospěli na konec Jordanovy Cesty.

Ertz vyhlédl průzorem rozšířenýma očima. „U Jordana!“ vydechl. Pak navrhl: „Pojďme ven!“

„Klidně.“

Právě když otvírali vzduchový uzávěr, přiběhl Alan a jemu v patách všechny ženy. „Jsme tady, kapitáne?“

„Dej pokoj,“ odbyl ho Hugh.

Ženy se nahrnuly k opuštěnému průzoru a Alan jim vysvětloval, zbytečně a nesprávně, co venku vidí. Ertzovi se konečně podařilo uzávěr otevřít.

Nasáli vzduch. „Je chladný,“ konstatoval Ertz. Teplota vzduchu byla ve skutečnosti snad o pět stupňů nižší než monotónní, stejnoměrná teplota ve člunu, ale právě teď to bylo poprvé, kdy Ertz zkusil něco jako počasí.

„Nesmysl,“ odporoval Hugh. Poněkud se ho dotklo, že by jeho planeta měla mít nějaký nedostatek. „To se ti jenom zdá.“

„Možná,“ uznal Ertz. Z neurčité obavy se odmlčel. „Půjďme ven?“ dodal po chvíli.

„Samozřejmě.“ Hugh ho odstrčil, když překonal svou vlastní váhavost a seskočil o metr a půl níž na zem. „Seskoč, je to prima.“

Ertz ho následoval a postavil se těsně k němu. Nikdo z nich se dál od člunu neodvážil.

„Není to báječné?“ pronesl Ertz zastřeným hlasem.

„Vždyť jsme věděli, že to takové bude,“ utrl se Hugh. Měl vztek sám na sebe, protože si také připadal jako ztracený.

„Ahoj!“ Ze dveří opatrně vykoukl Alan. „Můžu dolů? Jde to?“

„Jen neváhej.“

Alan přeskočil s nadšením okraj a přidal se k nim. Rozhlédl se a hvízdal. „No teda!“

Při svém prvním výstupu se vzdálili od člunu tak na dvacet metrů. Drželi se blízko sebe, aby si beze slov dodali odvahy a dávali pozor, na co stoupají, aby na té podivné, nerovné palubě neklopýtli. Dařilo se jim kráčet bez úhony, dokud Alan nevzhlédl od země a nezjistil, poprvé ve svém životě, že blízko něho nic není. Dostal závrat' z bezprostřední agorafobie - zasténal, zavřel oči a upadl.

„Co se sakra děje?“ zeptal se až příliš hlasitě Ertz a rozhlédl se. Pak ho rovněž přemohla závrať.

Hugh se pocitu závratě bránil. Srazil ho sice na kolena, ale přemohl ji, i když se jednou rukou musel opírat o zem. Ovšem, měl výhodu v tom, že se bezpočtukrát dlouho díval průzorem - vždyť Ertz ani Alan nebyli zbabělci.

„Alane!“ zaječelo Alanovo děvče z dveří. „Alane! Vrať se!“

Alan otevřel jedno oko, podařilo se mu zaostřit na člun, a začal se plazit po břiše zpátky.

„Alane!“ zvolal Hugh. „Přestaň! Posad' se!“

Alan se zastavil, ale s výrazem člověka, kterého vystavují až příliš značnému tlaku.

„Otevři oči!“

Opatrně oči otevřel, ale zase je rychle zavřel.

„Jen klidně sed' a udělá se ti dobře,“ dodal Hugh. „Mně už fajn je.“

Vztyčil se, aby to potvrdil. Dosud byl trochu omámen, ale podařilo se mu to.

Ertz se posadil.

Slunce urazilo na obloze značný kus dráhy, uplynulo dost času, aby dobře živený člověk vyhladověl - a oni moc dobře živeni nebyli.

Dokonce ženy opustily člun - to se podařilo dosáhnout prostě tím, že se muži vrátili a z člunu je vystrčili. Ale ani pak se neodvažovaly vzdálit od trupu člunu, tísnily se u něho. Naproti tomu jejich partneři se už naučili chodit sami, dokonce po volných prostorách. Alanovi to teď připadalo jednoduché, když se hrdým krokem vzdálil od stínu člunu, a dokazoval to opakovaně - před pozornými zraky žen.

Při jedné takové procházce se stalo, že u nějakého místního zvířátka zvítězila zvědavost nad opatrností. Za to ho srazil Alanův nůž, zvířátko jen kopalo do vzduchu nožičkami. Alan k němu rychle přiběhl, jednu tu tučnou trofej zadržel. Pak ji hrdě nesl zpátky Hughovi. „Koukej, Hughu, koukej! Dobré jídlo!“

Hugh se zatvářil spokojeně. Jeho původní, zvláštní obava z této planety se rozplynula a nahradil ji silný, příjemný pocit, pocit, že konečně našel svůj domov. Bylo to zřejmě příznivé znamení.

„Ano,“ přitakal. „Dobré jídlo. Ode dneška, Alane, vždycky jen

DOSLOV

Na dílo Roberta Ansona Heinleina (1907 - 1988), dnes už uzavřené, je možné pohlížet z mnoha hledisek, jak tomu ostatně bývá u všech spisovatelů tak rozporuplného charakteru, jakým Heinlein bezesporu byl. Tak třeba ani v nejstručnějším pojednání by určitě nescházela zmínka o jeho dvou nejslavnějších románech *Starship Troopers* (Hvězdná pěchota, 1959) a *Stranger in a Strange Land* (Cizinec v cizí zemi, 1961), které shodou okolností autorovu rozporuplnost nejvíce potvrzují.

Milovníky statistiky úspěšnosti vydaných titulů by určitě zaujala informace, že nejprodávanějším Heinleinovým románem byl již zmíněný *Stranger in a Strange Land* a že na opačném konci se nachází *Glory Road* (Cesta slávy, 1963), neúspěšný pokus o fantasy, který právě proto, že byl neúspěšný, byl pokusem prvním a posledním. A toho, kdo by se zajímal o autorův politický profil a jeho životní názor, by zřejmě znalec odkázal na román *The Moon is a Harsh Mistress* (Měsíc je drsná milenka, 1966), poslední z trojice těch slavných. Na druhé straně by ani povrchní životopisec neopomenul poznamenat, že v poslední fázi tvorby se Heinlein stále více zhlížel v sexu, počínaje *Will Fear No Evil* (Žádného zla se nebojím, 1970) až po *To Sail Beyond the Sunset* (Plout za západ slunce, 1987), román, o němž se kritika většinou vyjadřovala: „... snůška ošklivého sexu a šovinismu“.

Výše uvedený letmý pohled si nekladl vyšší ambice než být jen letmý, a tudíž povrchní, ale ani jako takový se neobejde bez té podstatné části, která zdánlivě rozporuplnost Heinleina jen potvrzuje, bez toho období jeho života a činnosti, kdy spolu s Asimovem, Simakem, Sturgeonem, Williamsonem a dalšími ze stáje slavného časopisu *Astounding Science Fiction* (ASF) psal kroniku Zlatého věku science fiction. Zde vidíme Heinleina jako tvůrce tvrdé sci-fi, člověka inklinujícího k přírodním vědám a pragmatického, snažícího se o extrapolaci nových poznatků do dnů příštích - a inspirujícího.

Právě z tohoto období pocházejí *Sirotki oblohy*, novela, která se poprvé objevila jako dvoudílný seriál (Universe a Common Sense) na stránkách ASF v roce 1941 - aby se opakovaně vydávala do dnešních dnů. Stala se tak, ve vši skromnosti, jednou z těch nemnoha stálic, které přinesly do žánru nový, neotřelý pohled, látku, z níž se stal inspirující zdroj, ať už si to pozdější zpracovatelé tohoto tématu uvědomovali, či nikoli.

Řečeno stručně, Sirotki přinesli do žánru téma generační kosmické lodě jako prostředí, v němž posádka ze střídajících se generací zapomene, že je na lodi a jaké je její poslání, degeneruje a přestává hledat smysl své existence - ale vždy se najde někdo, aby potvrdil výjimku.

Lze tvrdit, že Sirotki inspirovali mnohé k napsání příběhů, využívajících téma generační kosmické lodě, a neubránili se jim ani autoři zvukných jmen. Za všechny lze uvést Simaka s jeho *Target Generation* (Cílová generace, 1953), půvabně napsanou novelou, která se pod stejným názvem dočkala v roce 1966 úspěšného televizního zpracování, a známý Aldissův *Non-Stop* (Nonstop, 1958) - mimochodem, je to jeho románová prvotina - který je vlastně propracovanější a dokonalejší verzí, a to přímou verzí Sirotků. Ostatně, Leiberova *Ship of Shadows* (Lod' přízraků, 1969) a zejména pak *Captive Universe* (Zajatý vesmír, 1969) od H. Harrisona, pravděpodobně nejnápaditější zpracování tohoto tématu, v nich svůj inspirační zdroj nezapřou.

K zamyšlení nad Sirotky, v kontextu s ostatními romány z dílny Heinleina, nutí hned několik motivů: třeba proč tolik brutality, nebo proč nemohl přežít žádný, ani ten nejinteligentnější muťák, anebo zda vzpoura nebyla vzpourou rozumu, ale vzpourou proti řádu jako takovému a tedy projevem indeterminismu. Jenže, literatura je především literaturou a říká se, že tu dobrou prosévá čas - a je-li tomu tak, pak se člověk neubrání dojmu, že Sirotky budou číst i děti našich dětí.

J.S.

SCI-FI • THRILLER • FANTASY SVAZEK 3

ROBERTA. HEINLEIN
SIROTCI OBLOHY

Z anglického originálu
„Orphans of the Sky“, vydaného
nakladatelstvím Berkley Books,
New York v roce 1981, přeložil a
doslovem opatřil Jindřich Smékal.

Vydal Radomír Suchánek
nakladatelství Návrat jako svou 76. publikaci
v roce 1993.

Z dodané sazby vytisklo SPEKTRUM

Brno, Vídeňská 113.

Tematická skupina 13

Dop. cena včetně DPH 48,- Kč

ISBN 80 - 85432 - 75 - 7